
OFFERYNNAU STATUDOL
CYMRU

WELSH STATUTORY
INSTRUMENTS

2011 Rhif 1565 (Cy.180)

2011 No. 1565 (W.180)

**HARBYRAU, DOCIAU,
PIERAU A FFERIAU, CYMRU**

**HARBOURS, DOCKS, PIERS
AND FERRIES, WALES**

Gorchymyn Grymuso Harbwr
Saundersfoot 2011

The Saundersfoot Harbour
Empowerment Order 2011

NODYN ESBONIADOL

EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

(This note is not part of the Order)

1. Mae'r Gorchymyn hwn yn ailgyfansoddi Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot o 1 Hydref 2011 ymlaen. Mae'n darparu ar gyfer gwneud Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot yn gorff o wyth o Gomisiynwyr sydd â phrofiad mewn materion perthnasol, dau ohonynt i'w penodi gan randdeiliaid allweddol a chwech gan banel penodiadau.

1. This Order reconstitutes Saundersfoot Harbour Commissioners as from 1 October 2011. It provides for the Saundersfoot Harbour Commissioners to consist of a body of eight Commissioners with experience in relevant matters, two of whom will be appointed by key stakeholders and six by an appointments panel.

2. Mae'r Gorchymyn—

2. The Order—

- (a) yn galluogi'r Comisiynwyr i gaffael yn orfodol y tir a'r buddiannau yn Harbwr Saundersfoot;
- (b) yn moderneiddio pwerau'r Comisiynwyr i—
  - (i) rheoli a rheoleiddio'r harbwr,
  - (ii) codi ffioedd llongau, ffioedd harbwr a ffioedd nwyddau,
  - (iii) rheoli gweithiau a charthu, a
  - (iv) benthycu a defnyddio arian;
- (c) yn gwneud darpariaeth newydd ynglŷn â phenodi Comisiynwyr, eu hatebolrwydd a'r modd y cânt gynnal eu busnes;
- (ch) yn sefydlu pwyllgor cynghori; ac
- (d) yn dirymu'r ddeddfwriaeth gyfredol sy'n rheoleiddio'r harbwr, sef Gorchymyn Harbwr Saundersfoot, 1958 (O.S. 1958 Rhif 886).

- (a) enables the Commissioners to acquire compulsorily the land and interests at Saundersfoot Harbour;
- (b) modernises the Commissioners' powers to—
  - (i) manage and regulate the harbour,
  - (ii) charge ship, harbour and goods dues,
  - (iii) control works and dredging, and
  - (iv) borrow and use money;
- (c) makes new provision about the appointment and liability of the Commissioners and the manner in which they are to conduct their business;
- (d) establishes an advisory committee; and
- (e) revokes the current legislation regulating the harbour, the Saundersfoot Harbour Order 1958 (S.I. 1958 No. 886).

3. Mae Atodlen 1 yn cynnwys datganiad derbyn swydd y Comisiynwyr.

3. Schedule 1 contains the Commissioners' declaration of acceptance of office.

4. Mae Atodlen 2 yn pennu darpariaethau cysylltiedig mewn perthynas â'r Comisiynwyr.

4. Schedule 2 sets out incidental provisions relating to the Commissioners.

5. Disgrifir y tir y caiff y Comisiynwyr ei gaffael drwy orfodaeth yn Atodlen 3 i'r Gorchymyn hwn, a dangosir cynllun o'r tir hwnnw yn Atodlen 4 i'r Gorchymyn hwn.

6. Rhoddir map sy'n dangos terfynau Harbwr Saundersfoot yn Atodlen 5 i'r Gorchymyn hwn.

5. The land that may be acquired compulsorily by the Commissioners is described in Schedule 3 to this Order and shown in a plan which is set out in Schedule 4 to this Order.

6. A map showing the limits of Saundersfoot Harbour is set out in Schedule 5 to this Order

2011 Rhif 1565 (Cy.180)

2011 No. 1565 (W.180)

**HARBYRAU, DOCIAU,
PIERAU A FFERIAU, CYMRU**

**HARBOURS, DOCKS, PIERS
AND FERRIES, WALES**

Gorchymyn Grymuso Harbwr
Saundersfoot 2011

The Saundersfoot Harbour
Empowerment Order 2011

Gwnaed 21 Mehefin 2011

Made 21 June 2011

Yn dod i rym 1 Gorffennaf 2011

Coming into force 1 July 2011

CYNNWYS

CONTENTS

RHAN 1

PART 1

RHAGARWEINIOL

PRELIMINARY

1. Enwi a chychwyn
2. Dehongli
3. Ymgorffori'r Deddfau Cymalau

1. Title and commencement
2. Interpretation
3. Incorporation of Clauses Acts

RHAN 2

PART 2

Y COMISIYNWYR

THE COMMISSIONERS

4. Y Comisiynwyr
5. Cyfansoddiad y Comisiynwyr
6. Dethol Comisiynwyr
7. Y panel penodiadau
8. Penodi Comisiynwyr a thymhorau mewn swydd
9. Darpariaethau trosiannol
10. Tymhorau mewn swydd y Comisiynwyr dilynol
11. Swyddi gwag dros dro
12. Datganiad sydd i'w wneud gan Gomisiynwyr
13. Datgymhwyso Comisiynwyr
14. Yswiriant indemnio ar gyfer Comisiynwyr
15. Darpariaethau sy'n gymwys i Gomisiynwyr

4. The Commissioners
5. Constitution of Commissioners
6. Selection of Commissioners
7. Appointments panel
8. Appointment of Commissioners and terms of office
9. Transitional provisions
10. Terms of office of subsequent Commissioners
11. Casual vacancies
12. Declaration to be made by Commissioners
13. Disqualification of Commissioners
14. Indemnity insurance for Commissioners
15. Provisions applying to Commissioners

RHAN 3
CAFFAEL TIR

16. Y pŵer i gaffael tir
17. Cymhwyso Rhan 1 o Ddeddf Prynu Gorfodol 1965
18. Cymhwyso Deddf Prynu Gorfodol (Datganiadau Breinio) 1981
19. Diystyru rhai buddiannau a gwelliannau
20. Diddymu hawliau tramwy preifat
21. Terfyn amser ar gyfer arfer pwerau caffael

RHAN 4
RHEOLI A RHEOLEIDDIO'R HARBWR

22. Terfynau'r harbwr
23. Pwerau cyffredinol
24. Y pŵer i garthu
25. Angorfeydd
26. Rhwystrau mewn angorfeydd
27. Symud rhwystrau ac eithrio llongau, cerbydau a llongdrylliadau
28. Pŵer i feddiannu rhannau o'r harbwr
29. Badau ac offer ar gyfer achub bywyd
30. Is-ddeddfau ynglŷn â'r harbwr
31. Symud cerbydau
32. Atal cerbydau a barciwyd yn anghyfreithlon rhag symud

RHAN 5
FFIOEDD

33. Ffioedd am wasanaethau neu gyfleusterau
34. Talu ffioedd
35. Trefniadau compowndio ac ad-daliadau
36. Ernes am ffioedd
37. Hawlrwymau am ffioedd
38. Meistr llong bysgota i roi datganiad o'i helfa o bysgod
39. Caiff harbwrfeistr atal llongau rhag hwylio
40. Esemptiadau rhag talu ffioedd

PART 3
ACQUISITION OF LAND

16. Power to acquire land
17. Application of Part 1 of the Compulsory Purchase Act 1965
18. Application of the Compulsory Purchase (Vesting Declarations) Act 1981
19. Disregard of certain interests and improvements
20. Extinction of private rights of way
21. Time limit for exercise of powers of acquisition

PART 4
MANAGEMENT AND REGULATION OF HARBOUR

22. Harbour limits
23. General powers
24. Power to dredge
25. Moorings
26. Obstruction of moorings
27. Removal of obstructions other than vessels, vehicles and wreck
28. Power to appropriate parts of harbour
29. Life-saving craft and appliances
30. Byelaws as to harbour
31. Removal of vehicles
32. Immobilisation of vehicles illegally parked

PART 5
CHARGES

33. Charges for services or facilities
34. Payment of charges
35. Compounding arrangements and rebates
36. Deposit for charges
37. Liens for charges
38. Master of fishing vessel to report take of fish
39. Harbour master may prevent sailing of vessels
40. Exemptions from dues

RHAN 6

RHEOLI GWEITHIAU A CHARTHU

41. Cyfyngu ar weithiau a charthu
42. Rheolaeth ar rai gweithrediadau a gweithiau gan ymgymerwyr statudol
43. Trwyddedu gweithiau
44. Trwydded i garthu
45. Apelau mewn perthynas â thrwyddedau gweithiau neu garthu
46. Ni cheir cyflawni gweithiau llanwol heb gymeradwyaeth Gweinidogion Cymru
47. Goleuadau ar weithiau llanwol yn ystod yr adeiladu
48. Darpariaeth rhag perygl i fordwyaeth
49. Diddymu gweithiau a adawyd neu sydd wedi dirywio
50. Arolwg o weithiau llanwol
51. Goleuadau parhaol ar weithiau llanwol

RHAN 7

CYLLID

52. Cyhoeddi datganiad cyfrifon blynyddol y Comisiynwyr
53. Pwerau benthyca
54. Benthyca dros dro
55. Addasu'r terfynau benthyca
56. Cronfa wrth gefn
57. Archwilio cyfrifon

RHAN 8

AMRYWIOL

58. Pwyllgor Cynghori
59. Amddiffyniad o ddiwydrwydd dyladwy
60. Mynd ar fwrdd llongau
61. Rhwystro swyddogion
62. Hawliau'r Goron
63. Arbediad ar gyfer Trinity House
64. Dirymu
65. Costau'r Gorchymyn

PART 6

CONTROL OF WORKS AND DREDGING

41. Restriction of works and dredging
42. Control of certain operations and works of statutory undertakers
43. Licensing of works
44. Licence to dredge
45. Appeals in respect of works or dredging licences
46. Tidal works not to be executed without approval of the Welsh Ministers
47. Lights on tidal works during construction
48. Provision against danger to navigation
49. Abatement of works abandoned or decayed
50. Survey of tidal works
51. Permanent lights on tidal works

PART 7

FINANCE

52. Publication of Commissioners' annual statement of accounts
53. Borrowing powers
54. Temporary borrowing
55. Adjustment of borrowing limits
56. Reserve fund
57. Audit of accounts

PART 8

MISCELLANEOUS

58. Advisory Committee
59. Defence of due diligence
60. Boarding of vessels
61. Obstruction of officers
62. Crown Rights
63. Saving for Trinity House
64. Revocation
65. Costs of Order

- Atodlen 1 — Datganiad derbyn swydd gan Gomisiynwyr
- Atodlen 2 — Darpariaethau cysylltiedig mewn perthynas â'r Comisiynwyr
- Atodlen 3 — Y tir y caiff y Comisiynwyr ei gaffael drwy orfodaeth
- Atodlen 4 — Plan o'r tir y caiff y Comisiynwyr ei gaffael drwy orfodaeth
- Atodlen 5 — Map o derfynau harbwr Saundersfoot

- Schedule 1 — Declaration of acceptance of office by Commissioners
- Schedule 2 — Incidental provisions relating to the Commissioners
- Schedule 3 — Land that may be acquired compulsorily by the Commissioners
- Schedule 4 — Plan of the land that may be acquired compulsorily by the Commissioners
- Schedule 5 — Map of the limits of Saundersfoot harbour

Mae William Cleevely, Rosemary Hayes, Jim Codd a Phil Baker, sef y personau sydd ar hyn o bryd yn rhedeg ymgymeriad harbwr Saundersfoot, wedi gwneud cais am orchymyn grymuso harbwr o dan adran 16 o Ddeddf Harbyrau 1964(1);

Ni wnaed unrhyw wrthwynebiad i'r cais yn unol â hysbysiad a gyhoeddwyd yn unol â pharagraff 10(1) o Atodlen 3 i Ddeddf Harbyrau 1964;

Mae Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni fel y crybwyllir yn is-adran (5) o'r adran 16 a enwyd;

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir gan adran 16(2) o Ddeddf Harbyrau 1964 ac a freiniwyd bellach ynddynt hwy(2), yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn:

William Cleevely, Rosemary Hayes, Jim Codd and Phil Baker, being the persons currently carrying on the undertaking of Saundersfoot harbour, have applied for a harbour empowerment order under section 16 of the Harbours Act 1964(1);

No objection to the application has been made pursuant to a notice published pursuant to paragraph 10(1) of Schedule 3 to the Harbours Act 1964;

The Welsh Ministers are satisfied as mentioned in subsection (5) of the said section 16;

The Welsh Ministers, in exercise of the powers conferred and now vested in them(2) by section 16(2) of the Harbours Act 1964 make the following Order:

RHAN 1

RHAGARWEINIOL

Enwi a chychwyn

1.—(1) Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Grymuso Harbwr Saundersfoot 2011.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), daw'r Gorchymyn hwn i rym ar 1 Gorffennaf 2011.

(3) Daw darpariaethau canlynol y Gorchymyn hwn i rym ar ddyddiad y cyfansoddiad newydd—

- erthygl 4(1);
- erthygl 5(1);
- erthygl 7(1)(b);
- erthygl 58; ac
- erthygl 64.

Dehongli

2. Yn y Gorchymyn hwn, oni fydd y cyd-destun yn mynnu'n wahanol—

mae "angorfeydd" ("*moorings*") yn cynnwys jetiau arnofiol, pontynau, bwiau a chyfarpar neu gyfleusterau cyffelyb;

PART 1

PRELIMINARY

Title and commencement

1.—(1) The title of this Order is the Saundersfoot Harbour Empowerment Order 2011.

(2) Subject to paragraph (3), this Order comes into force on 1 July 2011.

(3) The following provisions of this Order come into force on the new constitution date—

- article 4(1);
- article 5(1);
- article 7(1)(b);
- article 58; and
- article 64.

Interpretation

2. In this Order unless the context otherwise requires—

"the 1847 Act" ("*Deddf 1847*") means the Harbours, Docks and Piers Clauses Act 1847(3);

(1) 1964 p.40; diwygiwyd adran 16 gan Ddeddf Trafnidiaeth 1981 (p. 56), adran 18 ac Atodlen 6, paragraffau 3, 4(1) a 14, a chan Ddeddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992 (p.42), Atodlen 3, paragraff 2.

(2) O.S. 1999 Rhif 672, fel y'i haddasir gan erthygl 4 o Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 2000 (O.S. 2000 Rhif 253) ac Atodlen 3 iddo, ac fel y'i cymhwysir gan baragraff 26 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p.32).

(1) 1964 c.40; section 16 was amended by the Transport Act 1981 (c. 56), section 18 and Schedule 6, paragraphs 3, 4(1) and 14, and by the Transport and Works Act 1992 (c.42), Schedule 3, paragraph 2.

(2) S.I. 1999 No. 672, as modified by article 4 of and Schedule 3 to the National Assembly for Wales (Transfer of Functions) Order 2000 (S.I. 2000 No. 253), and as applied by paragraph 26 of Schedule 11 to the Government of Wales Act 2006 (c.32).

(3) 1847 c.27.

ystyr "yr awdurdodau lleol" ("*the local authorities*") yw Cyngor Sir Penfro a Chyngor Cymuned Saundersfoot;

mae "awyren fôr" ("*seaplane*") yn cynnwys cwch hedfan ac unrhyw fath arall o awyren a gynlluniwyd i symud ar wyneb y dŵr;

ystyr "y Comisiynwyr" ("*the Commissioners*") yw Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot a gyfansoddir gan y Gorchymyn hwn, ac ystyr "Comisiynydd" ("*Commissioner*") yw un o'r Comisiynwyr;

ystyr "y Comisiynwyr blaenorol" ("*the former Commissioners*") yw Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot a gyfansoddwyd gan Orchymyn 1958;

ystyr "corff sy'n penodi" ("*appointing body*") yw unrhyw un o'r personau (sef yr awdurdodau lleol a'r panel penodiadau) y penodir Comisiynwyr ganddynt yn unol ag erthygl 5;

ystyr "Deddf 1847" ("*the 1847 Act*") yw Deddf Cymalau Harbyrau, Dociau a Phierau 1847(1);

ystyr "Deddf 1964" ("*the 1964 Act*") yw Deddf Harbyrau 1964(2);

ystyr "Deddf 1965" ("*the 1965 Act*") yw Deddf Prynau Gorfodol 1965(3);

ystyr "dyddiad y cyfansoddiad newydd" ("*new constitution date*") yw diwrnod cyntaf y mis sy'n cychwyn yn union wedi 3 mis ar ôl gwneud y Gorchymyn hwn;

ystyr "dyfrfad personol" ("*personal watercraft*") yw unrhyw ddyfrfad (nad yw'n strwythur sydd oherwydd ei siâp ceugrwm yn darparu hynofedd ar gyfer cludo personau neu nwyddau), a yrrir gan beiriant jet neu fath arall o yriant mecanyddol ac sy'n cael ei lywio naill ai—

- (a) drwy system o gysylltiadau a weithredir gan gyrr llywio (pa un a oes llyw ym mhen ôl y dyfrfad ai peidio);
- (b) drwy ddefnyddio pwysau'r person neu bersonau sy'n reidio'r bad at y diben hwnnw; neu
- (c) drwy gyfuniad o'r dulliau y cyfeirir atynt yn (a) a (b);

ystyr "y dynesfeydd" ("*the approaches*") yw unrhyw ddynesfeydd at yr harbwr o gyfeiriad y môr;

ystyr "Gorchymyn 1958" ("*the 1958 Order*") yw Gorchymyn Harbwr Saundersfoot 1958(4);

"the 1964 Act" ("*Deddf 1964*") means the Harbours Act 1964(1);

"the 1965 Act" ("*Deddf 1965*") means the Compulsory Purchase Act 1965(2);

"the 1958 Order" ("*Gorchymyn 1958*") means the Saundersfoot Harbour Order 1958(3);

"the advisory committee" ("*y pwyllgor cynghori*") means the committee appointed under article 58(1);

"appointing body" ("*corff sy'n penodi*") means any of the persons (namely the local authorities and the appointments panel) by whom Commissioners are appointed in accordance with article 5;

"the appointments panel" ("*y panel penodiadau*") means the panel constituted under article 7;

"the approaches" ("*y dynesfeydd*") means any seaward approaches to the harbour;

"the car park" ("*y maes parcio*") means the area edged in broken green lines on the harbour map;

"the Commissioners" ("*y Comisiynwyr*") means the Saundersfoot Harbour Commissioners constituted by this Order, and "Commissioner" ("*Comisiynydd*") means one of them;

"the former Commissioners" ("*y Comisiynwyr blaenorol*") means the Saundersfoot Harbour Commissioners who were constituted by the 1958 Order;

"the harbour" ("*yr harbwr*") means the harbour of Saundersfoot as defined by article 22 and the land, buildings, works, plant, property and conveniences connected with it, or any part of it or them;

"harbour map" ("*map o'r harbwr*") means the map set out at Schedule 5, dated 3 April 1958 and titled "Map of the Limits of Saundersfoot Harbour" ("*Map o Derfynau Harbwr Saundersfoot*");

"the harbour master" ("*yr harbwrfeistr*") includes the harbour master's authorised deputies and assistants and any person authorised by the Commissioners to act in that capacity;

"the harbour revenues" ("*refeniwiau'r harbwr*") means the rates, tolls, dues, rents and other monies and receipts which may be taken and received by way of income from or in respect of the undertaking under and by virtue of this Order;

"the index" ("*y mynegai*") means—

- (a) the general index of retail prices (for all items) published by the Statistics Board, or

---

(1) 1847 p.27.

(2) 1964 p.40.

(3) 1965 p.56.

(4) O.S. 1958 Rhif 886.

---

(1) 1964, c.40.

(2) 1965 c.56.

(3) S.I. 1958 No. 886.

ystyr "gwaith llanwol" ("*tidal work*") yw cymaint o unrhyw waith sydd ar, o dan neu dros ddyfroedd llanwol neu dir sydd islaw lefel y penllanw;

mae i "Gweinidogion Cymru" ("*the Welsh Ministers*") yr ystyr a roddir i "the Welsh Ministers" yn Neddf Llywodraeth Cymru 2006(1);

ystyr "y gweithiau" ("*the works*") yw'r gweithiau a freiniwyd yn y Comisiynwyr blaenorol o dan Orchymyn 1958;

ystyr "yr harbwr" ("*the harbour*") yw harbwr Saundersfoot fel y'i diffinnir gan erthygl 22 a'r tir, adeiladau, gweithiau, peiriannau, eiddo a chyfleusterau sy'n gysylltiedig ag ef, neu unrhyw ran ohono neu ohonynt;

mae "yr harbwrfeistr" ("*the harbour master*") yn cynnwys dirprwyon a chynorthwywyr awdurdodedig yr harbwrfeistr ac unrhyw berson a awdurdodir gan y Comisiynwyr i weithredu yn y swydd honno;

ystyr "lefel penllanw" ("*level of high water*") yw lefel gymedrig penllanw'r gorlanwau;

mae "llong" ("*vessel*") yn cynnwys—

- (a) badau di-ddadleoliad;
- (b) dyfrfadau personol;
- (c) awyrennau môr; ac
- (ch) unrhyw beth arall a adeiladwyd neu a addaswyd ar gyfer arnofio ar wyneb y dŵr neu i'w roi o dan yr wyneb (yn barhaol neu dros dro) a hofrenfadau neu unrhyw gerbyd amffibiaidd arall, a ddefnyddir neu y gellid ei ddefnyddio fel dull o gludo ar ddŵr;

ystyr "y maes parcio" ("*the car park*") yw'r ardal amlinellir â llinellau gwyrdd toredig ar y map o'r harbwr;

ystyr "map o'r harbwr" ("*harbour map*") yw'r map a gynhwysir yn Atodlen 5, dyddiedig 3 Ebrill 1958 ac sy'n dwyn yr enw "Map o Derfynau Harbwr Saundersfoot" ("*Map of the Limits of Saundersfoot Harbour*");

ystyr "y mynegai" ("*the index*") yw—

- (a) y mynegai cyffredinol prisiau manwerthu (ar gyfer pob eitem) a gyhoeddir gan y Bwrdd Ystadegau, neu
- (b) os na chyhoeddwyd y mynegai hwnnw ar gyfer mis perthnasol, unrhyw fynegai neu ffigurau mynegeiol sy'n cymryd ei le ac a gyhoeddwyd gan y Bwrdd hwnnw;

- (b) if that index is not published for a relevant month, any substituted index or index figures published by that Board;

"level of high water" ("*lefel penllanw*") means the level of mean high-water spring tides;

"the local authorities" ("*yr awdurdodau lleol*") means Pembrokeshire County Council and Saundersfoot Community Council;

"moorings" ("*angorfeydd*") includes floating jetties, pontoons, buoys and like apparatus or facilities;

"new constitution date" ("*dyddiad y cyfansoddiad newydd*") means the first day of the month beginning immediately following 3 months after the making of this Order;

"personal watercraft" ("*dyfrfad personol*") means any watercraft (not being a structure which by reason of its concave shape provides buoyancy for the carriage of persons or goods) propelled by a jet engine or other mechanical means of propulsion and steered either by—

- (a) means of a handlebar operated linked system (with or without a rudder at the stern);
- (b) the person or persons riding the craft using his or her body weight for the purpose; or
- (c) a combination of the methods referred to in (a) and (b);

"seaplane" ("*awyren fôr*") includes a flying boat and any other aircraft designed to manoeuvre on the water;

"statutory undertaker" ("*ymgymerydd statudol*") means—

- (a) any person who is a statutory undertaker for any of the purposes of the Town and Country Planning Act 1990(1);
- (b) any other person who exercises functions under the Land Drainage Act 1991(2);
- (c) a coast protection authority within the meaning of section 1 of the Coast Protection Act 1949(3);

"tidal work" ("*gwaith llanwol*") means so much of any work as is on, under or over tidal waters or land below the level of high water;

"Trinity House" ("*Trinity House*") means the Corporation of Trinity House of Deptford Strond;

"the undertaking" ("*yr ymgymeriad*") means the undertaking of the Commissioners in connection with the harbour and includes the estates, rights and

---

(1) 2006 p.32.

---

(1) 1990 c. 8.

(2) 1991 c.59.

(3) 1949 c.74.

ystyr "y panel penodiadau" ("*the appointments panel*") yw'r panel a gyfansoddir o dan erthygl 7;

ystyr "y pwyllgor cyngori" ("*the advisory committee*") yw'r pwyllgor a benodir o dan erthygl 58(1);

ystyr "refeniwiau'r harbwr" ("*the harbour revenues*") yw'r ardrethi, tollau, ffioedd, rhenti ac arian a derbyniadau eraill a gymerir ac a geir fel incwm o'r ymgymeriad, neu mewn perthynas â'r ymgymeriad, o dan ac yn rhinwedd y Gorchymyn hwn;

ystyr "Trinity House" ("*Trinity House*") yw "The Corporation of Trinity House of Deptford Strond";

ystyr "yr ymgymeriad" ("*the undertaking*") yw ymgymeriad y Comisiynwyr mewn cysylltiad â'r harbwr, ac y mae'n cynnwys yr ystadau, hawliau ac eiddo a roddwyd i, neu a freiniwyd yn y Comisiynwyr blaenorol yn unol â Gorchymyn 1958;

ystyr "ymgymerydd statudol" ("*statutory undertaker*") yw—

- (a) unrhyw berson sy'n ymgymerydd statudol at unrhyw un o ddibenion Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(1);
- (b) unrhyw berson arall sy'n arfer swyddogaethau o dan Ddeddf Draenio Tir 1991(2); ac
- (c) awdurdod diogelu arfordir o fewn yr ystyr a roddir i "coast protection authority" gan adran 1 o Ddeddf Diogelu'r Arfordir 1949(3).

Ymgorffori'r Deddfau Cymalau

3.—(1) Mae'r deddfiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (2), i'r graddau y maent yn gymwys ac nad ydynt yn anghyson â'r Gorchymyn hwn wedi eu hymgorffori yn y Gorchymyn hwn.

(2) Y deddfiadau yw—

- (a) adrannau 60, 62 i 65, a 75 i 83 o Ddeddf Cymalau Comisiynwyr 1847(4); a
- (b) adrannau 2, 3, 4, 23, 27, 29, 31 i 46, 52, 53, 55 i 59, 61 i 66, 69 i 71, 73 i 78 ac 83 o Ddeddf 1847.

(3) Mae'r deddfiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (2)(b) yn cael effaith fel a ganlyn—

- (a) ystyr "the harbour, dock or pier" yw'r harbwr;
- (b) ystyr "the special Act" yw'r Gorchymyn hwn;
- (c) ystyr "the Promoters of the undertaking" a "the undertakers" yw'r Comisiynwyr;

property conferred on or vested in the former Commissioners pursuant to the 1958 Order;

"the Welsh Ministers" ("*Gweinidogion Cymru*") carries the same meaning as in the Government of Wales Act 2006(1);

"vessel" ("*llong*") includes—

- (a) non-displacement craft;
- (b) personal watercraft;
- (c) seaplanes; and
- (d) any other thing constructed or adapted for floating on or being submersed in water (whether permanently or temporarily) and hovercraft or any other amphibious vehicle, used or capable of being used as a means of transportation on water; and

"the works" ("*y gweithiau*") means the works that were vested in the former Commissioners under the 1958 Order.

Incorporation of Clauses Acts

3.—(1) The enactments referred to in paragraph (2) are, so far as applicable and not inconsistent with this Order, incorporated with this Order.

(2) The enactments are—

- (a) sections 60, 62 to 65, and 75 to 83 of the Commissioners Clauses Act 1847(2); and
- (b) sections 2, 3, 4, 23, 27, 29, 31 to 46, 52, 53, 55 to 59, 61 to 66, 69 to 71, 73 to 78 and 83 of the 1847 Act.

(3) The enactments referred to in paragraph (2)(b) have effect as follows—

- (a) "the harbour, dock or pier" means the harbour;
- (b) "the special Act" means this Order;
- (c) "the Promoters of the undertaking" and "the undertakers" mean the Commissioners;

---

(1) 1990 p.8.

(2) 1991 p.59.

(3) 1949 p.74.

(4) 1847 p.16.

---

(1) 2006 c.32.

(2) 1847 c.16.

- (ch) y gosb uchaf am unrhyw dramgwydd diannod o dan unrhyw un o'r adrannau hynny yw lefel 4 ar y raddfa safonol;
- (d) mae i "vessel" yr ystyr a roddir i "llog" ("vessel") gan erthygl 2;
- (dd) yn adran 23, hepgorir y geiriau "provided that no such lease be granted for a longer term than three years"; ac
- (e) nid oes dim yn adran 53 sy'n ei gwneud yn ofynnol bod yr harbwrfeistr yn cyflwyno hysbysiad ysgrifenedig o gyfarwyddyd i feistr llog, ond ceir rhoi cyfarwyddiadau o'r fath ar lafar neu mewn unrhyw ffordd resymol arall.

- (d) the maximum penalty for any summary offence under any of those sections is level 4 on the standard scale;
- (e) "vessel" has the meaning given by article 2;
- (f) in section 23, the words "provided that no such lease be granted for a longer term than three years" are omitted; and
- (g) nothing in section 53 requires the harbour master to serve on the master of a vessel notice in writing of a direction but such directions may be given orally, or in any other reasonable manner.

RHAN 2

Y COMISIYNWYR

Y Comisiynwyr

4.—(1) Yn ddarostyngedig i erthygl 9, bydd corff o wyth o Gomisiynwyr, a adwaenir fel Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot, a benodir yn unol â Rhan 2 o'r Gorchymyn hwn a chyda phŵer i arfer y swyddogaethau a roddir i'r Comisiynwyr gan neu o dan y Gorchymyn hwn.

(2) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Gorchymyn hwn, rhaid i'r Comisiynwyr redeg yr ymgymeriad fel pe bai'r Comisiynwyr, ym mhob cyswllt, yr un person â'r Comisiynwyr blaenorol.

Cyfansoddiad y Comisiynwyr

5.—(1) Ar ac ar ôl dyddiad y cyfansoddiad newydd, cyfansoddir y Comisiynwyr fel a ganlyn—

- (a) un aelod a benodir gan bob un o'r canlynol—
  - (i) Cyngor Sir Penfro; a
  - (ii) Cyngor Cymuned Saundersfoot; a
- (b) chwe aelod a benodir gan banel penodiadau.

(2) Rhaid i bob Comisiynydd a benodir o dan baragraff (1) fod yn berson sy'n ymddangos i'r corff sy'n penodi yn berson y mae ganddo wybodaeth, profiad neu allu arbennig, sy'n briodol ar gyfer cyflawni swyddogaethau'r Comisiynwyr yn effeithlon, effeithiol a darbodus gan gynnwys gwybodaeth, profiad neu allu arbennig mewn un neu ragor o'r materion canlynol—

- (a) rheoli harbyrau;
- (b) llongau neu fathau eraill o gludiant;
- (c) pysgota morol;
- (ch) profiad masnachol neu ddiwydiannol priodol;

PART 2

THE COMMISSIONERS

The Commissioners

4.—(1) Subject to article 9 there is to be a body of eight Commissioners, to be known as the Saundersfoot Harbour Commissioners, appointed in accordance with Part 2 of this Order and with power to exercise the functions conferred on the Commissioners by or under this Order.

(2) Subject to the provisions of this Order, the Commissioners must carry on the undertaking as if in all respects the Commissioners were the same person as the former Commissioners.

Constitution of Commissioners

5.—(1) On and after the new constitution date, the Commissioners are to consist of—

- (a) one member appointed by each of—
  - (i) Pembrokeshire County Council; and
  - (ii) Saundersfoot Community Council; and
- (b) six members appointed by the appointments panel.

(2) Each Commissioner appointed under paragraph (1) is to be a person who appears to the appointing body to have special knowledge, experience or ability appropriate to the efficient, effective and economic discharge by the Commissioners of their functions including special knowledge, experience or ability in one or more of the following matters—

- (a) management of harbours;
- (b) shipping or other forms of transport;
- (c) sea fishing;
- (d) appropriate commercial or industrial experience;

- (d) rheolaeth ariannol;
- (dd) gweinyddu a threfnu gweithwyr;
- (e) defnyddio'r harbwr ar gyfer chwaraeon a hamdden;
- (f) materion amgylcheddol sy'n effeithio ar harbyrau;
- (ff) gwybodaeth benodol neu ddi-ddordeb ynglŷn â'r gymuned leol a'r gymuned ehangach, yn y cyd-destun economaidd a chymdeithasol y mae'r Comisiynwyr yn gweithredu ynddo;
- (g) twristiaeth a hamdden; ac
- (ng) unrhyw sgiliau a galluoedd eraill a ystyrir gan y Comisiynwyr o bryd i'w gilydd yn berthnasol o ran cyflawni eu swyddogaethau fel Comisiynwyr;

a rhaid i'r panel penodiadau ymdrechu i sicrhau, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, bod gan y Comisiynwyr a benodir, ar y cyd, wybodaeth, profiad a gallu arbennig mewn ystod eang a chydategol o faterion sy'n berthnasol o ran cyflawni eu swyddogaethau yn effeithlon, effeithiol a darbodus.

Dethol Comisiynwyr

6.—(1) Rhaid i bob corff sy'n penodi wneud y penodiadau y darperir ar eu cyfer gan erthygl 5 o'r Gorchymyn hwn ar sail teilyngdod, yn unol â pholisi recriwtio cyhoeddedig ac ar ôl rhoi sylw i gyfle cyfartal.

(2) Wrth wneud penodiad o dan erthygl 5(1) rhaid i bob corff sy'n penodi weithredu yn unol ag unrhyw ganllawiau a ddyroddir o bryd i'w gilydd gan Weinidogion Cymru ynglŷn ag arfer swyddogaethau o'r fath.

Y panel penodiadau

7.—(1) Bydd panel penodiadau, a fydd yn cynnwys—

- (a) cadeirydd neu is-gadeirydd y Comisiynwyr;
- (b) un person a enwebir gan y pwyllgor cynghori;
- (c) un person a enwebir gan Gyngor Sir Penfro; ac
- (ch) un person a enwebir gan Gyngor Cymuned Saundersfoot.

(2) Rhaid i'r panel penodiadau ymgynghori â'r Comisiynwyr cyn gwneud unrhyw benodiad, a rhoi i'r clerc hysbysiad ysgrifenedig o bob penodiad a wneir gan y panel penodiadau.

(3) Rhaid i bob aelod o'r panel penodi weithredu'n annibynnol, ac nid fel cynrychiolydd y corff a enwebodd yr aelod hwnnw.

- (e) financial management;
- (f) administration and organisation of workers;
- (g) sport and recreational use of the harbour;
- (h) environmental matters affecting harbours;
- (i) specific knowledge of or interest in the local community and wider community in the economic and social context within which the Commissioners operate;
- (j) tourism and leisure; and
- (k) any other skills and abilities considered from time to time by the Commissioners to be relevant to the discharge by them of their functions;

and the appointments panel must endeavour to ensure so far as reasonably practicable, that the Commissioners appointed by them will, between them, have special knowledge, experience and ability in a broad and complementary range of matters relevant to the efficient, effective and economic discharge by them of their functions.

Selection of Commissioners

6.—(1) Each appointing body must make the appointments provided for by article 5 of this Order on merit, in accordance with a published recruitment policy and having had regard to equal opportunities.

(2) In making an appointment under article 5(1) each appointing body must act in accordance with any guidance issued by the Welsh Ministers from time to time with respect to the exercise of such functions.

Appointments panel

7.—(1) There is to be an appointments panel, consisting of—

- (a) the chair or vice-chair of the Commissioners;
- (b) one person nominated by the advisory committee;
- (c) one person nominated by Pembrokeshire County Council; and
- (d) one person nominated by Saundersfoot Community Council.

(2) The appointments panel must consult the Commissioners before making any appointment, and must give the clerk notice in writing of every appointment that it makes.

(3) Each member of the appointments panel must act independently, and not as the delegate of the body which nominated that member.

(4) Ni chaiff gweithredoedd a thrafodion y panel penodiadau eu hannilysu gan unrhyw swydd wag sengl ymhlith ei aelodau.

Penodi Comisiynwyr a thymhorau mewn swydd

8.—(1) Rhaid gwneud y penodiadau cyntaf o dan erthygl 5(1) cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol wedi i'r Gorchymyn hwn ddod i rym, a beth bynnag cyn dyddiad y cyfansoddiad newydd.

(2) O blith y Comisiynwyr a benodir felly—

- (a) bydd pedwar ohonynt yn dal swydd am gyfnod o dair blynedd sy'n cychwyn ar ddyddiad y cyfansoddiad newydd, a rhaid penodi un o'r pedwar i gadeirio'r Comisiynwyr;
- (b) bydd pedwar yn dal swydd am gyfnod o bedair blynedd, sy'n cychwyn ar ddyddiad y cyfansoddiad newydd.

(3) Ar ddiwedd eu tymor mewn swydd, caiff y panel penodiadau estyn tymor mewn swydd un neu ragor (ond ddim mwy na phedwar) o'r Comisiynwyr a benodwyd gan y panel o dan erthygl 5(1)(b), am gyfnod o hyd at flwyddyn fan hwyaf.

Darpariaethau trosiannol

9.—(1) Ar y diwrnod y daw'r Gorchymyn hwn i rym, rhaid i bob un o'r canlynol—

- (a) Gweinidogion Cymru;
- (b) Cyngor Sir Penfro; ac
- (c) Cyngor Cymuned Saundersfoot;

benodi Comisiynydd interim dechreuol i redeg yr ymgymeriad ac arfer y swyddogaethau a roddir i'r Comisiynwyr gan y Gorchymyn hwn yn ystod y cyfnod rhwng y dyddiad y daw'r Gorchymyn hwn i rym a dyddiad y cyfansoddiad newydd.

(2) Bydd pob Comisiynydd interim dechreuol a benodir o dan erthygl 9(1) yn dal y swydd honno ac, yn achos y cadeirydd a'r is-gadeirydd, ei swydd briodol, tan ddyddiad y cyfansoddiad newydd fel pe bai wedi ei benodi o dan erthygl 5 o'r Gorchymyn hwn, oni fydd y Comisiynydd interim dechreuol hwnnw'n marw, neu'n ymddiswyddo neu'n cael ei ddatgymhwyso rhag dal swydd cyn dyddiad y cyfansoddiad newydd.

(3) Yn ddarostyngedig i baragraff (4), nid yw erthygl 15 ac Atodlen 2 yn gymwys i'r Comisiynwyr interim dechreuol.

(4) Wrth arfer eu swyddogaethau, rhaid i'r Comisiynwyr interim dechreuol gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddyd a roddir gan Weinidogion Cymru ynghylch unrhyw ddarpariaeth o'r Gorchymyn hwn (gyda pha bynnag addasiadau (os bydd rhai) a bennir gan Weinidogion Cymru yn y cyfarwyddyd) a ystyrir yn gymwys i'r Comisiynwyr interim dechreuol.

(5) Ar ddyddiad y cyfansoddiad newydd—

(4) The acts and proceedings of the appointments panel will not be invalidated by any single vacancy in their number.

Appointment of Commissioners and terms of office

8.—(1) The first appointments under article 5(1) must be made as soon as reasonably practicable after this Order comes into force and, in any event, before the new constitution date.

(2) Of the Commissioners so appointed—

- (a) four, one of whom must be appointed to chair the Commissioners, will hold office for a period of three years commencing on the new constitution date;
- (b) four will hold office for a period of four years commencing on the new constitution date.

(3) At the expiry of their term of office the appointments panel may extend the term of office of one or more (but not more than four) of the Commissioners they appointed under article 5(1)(b) by up to a maximum of a year.

Transitional provisions

9.—(1) On the day this Order comes into force, each of—

- (a) the Welsh Ministers;
- (b) Pembrokeshire County Council; and
- (c) Saundersfoot Community Council;

must appoint an initial interim Commissioner to carry on the undertaking and exercise the functions conferred on the Commissioners by this Order during the period between the date on which this Order comes into force and the new constitution date.

(2) Each initial interim Commissioner appointed under article 9(1) will hold office and, in the case of the chair and vice-chair, in that capacity until the new constitution date as if appointed under article 5 of this Order unless, prior to the new constitution date, that initial interim Commissioner dies, resigns or becomes disqualified from office.

(3) Subject to paragraph (4), article 15 and Schedule 2 do not apply to the initial interim Commissioners.

(4) In exercising their functions, the initial interim Commissioners must comply with any direction given by the Welsh Ministers about any provision of this Order (with such modifications (if any) as may be specified by the Welsh Ministers in the direction) that is deemed to apply to the initial interim Commissioners.

(5) On the new constitution date—

- (a) bydd pob contract, gweithred, bond, cytundeb ac offeryn arall sy'n bodoli er budd, neu yn erbyn, a phob hysbysiad sydd mewn grym ac a roddwyd (neu sy'n cael effaith fel pe rhoddwyd hwy) gan neu i'r Comisiynwyr interim dechreuol, mewn grym ac effaith llawn er budd, neu yn erbyn, y Comisiynwyr; a
- (b) ni fydd lleihad yn effaith unrhyw achos neu weithrediad, neu sail unrhyw achos neu weithrediad, sydd yn yr arfaeth neu'n bodoli ar ddyddiad y cyfansoddiad newydd, gan neu yn erbyn y Comisiynwyr interim dechreuol, o ganlyniad i'r Gorchymyn hwn, a cheir parhau, dwyn ymlaen a gorfodi achos neu weithrediad o'r fath gan, neu yn erbyn, y Comisiynwyr.

Tymhorau mewn swydd y Comisiynwyr dilynol

10.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau canlynol yr erthygl hon, bydd Comisiynydd a benodir o dan erthygl 5(1) yn dal ei swydd am gyfnod o dair blynedd o ddyddiad y penodiad.

(2) Nid yw paragraff (1) yn gymwys i Gomisiynwyr a benodir yn unol ag erthygl 8(1) neu o dan erthygl 11.

(3) Mae paragraff (1) yn ddarostyngedig i erthyglau 12 a 13 a pharagraff 10 o Atodlen 2.

Swyddi gwag dros dro

11.—(1) Pan fo swydd Comisiynydd yn mynd yn wag dros dro, rhaid i'r panel penodiadau benodi person arall i lenwi'r swydd wag, ac eithrio pan nad yw gwneud hynny yn rhesymol ymarferol, ac wrth wneud hynny rhaid iddo gydymffurfio ag erthyglau 5(2) a 6, fel pe bai'r cyfeiriadau yn yr erthyglau hynny at erthygl 5(1) ac erthygl 5 yn gyfeiriadau at yr erthygl hon.

(2) Yn ddarostyngedig i erthyglau 12 a 13 a pharagraff 10 o Atodlen 2, bydd Comisiynydd a benodir i lenwi swydd wag dros dro o dan yr erthygl hon yn dal ei swydd yn ystod gweddill tymor y Comisiynydd yr aeth ei swydd yn wag (gan gynnwys unrhyw estyniad o'r tymor hwnnw).

Datganiad sydd i'w wneud gan Gomisiynwyr

12.—(1) Ni chaiff unrhyw berson weithredu fel Comisiynydd o dan erthygl 4 cyn bo'r person hwnnw wedi gwneud y datganiad a bennir yn Atodlen 1 i'r Gorchymyn hwn (neu ddatganiad sydd â'r un effaith).

(2) Bydd person sy'n methu â gwneud y datganiad hwnnw o fewn tri mis ar ôl ei benodi yn peidio â bod yn Gomisiynydd.

Datgymhwysio Comisiynwyr

13.—(1) Os bodlonir y Comisiynwyr o unrhyw un

(a) all contracts, deeds, bonds, agreements and other instruments subsisting in favour of, or against, and all notices in force which were given (or having effect as if they had been given) by, or to, the initial interim Commissioners will be of full force and effect in favour of, or against, the Commissioners; and

(b) any action or proceeding or any cause of action or proceeding, pending or existing at the new constitution date by, or against, the initial interim Commissioners will not be prejudicially affected by reason of this Order, and may be continued, prosecuted and enforced by, or against, the Commissioners.

Terms of office of subsequent Commissioners

10.—(1) Subject to the following provisions of this article, a Commissioner appointed under article 5(1) holds office for a period of three years from the date of appointment.

(2) Paragraph (1) does not apply to Commissioners appointed in accordance with article 8(1) or under article 11.

(3) Paragraph (1) is subject to articles 12 and 13 and paragraph 10 of Schedule 2.

Casual vacancies

11.—(1) If a casual vacancy occurs in the office of a Commissioner, the appointments panel must appoint another person to fill the vacancy, unless it is not reasonably practicable to do so, and must comply with articles 5(2) and 6 in doing so, as if the references in those articles to article 5(1) and article 5 were references to this article.

(2) Subject to articles 12 and 13 and paragraph 10 of Schedule 2, a Commissioner appointed to fill a casual vacancy under this article holds office during the remainder of the term of the Commissioner whose office was vacated (including any extension of that term).

Declaration to be made by Commissioners

12.—(1) No person may act as a Commissioner under article 4 until that person has made the declaration set out in Schedule 1 to this Order (or a declaration to that effect).

(2) A person who fails to make that declaration within three months of being appointed ceases to be a Commissioner.

Disqualification of Commissioners

13.—(1) If the Commissioners are satisfied that a

o'r canlynol—

- (a) bod Comisiynydd wedi bod yn absennol o gyfarfodydd o'r Comisiynwyr am gyfnod o dri mis yn olynol heb ganiatâd y Comisiynwyr; neu
- (b) bod Comisiynydd wedi mynd yn fethdalwr neu wedi gwneud trefniant â chredydwyr; neu
- (c) bod Comisiynydd yn analluog i gyflawni swyddogaethau Comisiynydd oherwydd salwch corfforol neu feddyliol; neu
- (ch) nad yw Comisiynydd rywffodd arall yn gallu, yn fodlon neu'n addas i gyflawni swyddogaethau Comisiynydd;

caiff y Comisiynwyr ddatgan bod swydd y person hwnnw fel Comisiynydd yn wag, ac ar hynny bydd y swydd honno'n wag.

(2) At ddibenion paragraff (1)(a), ceir trin presenoldeb Comisiynydd mewn cyfarfod o unrhyw bwyllgor o'r Comisiynwyr y mae'r Comisiynydd hwnnw'n aelod ohono fel pe bai'n bresenoldeb mewn cyfarfod o'r Comisiynwyr.

Yswiriant indemnio ar gyfer Comisiynwyr

14. Caiff y Comisiynwyr ymuno mewn, a thalu premiymau ar gyfer, contract yswiriant i indemnio'r Comisiynwyr ar y cyd neu'n unigol rhag atebolrwydd personol sy'n codi o unrhyw weithred neu anwaith gan y Comisiynwyr neu gan unrhyw un ohonynt; sef gweithred neu anwaith nad oedd y Comisiynydd neu'r Comisiynwyr dan sylw yn gwybod bod y weithred honno neu'r anwaith hwnnw yn doriad o'i ddyletswydd, neu o'u dyletswydd, neu'n ddi-hid ynglŷn ag a oedd y weithred neu'r anwaith yn dor-dyletswydd ai peidio.

Darpariaethau sy'n gymwys i Gomisiynwyr

15. Yn ddarostyngedig i erthygl 9 mewn cysylltiad â'r Comisiynwyr interim dechreuol, mae'r darpariaethau a bennir yn Atodlen 2 i'r Gorchymyn hwn yn cael effaith mewn perthynas â'r Comisiynwyr.

RHAN 3

CAFFAEL TIR

Y pŵer i gaffael tir

16. Caiff y Comisiynwyr gaffael drwy orfodaeth gymaint o'r tir neu fuddiannau mewn tir ag y sy'n gynwysedig yn y gweithiau a'r maes parcio, fel y'i disgrifir yn Atodlen 3 ac y'i dangosir yn y map yn Atodlen 4 i'r Gorchymyn hwn, ac a freiniwyd yn y Comisiynwr blaenorol o dan Orchymyn 1958, a chânt ddefnyddio unrhyw dir a gaffaelir felly at y diben o redeg yr ymgymeriad neu at unrhyw ddibenion eraill sy'n gysylltiedig â hynny.

Commissioner—

- (a) has been absent from meetings of the Commissioners for a period of three consecutive months without the permission of the Commissioners; or
- (b) has become bankrupt or has made an arrangement with creditors; or
- (c) is incapacitated by physical or mental illness from discharging the functions of Commissioner; or
- (d) is otherwise unable, unwilling or unfit to discharge the functions of a Commissioner;

the Commissioners may declare that person's office as a Commissioner to be vacant, upon which the office will be vacant.

(2) For the purposes of paragraph (1)(a) the attendance of a Commissioner at a meeting of any committee of the Commissioners of which that Commissioner is a member may be treated as attendance at a meeting of the Commissioners.

Indemnity insurance for Commissioners

14. The Commissioners may enter into, and pay premiums for, a contract of insurance to indemnify the Commissioners jointly or severally against personal liability arising from any act or omission of the Commissioners or any of them; not being an act or omission which the Commissioner or Commissioners in question knew to be a breach of his her or their duty or concerning which he she or they were reckless as to whether it was such a breach.

Provisions applying to Commissioners

15. Subject to article 9 in relation to the initial interim Commissioners, the provisions set out in Schedule 2 to this Order have effect with respect to the Commissioners.

PART 3

ACQUISITION OF LAND

Power to acquire land

16. The Commissioners may acquire compulsorily so much of the land or interests in land comprised in the works and car park as is described in Schedule 3 and shown in the map in Schedule 4 to this Order and was vested in the former Commissioners under the 1958 Order, and may use any land so acquired for the purposes of carrying on the undertaking or for any other connected purposes.

Cymhwyso Rhan 1 o Ddeddf Prynu Gorfodol 1965

17.—(1) Mae Rhan 1 o Ddeddf 1965, i'r graddau nad yw wedi ei haddasu gan, neu'n anghyson â, darpariaethau'r Gorchymyn hwn, yn gymwys o ran caffael tir o dan y Gorchymyn hwn—

- (a) fel y mae'n gymwys i brynu gorfodol y mae Deddf Caffael Tir 1981(1) yn gymwys iddo, a
- (b) fel pe bai'r Gorchymyn hwn yn orchymyn prynu gorfodol o dan y Ddeddf honno.

(2) Mae Rhan 1 o Ddeddf 1965, fel y'i cymhwysir felly, yn cael effaith fel pe bai adran 4 (sy'n darparu terfyn amser ar gyfer prynu tir yn orfodol) a pharagraff 3(3) o Atodlen 3 (sy'n gwneud darpariaeth ynglŷn â rhoi bondiau) wedi eu hepgor.

Cymhwyso Deddf Prynu Gorfodol (Datganiadau Breinio) 1981

18.—(1) Mae Deddf Prynu Gorfodol (Datganiadau Breinio) 1981(2) yn gymwys fel pe bai'r Gorchymyn hwn yn orchymyn prynu gorfodol.

(2) Mae Deddf Prynu Gorfodol (Datganiadau Breinio) 1981, fel y'i cymhwysir gan baragraff (1) yn cael effaith gyda'r addasiadau canlynol.

(3) Yn adran 3 (hysbysiadau rhagarweiniol), yn lle is-adran (1) rhodder—

"(1) Before making a declaration under section 4 with respect to any land which is subject to a compulsory purchase order the acquiring authority must include the particulars specified in subsection (3) in a notice which is—

- (a) given to every person with a relevant interest in the land with respect to which the declaration is to be made (other than a mortgagee who is not in possession); and
- (b) published in a local newspaper circulating in the area in which the land is situated."

(4) Yn yr adran honno, yn is-adran (2), yn lle "(1)(b)" rhodder "(1)" ac ar ôl "given" mewnosoder "and published".

(5) Yn yr adran honno, yn lle is-adrannau (5) a (6) rhodder—

"(5) For the purposes of this section, a person has a relevant interest in land if—

- (a) he is for the time being entitled to dispose of the fee simple of the land, whether in possession or reversion; or

Application of Part 1 of the Compulsory Purchase Act 1965

17.—(1) Part 1 of the 1965 Act, in so far as not modified by or inconsistent with the provisions of this Order, applies to the acquisition of land under this Order—

- (a) as it applies to a compulsory purchase to which the Acquisition of Land Act 1981(1) applies, and
- (b) as if this Order were a compulsory purchase order under that Act.

(2) Part 1 of the 1965 Act, as so applied, has effect as if section 4 (which provides a time limit for compulsory purchase of land) and paragraph 3(3) of Schedule 3 (which makes provision as to the giving of bonds) were omitted.

Application of the Compulsory Purchase (Vesting Declarations) Act 1981

18.—(1) The Compulsory Purchase (Vesting Declarations) Act 1981(2) applies as if this Order were a compulsory purchase order.

(2) The Compulsory Purchase (Vesting Declarations) Act 1981, as applied by paragraph (1) has effect with the following modifications.

(3) In section 3 (preliminary notices), for subsection (1) substitute—

"(1) Before making a declaration under section 4 with respect to any land which is subject to a compulsory purchase order the acquiring authority must include the particulars specified in subsection (3) in a notice which is—

- (a) given to every person with a relevant interest in the land with respect to which the declaration is to be made (other than a mortgagee who is not in possession); and
- (b) published in a local newspaper circulating in the area in which the land is situated."

(4) In that section, in subsection (2), for "(1)(b)" substitute "(1)" and after "given" insert "and published".

(5) In that section, for subsections (5) and (6) substitute—

"(5) For the purposes of this section, a person has a relevant interest in land if—

- (a) he is for the time being entitled to dispose of the fee simple of the land, whether in possession or reversion; or

---

(1) 1981 p. 67.

(2) 1981 p. 66.

---

(1) 1981 c. 67.

(2) 1981 c. 66.

(b) he holds, or is entitled to the rents and profits of, the land under a lease or agreement, the unexpired term of which exceeds one month."

(6) Yn adran 5 (dyddiad cynharaf ar gyfer gweithredu datganiad)—

- (a) yn is-adran (1), ar ôl "publication" mewnosoder "in a local newspaper circulating in the area in which the land is situated"; a
- (b) hepgorer is-adran (2).

(7) Yn adran 7 (hysbysiad deongliadol i drafod telerau) yn is-adran (1)(a), hepgorer y geiriau "(as modified by section 4 of the Acquisition of Land Act 1981)".

(8) Rhaid dehongli cyfeiriadau at Ddeddf 1965 fel cyfeiriadau at y Ddeddf honno fel y'i cymhwysir i gaffael tir o dan erthygl 17 (cymhwyso Rhan 1 o Ddeddf Prynu Gorfodol 1965).

Diystyru rhai buddiannau a gwelliannau

19.—(1) Wrth asesu'r iawndal (os oes iawndal) sy'n daladwy i unrhyw berson yn dilyn caffael unrhyw dir oddi ar y person hwnnw o dan y Gorchymyn hwn, rhaid i'r tribiwnlys beidio â chymryd i ystyriaeth—

- (a) unrhyw fuddiant mewn tir, neu
- (b) unrhyw ychwanegiad at werth unrhyw fuddiant mewn tir o ganlyniad i unrhyw adeilad a godwyd, gweithiau a gyflawnwyd, neu welliant neu newid a wnaed ar dir perthnasol,

os bodlonir y tribiwnlys nad oedd yn rhesymol angenrheidiol creu'r buddiant, codi'r adeilad, cyflawni'r gweithiau neu wneud y gwelliant neu newid, ac yr ymgwymerwyd ag ef gyda golwg ar gael iawndal neu gynyddu iawndal.

(2) Ym mharagraff (1) ystyr "tir perthnasol" ("*relevant land*") yw'r tir a gaffaelwyd oddi ar y person dan sylw neu unrhyw dir arall y mae'r person hwnnw'n ymwneud ag ef, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, neu yr oedd yn ymwneud ag ef felly ar yr adeg y codwyd yr adeilad, y cyflawnwyd y gweithiau neu y gwnaed y gwelliant neu'r newid.

Diddymu hawliau tramwy preifat

20.—(1) Diddymir pob hawl tramwy preifat dros dir sy'n destun caffael gorfodol o dan y Gorchymyn hwn, ac unrhyw hawliau eraill trydydd partïon yn y tir hwnnw, o'r cynharaf o'r canlynol—

- (a) adeg caffael y tir gan y Comisiynwyr, pa un ai'n orfodol neu drwy gytundeb, neu
- (b) adeg mynediad y Comisiynwyr ar y tir o dan adran 11(1) o Ddeddf 1965.

(b) he holds, or is entitled to the rents and profits of, the land under a lease or agreement, the unexpired term of which exceeds one month".

(6) In section 5 (earliest date for execution of declaration)—

- (a) in subsection (1), after "publication" insert "in a local newspaper circulating in the area in which the land is situated"; and
- (b) subsection (2) is omitted.

(7) In section 7 (constructive notice to treat) in subsection (1)(a), the words "(as modified by section 4 of the Acquisition of Land Act 1981)" are omitted.

(8) References to the 1965 Act are to be construed as references to that Act as applied to the acquisition of land under article 17 (application of Part 1 of the Compulsory Purchase Act 1965).

Disregard of certain interests and improvements

19.—(1) In assessing the compensation (if any) payable to any person on the acquisition from that person of any land under this Order, the tribunal must not take into account—

- (a) any interest in land, or
- (b) any enhancement of the value of any interest in land by reason of any building erected, works executed or improvement or alteration made on relevant land,

if the tribunal is satisfied that the creation of the interest, the erection of the building, the execution of the works or the making of the improvement or alteration was not reasonably necessary and was undertaken with a view to obtaining compensation or increased compensation.

(2) In paragraph (1) "relevant land" ("*tir perthnasol*") means the land acquired from the person concerned or any other land with which that person is, or was at the time when the building was erected, the works executed or the improvement or alteration made, directly or indirectly concerned.

Extinction of private rights of way

20.—(1) All private rights of way over, and any other third party rights in land subject to compulsory acquisition under this Order, are extinguished from the sooner of—

- (a) the acquisition of the land by the Commissioners, whether compulsorily or by agreement, or
- (b) the entry on the land by the Commissioners under section 11(1) of the 1965 Act.

(2) Mae gan unrhyw berson sy'n dioddef colled drwy ddiddymu unrhyw hawl tramwy preifat neu fuddiant cyfreithiol arall yn y tir o dan yr erthygl hon hawl i gael iawndal, sydd i'w benderfynu, os bydd anghydfod, o dan Ran I o Ddeddf Iawndal Tir 1961.

(3) Nid yw'r erthygl hon yn gymwys mewn perthynas ag unrhyw hawl tramwy y mae adran 271 neu 272 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990(1) (diddymu hawliau ymgwymerwyr statudol etc.) yn gymwys iddi.

Terfyn amser ar gyfer arfer pwerau caffael

21. Ar ôl diwedd y cyfnod o 5 mlynedd sy'n cychwyn gyda'r diwrnod y daw'r Gorchymyn hwn i rym—

- (a) ni cheir cyflwyno hysbysiad i drafod telerau o dan Ran 1 o Ddeddf 1965, fel y'i cymhwysir gan erthygl 17; a
- (b) ni cheir gweithredu datganiad o dan adran 4 o Ddeddf Prynu Gorfodol (Datganiadau Breinio) 1981, fel y'i cymhwysir gan erthygl 18.

RHAN 4

RHEOLI A RHEOLEIDDIO'R HARBWR

Terfynau'r harbwr

22.—(1) Mae gan y Comisiynwyr y swyddogaethau a roddir iddynt gan y Gorchymyn hwn a phwerau awdurdod harbwr ac awdurdod goleudai lleol, a chânt arfer y swyddogaethau a'r pwerau hynny, o fewn yr ardal a gyfansoddir gan y canlynol—

- (a) y gweithiau;
- (b) y maes parcio; ac
- (c) yr ardal islaw lefel y penllanw sydd â'i ffin yn llinell ddychmygol a dynnir o ben dwyreiniol eithaf Coppet Hall Point yng nghymuned Saundersfoot i gyfeiriad y de hyd at ben dwyreiniol eithaf Monkstone Point yng nghymuned St Mary out Liberty.

(2) Mae Atodlen 5 yn cynnwys map o'r harbwr, sy'n dangos yr ardal y cyfeirir ati ym mharagraff (1) wedi ei hamlinellu mewn gwyrdd.

(3) Caiiff y Comisiynwyr ofyn am ffioedd a thaliadau eraill o dan erthygl 33 a Deddf 1964 o fewn yr ardal a gyfansoddir gan—

- (a) y gweithiau;
- (b) y maes parcio; ac
- (c) cymaint o'r blaendraeth a gwely'r môr a amgaeir gan y gweithiau a llinell a dynnir o

(1) 1990 p.8.

(2) Any person who suffers loss by the extinguishment of any private right of way or other legal interest in the land under this article is entitled to compensation to be determined, in case of dispute, under Part I of the Land Compensation Act 1961.

(3) This article does not apply in relation to any right of way to which section 271 or 272 of the Town and Country Planning Act 1990(1) (extinguishment of rights of statutory undertakers etc.) applies.

Time limit for exercise of powers of acquisition

21. After the end of the period of 5 years beginning with the day on which this Order comes into force—

- (a) no notice to treat is to be served under Part 1 of the 1965 Act, as applied by article 17; and
- (b) no declaration is to be executed under section 4 of the Compulsory Purchase (Vesting Declarations) Act 1981, as applied by article 18.

PART 4

MANAGEMENT AND REGULATION OF HARBOUR

Harbour limits

22.—(1) The Commissioners have and may exercise the functions conferred on them by this Order and the powers of a harbour authority and local lighthouse authority within the area comprised in—

- (a) the works;
- (b) the car park; and
- (c) the area below the level of high water bounded by an imaginary line drawn from the eastern extremity of Coppet Hall Point in the community of Saundersfoot southwards to the eastern extremity of Monkstone Point in the community of St Mary out Liberty.

(2) Schedule 5 contains the harbour map setting out the area referred to in paragraph (1) edged in green.

(3) The Commissioners may demand dues and other charges under article 33 and the 1964 Act within the area comprised in—

- (a) the works;
- (b) the car park; and
- (c) so much of the foreshore and the bed of the sea as is enclosed by the works and a line drawn

(1) 1990 c.8.

ben eithaf tua'r môr y morglawdd sy'n ymestyn, yn fras, i gyfeiriad y gogledd-ddwyrain, hyd at yr ochr sy'n wynebu'r môr o'r morglawdd sy'n ymestyn, yn fras, i gyfeiriad y dwyrain-de-ddwyrain, ac a ddangosir â llinell goch doredig ar y map o'r harbwr.

Pwerau cyffredinol

23.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau eraill y Gorchymyn hwn, caiff y Comisiynwyr, o bryd i'w gilydd, gymryd pa bynnag gamau a ystyriant yn angenrheidiol neu'n ddymunol er mwyn cynnal, gweithredu, rheoli a gwella'r harbwr a'r llety a chyfleusterau (gan gynnwys cyfleusterau mordwyo) sydd ar gael yn yr harbwr neu mewn cysylltiad â'r harbwr.

(2) Yn benodol, caiff y Comisiynwyr—

- (a) gwella, cynnal, rheoleiddio, rheoli, marcio a goleuo'r harbwr ac unrhyw weithiau sydd ynddo;
- (b) gwella, newid a chynnal unrhyw fyndiau, argloddiau, waliau, ffyrdd (ac eithrio priffyrdd cyhoeddus), troetffyrdd, dynesfeydd, grisiau, manau glanio, pierau, ceiau, jetiau, llithrfeydd, glanfeydd, grwynau, amddiffynfeydd morol, manau docio, pyst angori, bwiau angori, angorfeydd, llwyfaniadau, polion, trawstiau, dolffinod, bolardiau, dolenni angori, ffenderydd, rhodfeydd, bwiau, marciau mordwyo, craeniau, goleuadau, goleufeydd, carthffosydd, draeniau, cyrsiau dŵr, pibellau nwy a dŵr, cyfarpar ar gyfer golau a phŵer trydanol a thelathrebu, warysau, swyddfeydd, siediau a gweithiau, adeiladau a chyfleusterau eraill yr ystyriant yn angenrheidiol er mwyn sicrhau dibenion y Gorchymyn hwn, gan gynnwys llety neu hwylustod i longau, cerbydau neu draffig arall, neu er mwyn diogelu'r harbwr;
- (c) gwneud unrhyw beth arall (gan gynnwys darparu cyfleusterau neu redeg unrhyw fusnes) sydd o fudd, ym marn y Comisiynwyr, er mwyn rhedeg neu ddatblygu'r harbwr yn briodol, neu y byddai'n fanteisiol iddynt ymgymryd ag ef yn rhinwedd eu gweithgareddau mewn perthynas â'r harbwr; ac
- (ch) gwneud pa bynnag defnydd arall y mae'r Comisiynwyr yn ystyried yn briodol o unrhyw adnoddau i'r graddau nad oes eu hangen at ddibenion yr ymgymeriad.

(3) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Gorchymyn hwn, caiff y Comisiynwyr, drwy gytundeb, brynu a dal at ddibenion y Gorchymyn hwn unrhyw dir yn ychwanegol at y tir a freinir yn y Comisiynwyr o dan y Gorchymyn hwn.

from the seaward extremity of the mole which runs in an approximately north-easterly direction to the seaward side of the mole running approximately east-south-east, which is marked in a broken red line on the harbour map.

General powers

23.—(1) Subject to the other provisions of this Order, the Commissioners may take such steps from time to time as they consider necessary or desirable for the maintenance, operation, management and improvement of the harbour and the accommodation and facilities (including navigation facilities) available in or in connection with the harbour.

(2) In particular, the Commissioners may—

- (a) improve, maintain, regulate, manage, mark and light the harbour and any works in it;
- (b) improve, alter and maintain any bunds, embankments, walls, roads (except public highways), footways, approaches, steps, landing places, piers, quays, jetties, slips, wharves, groynes, sea defences, berthing heads, mooring posts, mooring buoys, moorings, stagings, piles, booms, dolphins, bollards, mooring rings, fenders, walkways, buoys, navigation marks, cranes, lights, beacons, sewers, drains, watercourses, gas and water pipes, apparatus for electric light and power and for telecommunications, warehouses, offices, sheds and other works, buildings and facilities which they consider necessary to secure the purposes of this Order, including the accommodation or convenience of vessels, vehicles or other traffic or for the protection of the harbour;
- (c) do any other thing (including the provision of facilities or the carrying on of any business) which, in their opinion, is in the interests of the proper carrying on or development of the harbour or can advantageously be undertaken by them by virtue of their activities in relation to the harbour; and
- (d) make such other use as the Commissioners consider appropriate of any resources so far as they are not required for the purposes of the undertaking.

(3) Subject to the provisions of this Order, the Commissioners may by agreement purchase and hold for the purposes of this Order any land in addition to that vested in the Commissioners under this Order.

Y pŵer i garthu

24.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Gorchymyn hwn, caiff y Comisiynwyr, o bryd i'w gilydd, ddyfnhau, carthu, sgwrio, glanhau, newid a gwella gwely, glannau a sianelau'r harbwr a'i ddynesfeydd, a chânt ffrwydro unrhyw graig o fewn yr ardal honno.

(2) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Gorchymyn hwn, bydd unrhyw ddeunydd (ac eithrio unrhyw longddrylliad o fewn yr ystyr a roddir i "wreck" yn Rhan 9 o Ddeddf Llongau Masnach 1995(1)) a godir wrth garthu neu a symudir ymaith o bryd i'w gilydd yn eiddo i'r Comisiynwyr, a chânt ei ddefnyddio, ei feddiannu neu'i waredu fel y tybiant yn briodol.

(3) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Gorchymyn hwn, ni cheir dyddodi unrhyw ddeunyddiau a garthwyd islaw lefel y penllanw, ac eithrio yn y cyfryw fannau, ac yn unol â'r cyfryw amodau a chyfyngiadau, a gymeradwyir neu a ragnodir gan Weinidigion Cymru.

Angorfeydd

25.—(1) Caiff y Comisiynwyr ddarparu, lleoli, gosod, cynnal, adnewyddu, defnyddio, cael neu symud ymaith pa bynnag angorfeydd o fewn yr harbwr—

- (a) ar dir sy'n eiddo iddynt neu a brydlesir ganddynt neu y mae ganddynt fuddiant priodol ynddo; neu
- (b) gyda chaniatâd ysgrifenedig y perchennog a'r prydlesai, ar unrhyw dir arall yn yr harbwr;

fel y tybiant yn angenrheidiol neu'n ddymunol er hwylustod llongau.

(2) Caiff y Comisiynwyr ddyroddi hawlenni ar ba bynnag amodau (gan gynnwys amodau ynglŷn â thalu) y tybiant yn briodol, i awdurdodi deiliad yr hawlen i ddefnyddio neu ganiatáu defnyddio unrhyw angorfeydd a ddarperir gan y Comisiynwyr o dan yr erthygl hon.

(3) Caiff y Comisiynwyr wneud compownd gydag unrhyw berson mewn perthynas â'r taliadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (2).

(4) (a) Caiff y Comisiynwyr roi hysbysiad ysgrifenedig i'r person sydd â rheolaeth ar unrhyw long sydd, ar y dyddiad y daw'r Gorchymyn hwn i rym, yn defnyddio unrhyw angorfa yn yr harbwr, i wneud yn ofynnol bod y person hwnnw, o fewn 28 diwrnod, yn symud ymaith yr angorfa er mwyn galluogi'r Comisiynwyr i ddarparu angorfeydd yn unol â pharagraff (1).

- (b) Rhaid i'r Comisiynwyr gynnig rhoi angorfa ar gael, a ddarperir ganddynt o dan baragraff (1), i'r person sydd â rheolaeth ar y llong y cyfeirir ati yn yr hysbysiad, cyn gynted ag y bydd angorfa o'r fath wedi ei gosod.

(1) 1995 p.21.

Power to dredge

24.—(1) Subject to the provisions of this Order, the Commissioners may from time to time deepen, dredge, scour, cleanse, alter and improve the bed, shores and channels of the harbour and its approaches, and may blast any rock in that area.

(2) Subject to the provisions of this Order, any material (other than any wreck within the meaning of Part 9 of the Merchant Shipping Act 1995(1)) from time to time dredged up or removed is the property of the Commissioners who may use, appropriate or dispose it as they think fit.

(3) Subject to the provisions of this Order, no dredged materials are to be deposited below the level of high water except in such places and in accordance with such conditions and restrictions as may be approved or prescribed by the Welsh Ministers.

Moorings

25.—(1) The Commissioners may provide, place, lay down, maintain, renew, use, have or remove such moorings within the harbour—

- (a) on land owned or leased by them or in which they hold an appropriate interest; or
- (b) with the consent in writing of the owner and lessee, on any other land in the harbour;

as they consider necessary or desirable for the convenience of vessels.

(2) The Commissioners may issue permits on such conditions (including conditions as to payment) as they think fit authorising the holder of the permit to use or allow the use of any moorings provided by the Commissioners under this article.

(3) The Commissioners may compound with any person with respect to the payments referred to in paragraph (2).

(4) (a) The Commissioners may give notice in writing to the person having the control of any vessel using any mooring in the harbour at the date this Order comes into force requiring that person within 28 days to remove the mooring so as to enable the Commissioners to provide moorings in accordance with paragraph (1).

- (b) The Commissioners must offer to make available to the person having the control of the vessel referred to in the notice a mooring provided by them under paragraph (1) as soon as such mooring has been laid down.

(1) 1995 c.21.

- (c) Os bydd unrhyw berson yn peidio â chydymffurfio â hysbysiad a roddir gan y Comisiynwyr o dan y paragraff hwn, caiff y Comisiynwyr, ar unrhyw adeg ar ôl diwedd y cyfnod o 28 diwrnod o'r dyddiad y rhoddwyd yr hysbysiad, symud ymaith yr angorfa y cyfeirir ati yn yr hysbysiad hwnnw.

(5) (a) Caiff y Comisiynwyr, o bryd i'w gilydd, ganiatáu trwydded i berson, gydag amodau neu hebddynt, i leoli, gosod, cynnal, adnewyddu, defnyddio a chael angorfeydd presennol ac yn y dyfodol, ar gyfer llongau yn yr harbwr.

- (b) Nid oes dim mewn unrhyw drwydded o'r fath sy'n rhoi hawl i berson leoli, gosod, cynnal, adnewyddu, neu ddefnyddio a chael unrhyw angorfa ar dir nad yw'n eiddo i'r person hwnnw neu i'r Comisiynwyr, neu wedi ei brydlesu ganddo neu ganddynt, neu nad oes gan y person hwnnw fuddiant priodol ynddo.
- (c) Am drwydded o'r fath, caiff y Comisiynwyr godi pa bynnag ffi resymol a ragnodir o bryd i'w gilydd gan y Comisiynwyr.

Rhwystrau mewn angorfeydd

26.—(1) Mae unrhyw berson sydd—

- (a) yn fwriadol yn rhwystro unrhyw berson sy'n gweithredu o dan awdurdod y Comisiynwyr i osod angorfeydd;
- (b) yn fwriadol a heb awdurdod cyfreithlon yn tynnu allan neu'n symud ymaith y cyfan neu unrhyw ran o unrhyw angorfeydd o'r harbwr;
- (c) heb esgus rhesymol yn achosi neu'n caniatáu i long gael ei hangori yn yr harbwr ac eithrio mewn angorfa a ddarperir neu a drwyddedir gan y Comisiynwyr o dan y Gorchymyn hwn; neu
- (ch) yn lleoli, gosod, cynnal, adnewyddu neu'n cael yn yr harbwr unrhyw angorfa nas darparwyd neu nas trwyddedwyd gan y Comisiynwyr o dan y Gorchymyn hwn;

yn euog o dramgwydd ac yn agored, o'i gollfarnu'n ddiannod, i ddirwy na fydd yn fwy na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(2) Os yw unrhyw berson yn cyflawni tramgwydd o dan baragraff (1)(c), caiff y Comisiynwyr, ar unrhyw adeg ar ôl diwedd cyfnod o saith diwrnod o ddyddiad y tramgwydd—

- (a) symud ymaith y llong, gan gynnwys unrhyw offer sydd ynghyd â'r llong;
- (b) gwaredu'r cyfryw; ac
- (c) adennill allan o'r arian gwerthiant—
  - (i) unrhyw ffi sy'n daladwy o dan erthygl 33 ac nas talwyd;
  - (ii) unrhyw ffi am drwydded sy'n daladwy o

- (c) If any person fails to comply with a notice given by the Commissioners under this paragraph, the Commissioners may at any time after the expiration of 28 days from the date of the giving of the notice remove the mooring referred to in that notice.

(5) (a) The Commissioners may from time to time grant to a person with or without conditions a licence to place, lay down, maintain, renew, use and have existing and future moorings, for vessels in the harbour.

- (b) Nothing in any such licence entitles a person to place, lay down, maintain, renew or use and have any mooring on land not owned or leased by that person or by the Commissioners or in which that person has no appropriate interest.
- (c) The Commissioners may charge for such a licence such reasonable fee as the Commissioners may from time to time prescribe.

Obstruction of moorings

26.—(1) Any person who—

- (a) intentionally obstructs any person acting under the authority of the Commissioners in setting out moorings;
- (b) intentionally and without lawful authority pulls up or removes the whole or any part of any moorings from the harbour;
- (c) without reasonable excuse causes or permits a vessel to be moored in the harbour except at a mooring provided or licensed by the Commissioners under this Order; or
- (d) places, lays down, maintains, renews or has in the harbour any mooring not provided or licensed by the Commissioners under this Order;

is guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(2) If any person commits an offence under paragraph (1)(c) the Commissioners may at any time after the expiration of seven days from the date of the offence—

- (a) remove the vessel, including any tackle with the vessel;
- (b) dispose of it; and
- (c) recover out of the proceeds of sale—
  - (i) any unpaid charge payable under article 33;
  - (ii) any unpaid licence fee payable under

dan erthygl 25 ac nas talwyd; a

- (iii) treuliau'r symud a'r gwaredu o dan y paragraff hwn;

a byddant yn dal unrhyw waged o'r arian gwerthiant mewn ymddiriedolaeth dros berchennog y llong.

(3) Os nad yw'n hysbys pwy yw perchennog llong a symudir o dan baragraff (2), ac na ellir dod o hyd i'r perchennog ar ôl ymchwilio'n ddiwyd, caiff y Comisiynwyr wneud cais i'r Llys Ynadon am orchymyn yn rhoi cyfarwyddiadau priodol ynglŷn â gwaredu, gan y Comisiynwyr, unrhyw waged o arian gwerthiant.

(4) Os yw unrhyw berson yn cyflawni tramgwydd o dan baragraff (1)(ch), caiff y Comisiynwyr symud ymaith yr angorfa dan sylw, ac adennill y treuliau o wneud hynny gan y person hwnnw.

Symud rhwystrau ac eithrio llongau, cerbydau a llongddrylliadau

27.—(1) Heb leihau dim ar eu pwerau o dan unrhyw ddeddfiad arall (gan gynnwys un a gynhwysir yn y Gorchymyn hwn) caiff y Comisiynwyr symud ymaith unrhyw beth sy'n peri, neu'n debygol o beri, rhwystr neu lyffethair i'r defnydd priodol o unrhyw ran o'r harbwr, ac eithrio—

- (a) llong;
- (b) cerbyd; neu
- (c) longddrylliad o fewn yr ystyr a roddir i "wreck" yn Rhan 9 o Ddeddf Llongau Masnach 1995(1).

(2) Os yw'n hysbys i'r Comisiynwyr bod unrhyw beth a symudir ymaith ganddynt o dan baragraff (1) yn eiddo i unrhyw berson, neu os yw wedi ei farcio fel y gellir ei adnabod yn hawdd fel eiddo i unrhyw berson, rhaid i'r Comisiynwyr, o fewn un mis ar ôl cymryd y peth i'w gofal, roi hysbysiad i'r person hwnnw yn unol â pharagraff (6), ac os nad adfeddiennir y peth o fewn y cyfnod a bennir yn yr hysbysiad ac yn unol â thelerau'r hysbysiad, breinir y peth yn y Comisiynwyr ar ddiwedd y cyfnod hwnnw.

(3) Os yw perchnogaeth unrhyw beth a symudir ymaith gan y Comisiynwyr o dan baragraff (1) yn anhysbys neu heb ei marcio arno, ac os na phrofir ei berchnogaeth wrth fodd rhesymol y Comisiynwyr o fewn tri mis ar ôl cymryd y peth i'w gofal, breinir y peth hwnnw yn y Comisiynwyr.

(4) Caiff y Comisiynwyr, ar y cyfryw adeg ac yn y cyfryw fodd yr ystyriant yn briodol, waredu unrhyw beth sydd o natur ddarvoudus neu ffaidd, neu unrhyw beth y byddai ei gadw'n achosi cost neu anghyfleustra afresymol, hyd yn oed os nad yw wedi ei freinio yn y Comisiynwyr o dan yr erthygl hon, ac os gwerthir y peth, defnyddir yr arian gwerthiant gan y Comisiynwyr i dalu'r treuliau a achoswyd iddynt o dan yr erthygl hon

article 25; and

- (iii) the expenses of removal and disposal under this paragraph;

and will hold any surplus proceeds of sale on trust for the owner of the vessel.

(3) If the owner of a vessel removed under paragraph (2) is unknown and cannot after diligent inquiry be found, the Commissioners may apply to the Magistrates' Court for an order giving the appropriate directions as to the disposal by the Commissioners of any surplus proceeds of sale.

(4) If any person commits an offence under paragraph (1)(d), the Commissioners may remove the mooring in question and recover from that person the expenses incurred in doing so.

Removal of obstructions other than vessels, vehicles and wreck

27.—(1) Without prejudice to their powers under any other enactment (including one contained in this Order) the Commissioners may remove anything which is causing or likely to become an obstruction or impediment to the proper use of any part of the harbour other than—

- (a) a vessel;
- (b) a vehicle; or
- (c) wreck within the meaning of Part 9 of the Merchant Shipping Act 1995(1).

(2) If anything removed by the Commissioners under paragraph (1) is known to the Commissioners to be, or is marked so as to be readily identifiable as, the property of any person, the Commissioners must, within one month of its coming into their custody, give notice in accordance with paragraph (6) to that person and, if possession of the thing is not retaken within the period specified in and in accordance with the terms of the notice, it will at the end of that period vest in the Commissioners.

(3) If the ownership of anything removed by the Commissioners under paragraph (1) which is not known or marked is not within three months of its coming into the custody of the Commissioners proved to their reasonable satisfaction, it will vest in the Commissioners.

(4) The Commissioners may, at such time and in such manner as they think fit, dispose of anything which is of a perishable or obnoxious nature or the custody of which involves unreasonable expense or inconvenience notwithstanding that it has not vested in the Commissioners under this article, and if it is sold the proceeds of sale will be applied by the Commissioners in payment of the expenses incurred by

(1) 1995 p.21.

(1) 1995 c.21.

mewn perthynas â'r peth, a rhaid i unrhyw weddill—

- (a) cael ei dalu i unrhyw berson sy'n profi ei berchnogaeth ohono ar yr adeg honno wrth fodd rhesymol y Comisiynwyr, o fewn tri mis i'r amser y daeth y peth i ofal y Comisiynwyr; neu
- (b) os na fydd unrhyw berson yn profi ei berchnogaeth ohono o fewn y cyfnod perthnasol, gael ei freinio yn y Comisiynwyr.

(5) Os bydd unrhyw beth a symudir ymaith o dan yr erthygl hon—

- (a) yn cael ei werthu gan y Comisiynwyr a'r arian gwerthiant yn annigonol i ad-dalu iddynt swm y treuliau a achoswyd iddynt drwy arfer eu pwerau i'w symud; neu
- (b) yn anwerthadwy;

caiff y Comisiynwyr adennill y diffyg neu'r cyfan o'r treuliau, yn ôl fel y digwydd, gan y person a oedd yn berchennog y peth a symudwyd pan ddaeth y peth i ofal y Comisiynwyr, neu gan y person a oedd ei berchennog ar yr adeg y'i gadawyd neu y'i collwyd.

(6) Rhaid i hysbysiad a roddir o dan baragraff (2) roi manylion o'r peth a symudwyd a datgan y ceir, ar ôl profi perchnogaeth er boddhad rhesymol i'r Comisiynwyr, gymryd meddiant o'r peth yn y man ac ar yr amser a bennir yn yr hysbysiad, sef dim llai na 14 diwrnod ar ôl y dyddiad y cyflwynir y hysbysiad.

(7) Rhaid i'r Comisiynwyr beidio â symud unrhyw beth, o dan y pwerau yn yr erthygl hon, sydd wedi ei osod neu'i adeiladu gan unrhyw berson o dan ddarpariaethau unrhyw ddeddfiad neu ddarpariaethau caniatâd neu drwydded, a roddwyd neu a ddyroddwyd gan y Comisiynwyr.

Pŵer i feddiannu rhannau o'r harbwr

28.—(1) Caiff y Comisiynwyr neilltuo a meddiannu unrhyw ran o gyfleusterau'r harbwr sydd ar y tir at ddefnydd ac i letya'n unig neu'n flaenoriaethol unrhyw fasnach, gweithgarwch, person, llong neu ddsbarth o longau, neu nwyddau penodol, yn ddarostyngedig i ba bynnag delerau, amodau a rheoliadau a ystyrir yn briodol gan y Comisiynwyr.

(2) Ni chaiff unrhyw berson neu long ddefnyddio unrhyw ran o'r harbwr a neilltuwyd neu a feddiannwyd o dan yr erthygl hon heb ganiatâd yr harbwrfeistr.

(3) Caiff yr harbwrfeistr orchymyn i unrhyw berson neu long, na chafodd ganiatâd o dan baragraff (2), ymadael neu gael ei symud o unrhyw ran o'r harbwr a neilltuwyd neu a feddiannwyd o dan yr erthygl hon.

(4) Mae darpariaethau adran 58 (pwerau harbwrfeistr o ran symud llongau mewn harbwr) o Ddeddf 1847 yn ymestyn ac yn gymwys, gyda'r

them under this article in relation to the thing, and any balance—

- (a) must be paid to any person who within three months from the time when the thing came into the custody of the Commissioners proves to the reasonable satisfaction of the Commissioners ownership of that thing at that time; or
- (b) if within the relevant period no person proves ownership, it will vest in the Commissioners.

(5) If anything removed under this article—

- (a) is sold by the Commissioners and the proceeds of sale are insufficient to reimburse them for the amount of the expenses incurred in the exercise of their powers of removal; or
- (b) is unsaleable;

the Commissioners may recover the deficiency or the whole of the expenses, as the case may be, from the person who was the owner when the thing removed came into the custody of the Commissioners or who was the owner at the time of its abandonment or loss.

(6) A notice given under paragraph (2) must specify the thing removed and state that upon proof of ownership to the reasonable satisfaction of the Commissioners possession may be taken at a place and time specified in the notice, being not less than 14 days after the date when the notice is served.

(7) The Commissioners must not under the powers of this article remove anything placed or constructed by any person under the provisions of any enactment or of a consent or licence given or issued by the Commissioners.

Power to appropriate parts of harbour

28.—(1) The Commissioners may set apart and appropriate any part of the on-shore facilities of the harbour for the exclusive or preferential use and accommodation of any particular trade, activity, person, vessel or class of vessels, or goods, subject to such terms, conditions and regulations as the Commissioners think fit.

(2) No person or vessel may make use of any part of the harbour set apart or appropriated under this article without the consent of the harbour master.

(3) The harbour master may order any person or vessel without consent under paragraph (2) to leave or be removed from any part of the harbour set apart or appropriated under this article.

(4) The provisions of section 58 (powers of harbour master as to moving of vessels in harbour) of the 1847 Act extend and apply with the necessary modifications

addasiadau angenrheidiol, i unrhyw longau, neu mewn perthynas ag unrhyw longau y gorchymnir iddynt ymadael neu gael eu symud o dan baragraff (3).

(5) Nid oes dim yn yr erthygl hon sy'n awdurdodi gwahardd mordwyo o fewn unrhyw ran o'r harbwr, nac yn awdurdodi ymyrryd â hawliau tramwy'r cyhoedd ar draws llithrfeydd cyhoeddus a cheiau cyhoeddus.

Badau ac offer ar gyfer achub bywyd

29.—(1) At y diben o achub bywydau, caiff y Comisiynwyr ddarparu a chynnal y canlynol yn yr harbwr neu yng nghyffiniau'r harbwr—

- (a) badau neu longau eraill ynghyd â'r holl gyfarpar ac offer ac adeiladau, adeileddau, llithrfeydd ac angorfeydd angenrheidiol i'w gweithredu, eu cynnal neu'u lletya; a
- (b) bwiau achub, rhaffau achub, ac offer eraill ar gyfer achub bywydau ynghyd ag adeileddau i'w storio a'u diogelu.

(2) Caiff y Comisiynwyr ymuno mewn trefniadau gydag unrhyw berson i ddarparu a chynnal unrhyw rai o'r cyfleusterau a awdurdodir gan baragraff (1).

Is-ddeddfau ynglŷn â'r harbwr

30.—(1) Yn ychwanegol at yr is-ddeddfau y caniateir i'r Comisiynwyr eu gwneud o dan adran 83 o Ddeddf 1847, caiff y Comisiynwyr wneud is-ddeddfau ar gyfer rheolaeth a llywodraeth dda'r harbwr, gan gynnwys y cyfan neu unrhyw rai o'r dibenion canlynol—

- (a) ar gyfer rheoleiddio'r modd y defnyddir pontynau, llwyfaniadau, ceiau, jetiau, pierau, rhodfeydd, pontydd, dynesfeydd, llithrfeydd, manau glanio, manau docio, liffitiau cychod, pyst angori, adeiladau, lleoedd parcio a gweithiau a chyfleusterau eraill a ddarperir gan y Comisiynwyr;
- (b) i atal difrod neu niwed i unrhyw long, nwyddau, cerbyd, peiriannau, peirianwaith, eiddo neu bersonau yn yr harbwr;
- (c) ar gyfer rheoleiddio, atal neu drwyddedu ymddygiad yr holl bersonau, mewn llongau neu fel arall, yn yr harbwr, nad ydynt yn aelodau o heddlu neu'n swyddogion neu'n weision y Goron sy'n ymgymryd â'u dyletswyddau fel y cyfryw;
- (ch) ar gyfer rheoleiddio'r modd y lleolir, gosodir, cynhelir a defnyddir yr angorfeydd, ac ar gyfer rhagnodi patrymau a manylebau'r angorfeydd;
- (d) ar gyfer atal neu symud ymaith rwystrau neu lyffetheiriau o fewn yr harbwr;
- (dd) ar gyfer rheoleiddio lansio llongau o fewn yr harbwr;

to and in relation to any vessels ordered to leave or be removed under paragraph (3).

(5) Nothing in this article authorises the prohibition of navigation within any part of the harbour, nor does it authorise interference with the public right of way across public slipways and public quays.

Life-saving craft and appliances

29.—(1) For the purpose of saving life the Commissioners may provide and maintain in or in the vicinity of the harbour—

- (a) boats or other vessels together with all necessary apparatus and equipment and buildings, structures, slipways and moorings for their operation, maintenance or accommodation; and
- (b) lifebuoys, lifelines and other life-saving appliances together with structures for their storage and safekeeping.

(2) The Commissioners may enter into arrangements with any person for the provision and maintenance of any of the facilities authorised by paragraph (1).

Byelaws as to harbour

30.—(1) In addition to the byelaws which may be made by the Commissioners under section 83 of the 1847 Act, the Commissioners may make byelaws for the good rule and government of the harbour including all or any of the following purposes—

- (a) for regulating the use of pontoons, stagings, quays, jetties, piers, walkways, bridges, approaches, slipways, landing places, berthing heads, boat lifts, mooring posts, buildings, parking places and other works and facilities provided by the Commissioners;
- (b) for preventing damage or injury to any vessel, goods, vehicle, plant, machinery, property or persons in the harbour;
- (c) for regulating, preventing or licensing the conduct of all persons in vessels or otherwise in the harbour, not being members of a police force or officers or servants of the Crown whilst in the exercise of their duties as such;
- (d) for regulating the placing, laying down, maintenance and use of moorings and for prescribing the patterns and specification of moorings;
- (e) for preventing or removing obstructions or impediments within the harbour;
- (f) for regulating the launching of vessels within the harbour;

- (e) ar gyfer rheoleiddio neu wahardd angori llongau, troi llongau ar eu hochrau i'w glanhau, tirio llongau, neu ollwng angorau a chadw llongau yn yr harbwr;
- (f) ar gyfer rheoleiddio neu atal defnyddio tanau, goleuadau, neu unrhyw gyfarpar, celfi neu offer arall sydd, ym marn y Comisiynwyr, yn achosi risg o dân, yn yr harbwr neu ar fwrdd unrhyw long, ac er mwyn atal ysmegu;
- (ff) ar gyfer rheoleiddio'r modd y symudir neu y gwaredir sbwriel (gan gynnwys balast, pridd neu glai neu wastraff arall) a charthion o longau yn yr harbwr;
- (g) i atal gwaredu sbwriel a charthion o'r fath yn yr harbwr;
- (ng) ar gyfer gwahardd y defnydd o gerbydau yn yr harbwr neu reoleiddio'u symudiadau eu cyflymder a'u parcio o fewn yr harbwr;
- (h) i wneud yn ofynnol defnyddio distewyddion effeithiol, a rheoli sŵn yn gyffredinol ar longau yn yr harbwr;
- (i) ar gyfer rheoleiddio llongau yn yr harbwr, eu mynediad i mewn a'u hymadawiad oddi yno, a heb leihau cyffredinolrwydd y blaenorol, rhagnodi rheolau ar gyfer rheoleiddio cyflymder a dull y mordwyo, a'r goleuadau a signalau sydd i'w dangos neu'u gwneud gan, neu er budd llongau sy'n defnyddio'r harbwr neu'n mordwyo neu'n angori ynddo;
- (j) ar gyfer rheoleiddio'r modd y mae personau'n mynd ar fwrdd, ac oddi ar fwrdd llongau o fewn yr harbwr;
- (l) ar gyfer rheoleiddio'r modd y cynhelir regatas a digwyddiadau cyhoeddus eraill yn yr harbwr;
- (ll) ar gyfer rhagnodi'r goleuadau a'r signalau sydd i'w dangos neu'u gwneud—
  - (i) gan longau sydd ar lawr o fewn yr harbwr;
  - (ii) gan ddyfeisiadau a ddefnyddir i farcio rhwystrau o fewn yr harbwr;
  - (iii) i gynorthwyo mordwyaeth llongau o fewn yr harbwr, yn y fynedfa i unrhyw ddoc, neu wrth unrhyw lanfa, pier neu waith arall;
- (m) ar gyfer atal niwsansau yn yr harbwr;
- (n) ar gyfer atal neu reoleiddio gollwng unrhyw ddeunydd neu beth, oddi ar y tir neu ar y môr, o fewn yr harbwr neu'r dynesfeydd tuag ato;
- (o) ar gyfer rheoleiddio neu wahardd pysgota am greaduriaid morol o unrhyw fath ac â pha bynnag ddull o unrhyw bier, jeti neu osodiad neu adeiledd arall o unrhyw fath o fewn yr harbwr;
- (p) ar gyfer rheoleiddio neu wahardd sglefrio ar ddŵr, sgïo jet, sgïo dŵr, neu ddeifio neu weithgareddau hamdden eraill yn yr harbwr, ond nid mewn ffordd a fyddai'n gwahardd defnyddio iotiau, cychod hwylio, byrddau
- (g) for regulating or prohibiting the mooring, careening, beaching or anchoring and keeping of vessels in the harbour;
- (h) for regulating or preventing the use in the harbour or on board any vessel of fires, lights or any other equipment, tools or appliances which the Commissioners consider involves a risk of fire and for the prevention of smoking;
- (i) for regulating the removal or disposal of rubbish (including ballast, earth or clay or other refuse) and sewage from vessels in the harbour;
- (j) for the prevention of the disposal of such rubbish and sewage in the harbour;
- (k) for prohibiting the use of or regulating the movement, speed and parking of vehicles within the harbour;
- (l) for requiring the use of effectual silencers and the general control of noise on vessels in the harbour;
- (m) for regulating vessels in the harbour and their entry into and departure from the harbour and, without prejudice to the generality of the foregoing, for prescribing rules for regulating the speed and manner of navigation and the lights and signals to be exhibited or made by, or for the benefit of, vessels using, navigating or mooring within the harbour;
- (n) for regulating the embarkation of persons into, or their disembarkation from, vessels within the harbour;
- (o) for regulating the holding of regattas and other public events in the harbour;
- (p) for prescribing the lights and signals to be exhibited or made—
  - (i) by vessels aground within the harbour;
  - (ii) by devices used for marking obstructions within the harbour;
  - (iii) for assisting the navigation of vessels within the harbour, at the entrance to any dock or at any wharf, pier or other work;
- (q) for the prevention of nuisances in the harbour;
- (r) for prohibiting or regulating the discharge by land or sea of any material or thing within the harbour or the approaches thereto;
- (s) for regulating or prohibiting fishing for marine creatures of any type and by whatever means from any pier, jetty, wharf, or other installation or structure of any kind within the harbour;
- (t) for regulating or prohibiting aquaplaning, jet skiing, water skiing or diving or other recreational activities in the harbour, but not as to prohibit the use for navigation of yachts, sailing boats, sailboards, rowing boats, rowing

hwyllo, cychod rhwyfo, pyntiau rhwyfo, badau pleser neu fân fadau eraill i fordwyo.

- (ph) ar gyfer rheoleiddio neu wahardd ymdrochi, ac i sicrhau diogelwch ymdrochwyr o fewn yr harbwr;
- (r) ar gyfer rheoleiddio neu wahardd defnyddio'r blaendraeth gan gerbydau o fewn yr harbwr;
- (rh) ar gyfer rheoleiddio'r defnydd o fferïau o fewn yr harbwr; a
- (s) ar gyfer rheoleiddio arfer y pwerau a freiniwyd yn yr harbwrfeistr.

(2) Yn yr erthygl hon mae "signalau" ("*signals*") yn cynnwys signalau sain.

(3) Ceir mynegi bod is-ddeddfau a wneir o dan yr erthygl hon, neu o dan adran 83 o Ddeddf 1847, yn gymwys o fewn y cyfan neu o fewn unrhyw ran o'r harbwr, a cheir gwneud is-ddeddfau gwahanol mewn perthynas â gwahanol ddsbarthiadau o longau.

(4) Mae'r darpariaethau a gynhwysir yn is-adrannau (3) i (8) o adran 236 ac adran 238 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972( ) yn gymwys i'r holl is-ddeddfau a wneir gan y Comisiynwyr o dan yr erthygl hon neu unrhyw ddeddfiad arall.

(5) Rhaid dehongli is-adran (7) o'r adran 236 a enwyd, yn y modd y'i cymhwysir i is-ddeddfau a wneir gan y Comisiynwyr o dan yr erthygl hon, yn ddarostyngedig i baragraff (6), fel pe bai wedi ei diwygio drwy fewnosod y geiriau "with or without modifications" ar ôl y gair "confirm" yn y man lle mae'r gair hwnnw'n digwydd gyntaf.

(6) Pan fo'r awdurdod sy'n cadarnhau yn bwriadu gwneud addasiad sy'n ymddangos i'r awdurdod hwnnw yn un sylweddol—

- (a) rhaid iddo hysbysu'r Comisiynwyr a gwneud yn ofynnol bod y Comisiynwyr yn cymryd pa bynnag gamau yr ystyria'r awdurdod yn angenrheidiol i hysbysu'r personau sy'n debygol o ymwneud â'r addasiad hwnnw; a
- (b) rhaid iddo beidio â chadarnhau'r is-ddeddfau hyd nes bo cyfnod a ystyria'n rhesymol wedi mynd heibio, er mwyn i'r Comisiynwyr a phersonau eraill a hysbyswyd ynghylch yr addasiad arfaethedig ystyried a gwneud sylwadau ar y cynnig.

(7) Yr awdurdod sy'n cadarnhau, at ddibenion yr erthygl hon a'r adran 236 a enwyd, yn y modd y'i cymhwysir i is-ddeddfau a wneir gan y Comisiynwyr, yw Gweinidogion Cymru.

(8) Caiff is-ddeddfau a wneir gan y Comisiynwyr o dan yr erthygl hon gynnwys darpariaethau i osod dirwy ar berson sy'n tramgwyddo yn erbyn unrhyw is-ddeddf ac a gollfernir yn ddiannod, sef dim mwy na lefel 3 ar y raddfa safonol.

punts, pleasure craft and other small craft;

- (u) for regulating or prohibiting bathing, and for securing the protection of bathers, within the harbour;
- (v) for regulating or prohibiting the use by vehicles of the foreshore within the harbour;
- (w) for regulating the use of ferries within the harbour; and
- (x) for regulating the exercise of the powers vested in the harbour master.

(2) In this article "signals" ("*signalau*") includes sound signals.

(3) Byelaws made under this article or under section 83 of the 1847 Act may be expressed to be applicable within all or any part of the harbour and different byelaws may be made in relation to different classes of vessels.

(4) The provisions contained in subsections (3) to (8) of section 236 and section 238 of the Local Government Act 1972(1) apply to all byelaws made by the Commissioners under this article or any other enactment.

(5) In its application to byelaws made by the Commissioners under this article subsection (7) of the said section 236 is, subject to paragraph (6), to be construed as if it had been amended by the insertion of the words "with or without modifications" after the word "confirm" in the first place where that word occurs.

(6) Where the confirming authority proposes to make a modification which appears to it to be substantial, then—

- (a) it must inform the Commissioners and require them to take any steps it thinks necessary for informing persons likely to be concerned with that modification; and
- (b) it must not confirm the byelaws until there has elapsed such a period as it thinks reasonable for the Commissioners and other persons who have been informed of the proposed modification to consider and comment on the proposal.

(7) The confirming authority for the purposes of this article and of the said section 236 in its application to byelaws made by the Commissioners is the Welsh Ministers.

(8) Byelaws made by the Commissioners under this article may contain provisions imposing upon a person offending against any byelaw a fine on summary conviction not exceeding level 3 on the standard scale.

(1) 1972 p.70.

(1) 1972 c.70.

(9) Ystyrir bod yr is-ddeddfau a wnaed gan y Comisiynwyr blaenorol ar 13 Ebrill 1971, fel y'u cadarnhawyd gan y Gweinidog dros Amaethyddiaeth, Pysgodfeydd a Bwyd ac Ysgrifennydd Gwladol Cymru ar 28 Ebrill 1971, ac yr honnir iddynt gael eu haddasu gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 3 Tachwedd 2003, yn is-ddeddfau a wnaed gan y Comisiynwyr o dan yr erthygl hon ac a gadarnhawyd wedyn gan Weinidogion Cymru.

(10) Er mwyn osgoi amheuaeth, caiff is-ddeddfau a wneir gan y Comisiynwyr o dan baragraff (1) ddiwygio neu ddirymu, naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol, yr is-ddeddfau yr ystyrir eu bod wedi eu gwneud a'u cadarnhau yn rhinwedd paragraff (9).

Symud cerbydau

31.—(1) Os gadewir cerbyd heb ganiatâd y Comisiynwyr—

- (a) mewn unrhyw fan lle mae'n debygol o rwystro neu ymyrryd â defnyddio'r harbwr;
- (b) mewn unrhyw ran o'r maes parcio neu fangre'r harbwr lle y gwaherddir parcio cerbydau gan arwydd a arddangoswyd gan y Comisiynwyr; neu
- (c) mewn lle parcio a ddarparwyd gan y Comisiynwyr o fewn y maes parcio neu fangre'r harbwr am gyfnod hwy na 24 awr, neu pa bynnag gyfnod arall a bennir mewn arwydd a arddangoswyd gan y Comisiynwyr;

caiff y Comisiynwyr, ar risg y perchennog, symud y cerbyd neu beri iddo gael ei symud oddi yno.

(2) Rhaid i unrhyw arwydd a godir o dan baragraff (1)(b) neu (c) gael ei arddangos mewn lle amlwg, yn y man, neu'n agos at y man, y mae'n cyfeirio ato.

(3) Pan fo'r Comisiynwyr yn arfer y pwerau yn yr erthygl hon, i symud cerbyd neu beri bod cerbyd yn cael ei symud, rhaid i'r Comisiynwyr hysbysu'r heddlu cyn gynted ag y bo'n ymarferol.

(4) Mae treuliau symud a chadw cerbyd o dan yr erthygl hon, a threuliau cysylltiedig, yn adenilladwy gan unrhyw berson sy'n gyfrifol.

(5) At ddibenion paragraff (4), ystyr "person sy'n gyfrifol" ("*person responsible*") yw—

- (a) perchennog y cerbyd ar yr adeg y'i gosodwyd yn y man y'i symudwyd ohono o dan baragraff (1), oni phrofir gan y perchennog nad oedd a wnelo ef â gosod y cerbyd yn y man hwnnw ac na wyddai fod y cerbyd yno;
- (b) unrhyw berson a osododd y cerbyd yn y man hwnnw; neu
- (c) unrhyw berson a gollfarnwyd am dramgwydd o dan adran 2 o Ddeddf Gwaredu Sbwriel (Amwynder) 1978(1) o ganlyniad i osod y cerbyd yn y man hwnnw.

(9) The byelaws made by the former Commissioners on 13 April 1971, as confirmed by the Minister of Agriculture, Fisheries and Food and the Secretary of State for Wales on 28 April 1971, and as purported to be modified by the National Assembly for Wales on 3 November 2003, are deemed to be byelaws made by the Commissioners under this article and subsequently confirmed by the Welsh Ministers.

(10) For the avoidance of doubt, byelaws made by the Commissioners under paragraph (1) may amend or revoke, either wholly or partially, the byelaws deemed to have been made and confirmed by virtue of paragraph (9).

Removal of vehicles

31.—(1) If a vehicle is left without permission of the Commissioners—

- (a) in any place where it is likely to obstruct or interfere with the use of the harbour;
- (b) in any part of the car park or harbour premises where the parking of vehicles is prohibited by a sign displayed by the Commissioners; or
- (c) in a parking place provided by the Commissioners within the car park or harbour premises, for a longer period than 24 hours or such other period as may be specified in a sign displayed by the Commissioners;

the Commissioners may, at the risk of the owner, remove the vehicle or cause it to be removed.

(2) Any sign erected under paragraph (1)(b) or (c) must be conspicuously displayed at or close to the place to which it relates.

(3) Where the Commissioners in exercise of the powers of this article remove a vehicle or cause it to be removed the Commissioners must as soon as practicable inform the police.

(4) The expenses of and incidental to the removal and retention of a vehicle under this article are recoverable from any person responsible.

(5) For the purposes of paragraph (4) "person responsible" ("*person sy'n gyfrifol*") means—

- (a) the owner of the vehicle at the time when it was put in the place from which it was removed under paragraph (1), unless the owner shows that he or she was not concerned in, and did not know of, its being put there;
- (b) any person by whom the vehicle was put in that place; or
- (c) any person convicted of an offence under section 2 of the Refuse Disposal (Amenity) Act 1978(1) in consequence of the putting of the vehicle in that place.

(1) 1978 c.3.

(1) 1978 c.3.

(6) Os yw'r Comisiynwyr wrth arfer y pwerau yn yr erthygl hon yn symud cerbyd i fan lle nad yw'n hawdd i'w weld o'r man y'i symudwyd ohono, rhaid iddynt, os a chyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol iddynt wneud hynny, anfon at y person sydd wedi ei gofrestru ar y pryd fel perchennog y cerbyd yng nghyfeiriad olaf y perchennog hwnnw sy'n hysbys, ei gyfeiriad cofrestredig neu'r cyfeiriad lle cedwir y cerbyd fel arfer, hysbysiad bod y Comisiynwyr wedi arfer y pwerau o dan yr erthygl hon, ac o'r man y symudwyd y cerbyd iddo.

(7) Rhaid arddangos arwydd sy'n datgan effaith gyffredinol paragraff (1) mewn safle amlwg ym mhob man lle mae ffordd sy'n agored i gerbydau yn mynd i mewn i unrhyw ran o fangre'r harbwr.

Atal cerbydau a barciwyd yn anghyfreithlon rhag symud

32.—(1) Os gadewir cerbyd ym mangre'r harbwr yn groes i erthygl 31, caiff swyddog awdurdodedig y Comisiynwyr—

- (a) gosod dyfais atal symud ar y cerbyd tra bo'n parhau yn y man y'i canfuwyd gan y swyddog awdurdodedig; neu
- (b) ei symud o'r man hwnnw i le arall ym mangre'r harbwr, a gosod dyfais atal symud arno yn y man arall hwnnw.

(2) Rhaid i'r person sy'n gosod y ddyfais osod hysbysiad hefyd ar y cerbyd—

- (a) yn dynodi bod dyfais o'r fath wedi ei gosod ar y cerbyd ac yn rhybuddio na ddylid gwneud unrhyw ymgais i yrru'r cerbyd, nac i'w roi ar fynd rywfodd arall cyn ei ryddhau o'r ddyfais honno;
- (b) yn pennu pa gamau y mae'n rhaid eu cymryd i gael rhyddhau'r cerbyd; ac
- (c) yn rhoi pa bynnag wybodaeth arall a ragnodir gan y Comisiynwyr.

(3) Ni cheir rhyddhau cerbyd, y gosodwyd dyfais atal symud arno yn unol â'r erthygl hon, o'r ddyfais honno ac eithrio gan, neu o dan gyfarwyddyd person a awdurdodwyd gan y Comisiynwyr i roi cyfarwyddyd o'r fath.

(4) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), rhaid rhyddhau cerbyd y gosodwyd dyfais atal symud arno yn unol â'r erthygl hon, o'r ddyfais honno, pan delir pa bynnag ffi a ragnodir gan y Comisiynwyr mewn perthynas â'r rhyddhau, gan ddefnyddio unrhyw ddull o dalu a bennir yn yr hysbysiad a osodir o dan baragraff (2).

(5) Mae unrhyw berson sy'n tynnu ymaith, neu'n ceisio tynnu ymaith, ddyfais atal symud a osodwyd ar gerbyd yn unol â'r erthygl hon, ac yntau heb ei awdurdodi i wneud hynny yn unol â pharagraff (3), yn euog o dramgwydd ac yn agored, o'i gollfarnu'n

(6) If the Commissioners in exercise of the powers of this article remove a vehicle to a place not readily visible from the place from which it was removed they must, if and as soon as it is reasonably practicable to do so, send to the person for the time being registered as the owner of the vehicle at the owner's last known address, registered address or the address where the vehicle is ordinarily kept, notice that the Commissioners have exercised the powers of this article and of the place to which the vehicle has been removed.

(7) A sign stating the general effect of paragraph (1) must be displayed in a prominent position at each place where a road accessible to vehicles enters any part of the harbour premises.

Immobilisation of vehicles illegally parked

32.—(1) If a vehicle is left on the harbour premises in contravention of article 31 an authorised officer of the Commissioners may—

- (a) fix an immobilisation device to the vehicle while it remains in the place in which the authorised officer found it; or
- (b) move it from that place to another place on the harbour premises and fix an immobilisation device to it in that other place.

(2) The person fixing the device must also affix to the vehicle a notice—

- (a) indicating that such a device has been fixed to the vehicle and warning that no attempt should be made to drive it or otherwise put it in motion until it has been released from that device;
- (b) specifying the steps to be taken in order to secure its release; and
- (c) giving such other information as may be prescribed by the Commissioners.

(3) A vehicle to which an immobilisation device has been fixed in accordance with this article may only be released from that device by or under the direction of a person authorised by the Commissioners to give such a direction.

(4) Subject to paragraph (3), a vehicle to which an immobilisation device has been fixed in accordance with this article must be released from that device on payment in any manner specified in the notice affixed under paragraph (2), of such charge in respect of the release as the Commissioners may prescribe.

(5) Any person who, without being authorised to do so in accordance with paragraph (3), removes or attempts to remove an immobilisation device fixed to a vehicle in accordance with this article is guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not

ddiannod, i ddirwy nad yw'n fwy na lefel 4 ar y raddfa safonol.

(6) Os symudir cerbyd yn unol â'r erthygl hon cyn bod dyfais atal symud wedi ei gosod arno, bydd unrhyw bŵer i'w symud ymaith o dan erthygl 31, a oedd yn arferadwy mewn perthynas â'r cerbyd hwnnw yn union cyn ei symud, yn parhau'n arferadwy tra bo'r cerbyd yn aros yn y man y'i symudwyd iddo.

(7) Yn yr erthygl hon ystyr "dyfais atal symud" ("*immobilisation device*") yw unrhyw ddyfais neu offer a gymeradwywyd fel "immobilisation device" at ddibenion adran 104 o Ddeddf Rheoleiddio Traffig Ffyrdd 1984(1).

(8) Rhaid arddangos arwydd sy'n datgan effaith gyffredinol paragraff (1) mewn safle amlwg ym mhob man lle mae ffordd sy'n agored i gerbydau yn mynd i mewn i unrhyw ran o fangre'r harbwr.

RHAN 5

FFIOEDD

Ffioedd am wasanaethau neu gyfleusterau

33. Yn ychwanegol at eu pŵer i ofyn am ffioedd llongau, ffioedd teithwyr a ffioedd nwyddau o dan adran 26 o Ddeddf 1964, caiff y Comisiynwyr ofyn am, cymryd ac adennill pa bynnag ffioedd rhesymol a benderfynir ganddynt o bryd i'w gilydd, am wasanaethau a chyfleusterau a ddarperir ganddynt o fewn yr harbwr.

Talu ffioedd

34.—(1) Mae'r ffioedd y mae'r Comisiynwyr wedi'u hawdurdodi ar y pryd i ofyn amdanynt, i'w cymryd ac i'w hadennill, mewn perthynas â llongau a nwyddau neu fel arall o dan unrhyw ddeddfiad, yn daladwy cyn symud allan o'r harbwr unrhyw longau neu nwyddau y mae'r ffioedd yn daladwy mewn perthynas â hwy, a cheir gofyn amdanynt, eu cymryd, a'u hadennill gan y cyfryw bersonau, yn y cyfryw fannau ar y cyfryw adegau ac o dan y cyfryw delerau ac amodau a bennir gan y Comisiynwyr o bryd i'w gilydd yn eu rhestr gyhoeddedig o ffioedd.

(2) Mae'r ffioedd sy'n daladwy i'r Comisiynwyr yn daladwy gan berchennog unrhyw long neu nwyddau y mae'r ffioedd yn daladwy mewn perthynas â hi neu hwy.

(3) Pan fo'r ffioedd sy'n daladwy i'r Comisiynwyr yn adenilladwy ganddynt o fwy nag un person, mae'r personau y gellir eu hadennill ohonynt yn atebol ar y cyd ac yn unigol.

exceeding level 4 on the standard scale.

(6) Where a vehicle is moved in accordance with this article before an immobilisation device is fixed to it, any power of removal under article 31 which was exercisable in respect of that vehicle immediately before it was moved continues to be exercisable while the vehicle remains in the place to which it was moved.

(7) In this article "immobilisation device" ("*dyfais atal symud*") means any device or appliance which is approved as an immobilisation device for the purposes of section 104 of the Road Traffic Regulation Act 1984(1).

(8) A sign stating the general effect of paragraph (1) must be displayed in a prominent position at each place where a road accessible to vehicles enters any part of the harbour premises.

PART 5

CHARGES

Charges for services or facilities

33. In addition to their power to demand ship, passenger and goods dues under section 26 of the 1964 Act, the Commissioners may demand, take and recover such reasonable charges for services and facilities provided by them within the harbour as they may from time to time determine.

Payment of charges

34.—(1) The charges which the Commissioners are for the time being authorised to demand, take and recover in respect of vessels and goods or otherwise under any enactment are payable before the removal from the harbour of any vessel or goods in respect of which they are payable, and may be demanded, taken and recovered by such persons, at such places, at such times and under such terms and conditions as the Commissioners may from time to time specify in their published list of charges.

(2) Charges payable to the Commissioners are payable by the owner of any vessel or goods in relation to which the charges are payable.

(3) Where charges payable to the Commissioners may be recovered by them from more than one person, the persons from whom they may be recovered are jointly and severally liable.

(1) 1984 p.27.

(1) 1984 c.27.

(4) Heb leihau effaith paragraff (1), caiff y telerau ac amodau a bennir o bryd i'w gilydd gan y Comisiynwyr ynglŷn â thalu ffioedd gynnwys yr amser pan ddaw ffi yn ddyledus i'w thalu, a chânt ei gwneud yn ofynnol bod perchennog neu feistr llong, neu berson sy'n defnyddio gwasanaeth neu gyfleuster y Comisiynwyr, yn rhoi i'r Comisiynwyr pa bynnag wybodaeth y gofynnir amdani gan y Comisiynwyr mewn cysylltiad ag asesu neu gasglu ffi.

Trefniadau compowndio ac ad-daliadau

35. Nid oes dim yn adran 30 o Ddeddf 1964 sy'n ei gwneud yn ofynnol bod y Comisiynwyr yn cynnwys, yn y rhestr o ffioedd llongau, teithwyr a nwyddau a gedwir yn swyddfa'r harbwr fel sy'n ofynnol gan is-adran (1) o'r adran honno, ffioedd a ostyngwyd oherwydd ad-daliad a ganiatawyd ar ffi a gynhwysir yn y rhestr, neu sy'n destun trefniant compowndio mewn perthynas â ffi a gynhwysir yn y rhestr.

Ernes am ffioedd

36.—(1) Caiff y Comisiynwyr ei gwneud yn ofynnol bod person sy'n atebol am ffi, neu ar fin bod yn atebol am ffi, yn adneuo gyda'r Comisiynwyr neu'n gwarantu pa bynnag swm o arian sydd, ym marn y Comisiynwyr, yn rhesymol o ystyried swm, neu swm tebygol, y ffi.

(2) Os yw person o'r fath yn methu ag adneuo neu warantu'r swm o arian sy'n ofynnol gan y Comisiynwyr, caiff y Comisiynwyr gadw'r llong neu'r nwyddau a ysgogodd y ffi, neu a fydd yn ysgogi'r ffi, yn gaeth yn yr harbwr hyd nes cydymffurfir â'r gofyniad neu hyd nes telir y ffi.

Hawlrwymau am ffioedd

37.—(1) Mae gan berson sydd, drwy gytundeb gyda'r Comisiynwyr, yn casglu ffioedd ar eu rhan ac yn talu, neu'n rhoi sicrwydd y telir, ffioedd ar nwyddau ym meddiant y person hwnnw, hawlrwym ar y nwyddau hynny am y swm a dalwyd neu'r sicrwydd a roddwyd mewn perthynas â hwy.

(2) Caiff glanfawr neu gludydd nad yw'n atebol i dalu ffioedd, dalu neu, drwy gytundeb gyda'r Comisiynwyr roi sicrwydd am y ffioedd ar nwyddau sydd yng ngofal y glanfawr neu'r cludydd, ac os digwydd hynny bydd gan y glanfawr neu gludydd hawlrwym cyffelyb ar y nwyddau am swm y ffioedd hynny, fel y byddai gan y glanfawr neu'r cludydd mewn perthynas â ffioedd am ddiogelu neu gludo'r nwyddau, yn ôl fel y digwydd.

Meistr llong bysgota i roi datganiad o'i helfa o bysgod

38.—(1) Rhaid i feistr neu berchennog unrhyw long (nad yw'n gwch pleser) sydd â helfa neu gargo o bysgod ar ei bwrdd, pan fo'r llong yn cyrraedd o fewn terfynau'r harbwr, ddarparu i'r casglwr ardrethi

(4) Without prejudice to paragraph (1), the terms and conditions as to the payment of charges which the Commissioners may from time to time specify may include the time when a charge falls due for payment and may require such information to be given to the Commissioners by the owner or master of a vessel or a person using a service or facility of the Commissioners as the Commissioners may require in connection with the assessment or collection of a charge.

Compounding arrangements and rebates

35. Nothing in section 30 of the 1964 Act requires the Commissioners to include in the list of ship, passenger and goods dues kept at the harbour office, as required by subsection (1) of that section, charges reduced by a rebate allowed on, or subject to a compounding arrangement in respect of, a due included in the list.

Deposit for charges

36.—(1) The Commissioners may require a person who incurs or is about to incur a charge to deposit with them, or to guarantee, such sum of money as is, in the opinion of the Commissioners, reasonable having regard to the amount or probable amount of the charge.

(2) Where such a person fails to deposit or guarantee the sum of money required the Commissioners may detain in the harbour the vessel or goods in respect of which the charge has been or will be incurred, until the requirement has been complied with or the charge paid.

Liens for charges

37.—(1) A person who by agreement with the Commissioners collects charges on their behalf and who pays or gives security for the payment of charges on goods in that person's possession has a lien on those goods for the amount paid or security given in respect of it.

(2) A wharfinger or carrier who is not liable for the payment of charges may pay or by agreement with the Commissioners give security for charges on goods in the wharfinger or carrier's custody, and in that event the wharfinger or carrier has a like lien on the goods for the amount of those charges as the wharfinger or carrier would have in respect of charges for safe custody or carriage of the goods, as the case may be.

Master of fishing vessel to report take of fish

38.—(1) The master or owner of any vessel (not being a pleasure boat) with a take or cargo of fish must on the arrival of the vessel within the limits of the harbour provide to the collector of rates a true and

ddatganiad gwir a chywir o'i helpa neu gargo o bysgod ac enw pob person sy'n cael cyflenwad o'r helpa neu'r cargo.

(2) Mae meistr neu berchennog llong sy'n peidio â chydymffurfio â'r erthygl hon yn cyflawni tramgwydd ac yn agored, o'i gollfarnu'n ddiannod, i ddirwy nad yw'n fwy na lefel 2 ar y raddfa safonol.

Caiff harbwrfeistr atal llongau rhag hwylio

39. Caiff yr harbwrfeistr atal unrhyw long rhag cael ei symud neu hwylio allan o'r harbwr hyd nes dangosir tystiolaeth i'r harbwrfeistr fod unrhyw ffioedd sy'n daladwy wedi eu talu, mewn perthynas â'r llong, neu'r teithwyr sydd arni neu unrhyw nwyddau a fewnforiwyd neu a allforiwyd (ac yn achos llong sydd â helpa neu gargo o bysgod, hyd nes bo meistr neu berchennog y llong wedi rhoi'r datganiad o'i helpa neu gargo o bysgod fel sy'n ofynnol gan erthygl 38).

Esemptiadau rhag talu ffioedd

40. Ac eithrio fel a gytunir rhwng y Comisiynwyr a'r gwasanaeth badau achub dan sylw, neu fel a ddatgenir yn benodol mewn statud, nid oes dim mewn unrhyw ddeddfiad sy'n awdurdodi'r Comisiynwyr i godi ffioedd, sy'n eu hawdurdodi i godi ffioedd ar long sy'n eiddo i, neu a ddefnyddir gan, wasanaeth badau achub, tra defnyddir y llong ar gyfer neu mewn cysylltiad â swyddogaethau'r gwasanaeth hwnnw.

RHAN 6

RHEOLI GWEITHIAU A CHARTHU

Cyfyngu ar weithiau a charthu

41.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), ni chaniateir i unrhyw berson ac eithrio'r Comisiynwyr wneud y canlynol yn yr harbwr—

- (a) adeiladu, newid, adnewyddu neu estyn unrhyw weithiau; neu
- (b) carthu;

oni fydd y person hwnnw wedi ei drwyddedu i wneud hynny, gan drwydded gweithiau yn achos gweithiau a chan drwydded garthu yn achos carthu, a hynny yn unig yn unol â'r telerau ac amodau, os oes rhai, a bennwyd wrth ganiatáu'r drwydded, ac yn unol â phlaniau, trychiadau a manylion a gymeradwywyd yn unol ag erthygl 43 o'r Gorchymyn hwn neu, fel y bo'n ofynnol yn yr achos dan sylw, erthygl 44 o'r Gorchymyn hwn.

(2) Caiff y Comisiynwyr, drwy hysbysiad, ei gwneud yn ofynnol bod person sy'n mynd yn groes i'r erthygl hon yn symud ymaith, atal neu unioni, o fewn amser rhesymol a bennir yn yr hysbysiad, unrhyw waith,

accurate statement of his or her take or cargo of fish and the name of every person obtaining delivery of the take or cargo.

(2) A master or owner of a vessel who fails to comply with this article commits an offence and is liable on summary conviction to a fine not exceeding level 2 on the standard scale.

Harbour master may prevent sailing of vessels

39. The harbour master may prevent the removal or sailing from the harbour of any vessel until evidence has been produced to the harbour master of the payment of any charges payable in respect of the vessel or of its passengers or of any goods imported or exported (and in the case of a vessel with a take or cargo of fish until the master or owner of the vessel has given in the statement of his or her take or cargo of fish required by article 38).

Exemptions from dues

40. Except as may be agreed between the Commissioners and the lifeboat service concerned or as may be specifically laid down by statute, nothing in any enactment authorising the Commissioners to levy dues authorises them to levy dues on a vessel belonging to or used by a lifeboat service whilst employed in or in connection with the functions of that service.

PART 6

CONTROL OF WORKS AND DREDGING

Restriction of works and dredging

41.—(1) Subject to paragraph (3), no person other than the Commissioners is permitted, in the harbour, to—

- (a) construct, alter, renew or extend any works; or
- (b) dredge;

unless that person is licensed so to do, in the case of works by a works licence and in the case of dredging by a dredging licence, nor except upon the terms and conditions, if any, upon which the licence is granted and in accordance with plans, sections and particulars approved in pursuance of article 43 of this Order or, as the case may require, article 44 of this Order.

(2) The Commissioners may by notice require a person who contravenes this article to remove, abate or rectify, within a reasonable time specified in the notice, any work, operation or omission to which the

gweithrediad neu anwaith y mae'r tramgwydd yn berthynol iddo, ac yn adfer y safle i'w gyflwr blaenorol; ac os nad yw'r person hwnnw'n cydymffurfio â'r hysbysiad, caiff y Comisiynwyr gyflawni'r gweithiau a wnaed yn ofynnol felly, ac adennill y gost o wneud hynny gan y person hwnnw.

(3) Nid oes dim yn yr erthygl hon sy'n gymwys i'r canlynol—

- (a) unrhyw weithrediadau neu weithiau a awdurdodir yn benodol gan unrhyw ddeddfiad; neu
- (b) unrhyw weithrediadau neu weithiau ymgymerydd statudol.

(4) Mae unrhyw berson sydd, heb esgus rhesymol, yn mynd yn groes i'r erthygl hon yn euog o dramgwydd ac yn agored, o'i gollfarnu'n ddiannod, i ddirwy nad yw'n fwy na lefel 3 ar y raddfa safonol.

Rheolaeth ar rai gweithrediadau a gweithiau gan ymgymerydd statudol

42.—(1) Mae'r erthygl hon yn gymwys i unrhyw weithrediadau neu weithiau gan ymgymerydd statudol yn yr harbwr ar, o dan, neu uwchben dyfroedd llanwol neu dir sydd islaw lefel y penllanw, ac nad ydynt yn weithrediadau neu weithiau a awdurdodir yn benodol gan ddeddfiad.

(2) Yn ddarostyngedig i baragraff (3), rhaid i ymgymerydd statudol beidio â chyflawni unrhyw weithrediadau neu weithiau y mae'r erthygl hon yn gymwys iddynt oni fydd wedi rhoi hysbysiad o'i fwriad i wneud hynny i'r Comisiynwyr, ac wedi cyflenwi i'r Comisiynwyr pa bynnag fanylion y gofynnant amdanynt yn rhesymol.

(3) Os yw'n anymarferol, mewn argyfwng, rhoi hysbysiad fel sy'n ofynnol gan baragraff (2), rhaid i'r ymgymerydd statudol hysbysu'r Comisiynwyr ynghylch y gweithrediadau neu'r gweithiau cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.

(4) Rhaid cynnal unrhyw weithrediadau neu weithiau y mae'r erthygl hon yn gymwys iddynt yn ddarostyngedig i unrhyw gyfarwyddiadau a roddir i'r ymgymerydd statudol o bryd i'w gilydd gan y Comisiynwyr, sef cyfarwyddiadau ar gyfer osgoi perygl ac atal, i'r graddau y gellir, ymyrraeth â mordwyo wrth gyflawni gweithrediadau neu weithiau o'r fath.

(5) Mae unrhyw berson sydd, heb esgus rhesymol, yn mynd yn groes i'r erthygl hon yn euog o dramgwydd ac yn agored, o'i gollfarnu'n ddiannod, i ddirwy nad yw'n fwy na lefel 3 ar y raddfa safonol.

Trwyddedu gweithiau

43.—(1) Caiff y Comisiynwyr, ar ba bynnag delerau ac amodau a ystyriant yn briodol, ganiatáu trwydded i unrhyw berson i adeiladu, lleoli, newid, adnewyddu

contravention relates and to restore the site to its former condition; and if that person fails to comply with the notice, the Commissioners may carry out the works so required and may recover from that person the cost of so doing.

(3) Nothing in this article applies to—

- (a) any operations or works specifically authorised by any enactment; or
- (b) any operations or works of a statutory undertaker.

(4) Any person who without reasonable excuse contravenes this article is guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

Control of certain operations and works of statutory undertakers

42.—(1) This article applies to any operations or works in the harbour of a statutory undertaker on, under or over tidal waters or land below the level of high water, not being operations or works which are specifically authorised by an enactment.

(2) Subject to paragraph (3), a statutory undertaker must not carry out any operations or works to which this article applies unless it has given notice of its intention to do so to the Commissioners and has supplied the Commissioners with such particulars as they may reasonably require.

(3) Where, in an emergency, it is impracticable to give notice as required by paragraph (2), the statutory undertaker must inform the Commissioners of the operations or works as soon as reasonably practicable.

(4) Any operations or works to which this article applies must be carried out subject to any directions which may from time to time be given by the Commissioners to the statutory undertaker, being directions for the avoidance of danger and the prevention, so far as possible, of interference with navigation in the carrying out of such operations or works.

(5) Any person who, without reasonable excuse, contravenes this article is guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

Licensing of works

43.—(1) The Commissioners may upon such terms and conditions as they think fit grant to any person a licence to construct, place, alter, renew or maintain

neu gynnal gweithiau yn yr harbwr, ar, o dan, neu dros ddyfroedd llanwol neu dir sydd islaw lefel y penllanw, er gwaethaf unrhyw ymyrraeth â hawliau mordwyo cyhoeddus neu hawliau cyhoeddus eraill, gan weithiau o'r fath, fel y'u hadeilidir, y'u lleolir, y'u newidir, y'u hadnewyddir neu'u cynhelir.

(2) Rhaid gwneud cais am drwydded gweithiau mewn ysgrifen i'r Comisiynwyr, a rhaid—

- (a) ei gyflwyno ynghyd â phlaniau, trychiadau a manylion o'r gweithiau y mae'r cais yn ymwneud â hwy;
- (b) nodi pa un a yw'r ceisydd yn dal y cyfryw hawliau yn, o dan, neu dros y tir, sy'n angenrheidiol i alluogi'r ceisydd i gael budd o'r drwydded, ac os nad ydyw, nodi pa gamau a gymerwyd neu y bwriedir eu cymryd i alluogi'r ceisydd i gael y cyfryw hawliau, os caniateir y drwydded.

(3) Wrth ganiatáu trwydded, caiff y Comisiynwyr ei gwneud yn ofynnol bod y planiau, trychiadau a manylion a gyflwynwyd iddynt gan y ceisydd yn cael eu haddasu.

(4) Caiff y Comisiynwyr ei gwneud yn ofynnol bod ceisydd am drwydded gweithiau, wrth gyflwyno'i gais, yn talu ffi resymol ar gyfer y treuliau gweinyddol o ymdrin â'r cais.

(5) Fel amod caniatáu trwydded, caiff y Comisiynwyr ei gwneud yn ofynnol bod trwyddedai, sef ceisydd y caniatawyd trwydded iddo, neu ei olynydd, os adeilidir gweithiau yn unol â'r drwydded, yn talu ffioedd rhesymol ar gyfer treuliau gweinyddol a gorbenion y Comisiynwyr wrth oruchwylio neu archwilio, pan fo angen, y gwaith o adeiladu neu gynnal y gweithiau.

(6) Os yw'r Comisiynwyr yn penderfynu caniatáu trwydded gweithiau, rhaid iddynt roi hysbysiad o'u penderfyniad i'r ceisydd.

(7) Pan fo'r Comisiynwyr yn gwrthod caniatáu trwydded gweithiau y gwnaed cais amdani, rhaid iddynt roi rhesymau am eu gwrthodiad mewn ysgrifen.

(8) Pan fo'r Comisiynwyr yn caniatáu trwydded gweithiau ar delerau neu amodau, neu'n gofyn am unrhyw addasiad yn y planiau a'r manylion, rhaid iddynt roi eu rhesymau am osod y telerau ac amodau neu ofyn am yr addasiadau, mewn ysgrifen.

(9) Os na fydd y Comisiynwyr, o fewn tri mis o'r dyddiad y gwneir cais o dan baragraff (2) (neu pa bynnag gyfnod hwy a gytunir rhwng y ceisydd a'r Comisiynwyr), wedi hysbysu'r ceisydd o'u penderfyniad ynghylch caniatáu trwydded gweithiau, rhaid ystyried eu bod wedi gwrthod y cais.

(10) Mae erthyglau 46 i 51 o'r Gorchymyn hwn yn gymwys i ddeiliad trwydded gweithiau, mewn

works in the harbour on, under or over tidal waters or land below the level of high water, notwithstanding any interference with public rights of navigation or other public rights by such works as constructed, placed, altered, renewed, or maintained.

(2) Application for a works licence must be made in writing to the Commissioners and must—

- (a) be accompanied by plans, sections and particulars of the works to which the application relates;
- (b) specify whether the applicant holds such rights in, under or over land as are necessary to enable the applicant to enjoy the benefits of the licence and, if not, the action taken or to be taken to enable the applicant to obtain such rights if the licence is granted.

(3) In granting a licence, the Commissioners may require modifications in the plans, sections and particulars submitted to them by the applicant.

(4) The Commissioners may require an applicant for a works licence, on making an application, to pay a reasonable fee in respect of the administrative expenses of dealing with the application.

(5) As a condition of the granting of a licence, the Commissioners may require a licensee, being an applicant to whom a licence has been granted or his or her successor, where works are constructed pursuant to the licence, to pay such reasonable fees in respect of the Commissioners' administrative expenses and overheads in supervising or inspecting where necessary the construction or maintenance of the works.

(6) If the Commissioners decide to grant a works licence they must give notice of their decision to the applicant.

(7) Where the Commissioners refuse to grant a works licence which has been applied for they must give reasons in writing for their refusal.

(8) Where the Commissioners grant a works licence upon terms or conditions or require any modification in the plans and particulars, they must give reasons in writing for the terms and conditions imposed or the modifications required.

(9) If within three months from the date of making an application under paragraph (2) (or such longer period as may be agreed between the applicant and the Commissioners) the Commissioners do not notify to the applicant of their decision whether to grant a works licence, they will be deemed to have refused the application.

(10) Articles 46 to 51 of this Order apply in relation to the holder of a works licence as respects the works

perthynas â'r gweithiau a awdurdodir gan y drwydded, fel y maent yn gymwys i'r Comisiynwyr mewn perthynas â gweithiau llanwol, gyda'r holl gyfeiriadau at y Comisiynwyr wedi eu disodli gan gyfeiriadau at ddeiliad y drwydded gweithiau.

(11) Mae caniatáu trwydded o dan yr erthygl hon yn cael effaith at ddibenion erthygl 41, ac nid yw'n rhoi unrhyw awdurdod arall ar gyfer cynnal y gweithrediadau a gwmpesir gan y drwydded.

(12) Wrth gynnal gweithrediadau yn unol â thrwydded gweithiau, rhaid i ddeiliad y drwydded—

- (a) peidio ag ymyrryd ag unrhyw gyfarpar sy'n eiddo i, neu a gynhelir gan, unrhyw ymgymerydd statudol, na difrodi na chael effaith andwyol rywfodd arall ar unrhyw gyfarpar o'r fath; a
- (b) peidio â gwneud dim i rwystro nac amharu ar unrhyw waith ynglŷn ag archwilio neu atgyweirio unrhyw gyfarpar o'r fath;

heb ganiatâd yr ymgymerydd statudol dan sylw.

Trwydded i garthu

44.—(1) Caiff y Comisiynwyr, ar ba bynnag delerau ac amodau y tybiant sy'n briodol, ganiatáu trwydded i unrhyw berson i garthu mewn unrhyw ran o'r harbwr.

(2) Rhaid gwneud cais am drwydded garthu mewn ysgrifen i'r Comisiynwyr, a'i gyflwyno ynghyd â phlaniau, trychiadau a manylion sy'n diffinio natur, maint a dull y gweithrediadau y gwneir y cais mewn perthynas â hwy.

(3) Wrth ganiatáu trwydded, caiff y Comisiynwyr ei gwneud yn ofynnol bod y planiau, trychiadau a manylion a gyflwynwyd iddynt gan y ceisydd yn cael eu haddasu.

(4) Mae paragraffau (4) i (9) a (12) o erthygl 43 o'r Gorchymyn hwn yn gymwys mewn perthynas â thrwydded garthu fel y maent yn gymwys mewn perthynas â thrwydded gweithiau.

(5) Mae caniatáu trwydded o dan yr erthygl hon yn cael effaith at ddibenion erthygl 41, ac nid yw'n rhoi unrhyw awdurdod arall ar gyfer cynnal y gweithrediadau a gwmpesir gan y drwydded.

(6) Oni fydd y Comisiynwyr yn cytuno'n wahanol, rhaid i unrhyw ddeunyddiau (ac eithrio unrhyw longdrylliad o fewn yr ystyr a roddir i "wreck" yn adran 255(1) o Ddeddf Llongau Masnach 1995(1)) a godir neu a gesglir drwy garthu yn unol â thrwydded garthu, i'r graddau nad oeddent yn eiddo i'r Comisiynwyr cyn eu codi a'u casglu, ond yn ddarostyngedig i ddarpariaethau erthygl 43, ddod yn eiddo i'r Comisiynwyr, a chaiff y Comisiynwyr ddefnyddio, meddiannu neu waredu unrhyw ddeunydd o'r fath.

which are authorised by the licence as they do in relation to the Commissioners as respects tidal works with all references to the Commissioners being substituted by references to the holder of the works licence.

(11) The grant of a licence under this article has effect for the purposes of article 41 and confers no other authority for the carrying out of the operations covered by the licence.

(12) In the carrying out of operations in pursuance of a works licence, the holder of the licence must not—

- (a) interfere with, damage or otherwise injuriously affect any apparatus belonging to or maintained by any statutory undertaker; or
- (b) do anything which will obstruct or impede any work relating to the inspection or repair of any such apparatus;

without the consent of the statutory undertaker concerned.

Licence to dredge

44.—(1) The Commissioners may upon such terms and conditions as they think fit grant to any person a licence to dredge in any part of the harbour.

(2) Application for a dredging licence must be made in writing to the Commissioners and must be accompanied by plans, sections and particulars defining the nature, extent and manner of the operations in respect of which the application is made.

(3) In granting a licence, the Commissioners may require modifications in the plans, sections and particulars submitted to them by the applicant.

(4) Paragraphs (4) to (9) and (12) of article 43 of this Order apply in relation to a dredging licence as they apply in relation to a works licence.

(5) The grant of a licence under this article has effect for the purpose of article 41 and confers no other authority for the carrying out of the operations covered by the licence.

(6) Unless otherwise agreed by the Commissioners any materials (other than wreck within the meaning of section 255(1) of the Merchant Shipping Act 1995(1)) taken up or collected by means of dredging in pursuance of a dredging licence must, in so far as they are not the property of the Commissioners before being taken up and collected, but subject to the provisions of article 43, become the property of the Commissioners, and the Commissioners may use, appropriate or dispose of any such material.

(1) 1995 p.21.

(1) 1995 c.21.

Apelau mewn perthynas â thrwyddedau gweithiau neu garthu

45.—(1) Pan fo—

- (a) y Comisiynwyr wedi gwrthod caniatáu trwydded gweithiau neu drwydded garthu a'r ceisydd am y drwydded wedi ei dramgwyddo gan y gwrthodiad; neu
- (b) y Comisiynwyr wedi caniatáu trwydded o'r fath ar delerau neu amodau neu wedi ei gwneud yn ofynnol addasu'r planiau, trychiadau a manylion a gyflwynwyd gan y ceisydd, a'r ceisydd wedi ei dramgwyddo gan benderfyniad y Comisiynwyr ynglŷn â'r cyfryw delerau neu amodau neu ynglŷn â'r cyfryw addasiadau;

caiff y ceisydd, o fewn 28 diwrnod o'r dyddiad y rhoddodd y Comisiynwyr hysbysiad o'u penderfyniad, neu'r dyddiad yr ystyrir o dan erthygl 43 neu 44 eu bod wedi gwrthod y cais, yn ôl fel y digwydd, apelio i Weinidogion Cymru.

(2) Rhaid gwneud apêl o dan baragraff (1) drwy hysbysiad ysgrifenedig, gan nodi seiliau'r apêl.

(3) Rhaid i berson sy'n apelio i Weinidogion Cymru o dan yr erthygl hon anfon, ar yr un pryd, gopi o'r datganiad o apêl at y Comisiynwyr, a rhaid i'r Comisiynwyr, cyn gynted ag y bo'n ymarferol wedyn, ddarparu'r holl ddogfennau perthnasol i Weinidogion Cymru, ac o fewn 28 diwrnod o gael y datganiad o apêl, cânt ddarparu i Weinidogion Cymru eu sylwadau ar yr apêl.

(4) Yn dilyn apêl o dan yr erthygl hon, caiff Gweinidogion Cymru gadarnhau, amrywio neu ddirymu'r penderfyniad yr apeliwyd yn ei erbyn a gorchymyn gwneud yn ofynnol unrhyw ddiwygiadau canlyniadol, gan gynnwys diwygio'r telerau ac amodau neu'r addasiadau i blaniau, trychiadau a manylion.

(5) Rhaid i'r Comisiynwyr roi effaith i unrhyw benderfyniad neu ofyniad a roddir neu a wneir gan Weinidogion Cymru o dan baragraff (4).

Ni cheir cyflawni gweithiau llanwol heb gymeradwyaeth Gweinidogion Cymru

46.—(1) Ni cheir adeiladu, ailadeiladu, estyn, newid, ehangu, amnewid neu ailosod unrhyw waith llanwol ac eithrio'n unol â phlaniau a thrychiadau a gymeradwywyd gan Weinidogion Cymru ac yn ddarostyngedig i unrhyw amodau a chyfyngiadau a osodwyd ganddynt cyn dechrau'r gwaith.

(2) Os caiff gwaith llanwol ei adeiladu, ailadeiladu, estyn, newid, ehangu, amnewid neu ei ailosod yn groes i baragraff (1) neu'n groes i unrhyw amod neu gyfyngiad a osodwyd o dan y paragraff hwnnw—

- (a) caiff Gweinidogion Cymru, drwy hysbysiad ysgrifenedig, ei gwneud yn ofynnol bod y Comisiynwyr, ar eu traul eu hunain, yn symud

Appeals in respect of works or dredging licences

45.—(1) Where—

- (a) the Commissioners have refused to grant a works licence or a dredging licence and the applicant for the licence is aggrieved by the refusal; or
- (b) the Commissioners have granted such a licence upon terms or conditions or has required modifications to be made in the plans, sections and particulars submitted by the applicant, and the applicant is aggrieved by the Commissioners' decision as to such terms or conditions, or as to such modifications;

the applicant may within 28 days from the date on which the Commissioners give notice of their decision or the date on which they are, under article 43 or 44, deemed to have refused the application, as the case may be, appeal to the Welsh Ministers.

(2) An appeal under paragraph (1) must be made by notice in writing stating the grounds of the appeal.

(3) A person who appeals to the Welsh Ministers under this article must at the same time send a copy of the statement of appeal to the Commissioners and the Commissioners must as soon as practicable thereafter furnish the Welsh Ministers with all relevant documents, and may within 28 days from the receipt of the statement of appeal provide the Welsh Ministers with their observations on the appeal.

(4) On appeal under this article the Welsh Ministers may confirm, vary or revoke the decision appealed against and may require any consequential amendments to be made, including amendment of the terms and conditions or modifications of plans, sections and particulars.

(5) The Commissioners must give effect to any decision or requirement given or made by the Welsh Ministers under paragraph (4).

Tidal works not to be executed without approval of the Welsh Ministers

46.—(1) A tidal work must not be constructed, reconstructed, extended, altered, enlarged, replaced or re-laid except in accordance with plans and sections approved by the Welsh Ministers and subject to any conditions and restrictions imposed by them before the work is begun.

(2) If a tidal work is constructed, reconstructed, extended, altered, enlarged, replaced or re-laid in contravention of paragraph (1) or of any condition or restriction imposed under the said paragraph—

- (a) the Welsh Ministers may by notice in writing require the Commissioners at their own expense to remove the tidal work or any part of

ymaith y gwaith llanwol, neu unrhyw ran ohono, ac yn adfer y safle i'w gyflwr blaenorol; ac os bydd y Comisiynwyr, ar ddiwedd cyfnod o 30 diwrnod o'r dyddiad y cyflwynwyd yr hysbysiad i'r Comisiynwyr, wedi methu â chydymffurfio â gofynion yr hysbysiad, caiff Gweinidogion Cymru gyflawni'r gweithiau a bennir yn yr hysbysiad; neu

- (b) os yw'n ymddangos i Weinidogion Cymru bod angen gwneud hynny ar frys, caiff Gweinidogion Cymru symud ymaith y gwaith llanwol, neu ran ohono, ac adfer y safle i'w gyflwr blaenorol,

a chânt adennill oddi ar y Comisiynwyr unrhyw wariant a achosir iddynt drwy wneud hynny.

Goleuadau ar weithiau llanwol yn ystod yr adeiladu

47.—(1) Rhaid i'r Comisiynwyr, ar neu gerllaw unrhyw waith llanwol, drwy gydol y cyfnod y caiff ei adeiladu, estyn, ehangu, newid, amnewid neu ei ailosod, bob nos rhwng machlud a chodiad haul ddangos y cyfryw oleuadau, os oes rhai, a chymryd pa bynnag gamau eraill i atal perygl i fordwyath, a gyfarwyddir o bryd i'w gilydd gan Weinidogion Cymru.

(2) Os bydd y Comisiynwyr yn peidio â chydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddyd a roddir o dan baragraff (1), byddant yn euog o dramgwydd ac yn agored, o'u collfarnu'n ddiannod, i ddirwy na fydd yn fwy na'r uchafswm statudol, ac o'u collfarnu ar ddiad, i ddirwy.

Darpariaeth rhag perygl i fordwyath

48.—(1) Os digwydd i waith llanwol, neu unrhyw ran ohono, ddioddef niwed neu ddinistr, neu os bydd wedi dirywio, rhaid i'r Comisiynwyr hysbysu Trinity House cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol, a rhaid iddynt osod pa bynnag fwiau, dangos pa bynnag oleuadau a chymryd pa bynnag gamau eraill a gyfarwyddir o bryd i'w gilydd gan Trinity House er mwyn osgoi perygl i fordwyath.

(2) Os bydd y Comisiynwyr yn peidio â hysbysu Trinity House fel sy'n ofynnol gan baragraff (1) neu'n peidio â chydymffurfio ag unrhyw ofyniad o gyfarwyddyd o dan y paragraff hwnnw, bydd y Comisiynwyr yn euog o dramgwydd ac yn agored, o'u collfarnu'n ddiannod, i ddirwy na fydd yn fwy na'r uchafswm statudol, ac o'u collfarnu ar ddiad, i ddirwy.

Diddymu gweithiau a adawyd neu sydd wedi dirywio

49.—(1) Pan fo gwaith llanwol wedi ei adael, neu os caniatwyd iddo ddirywio, caiff Gweinidogion Cymru, drwy hysbysiad ysgrifenedig, ei gwneud yn ofynnol

it and restore the site to its former condition; and if, on the expiration of 30 days from the date when the notice is served upon the Commissioners, they have failed to comply with the requirements of the notice, the Welsh Ministers may execute the works specified in the notice; or

- (b) if it appears to the Welsh Ministers urgently necessary so to do, the Welsh Ministers may remove the tidal work, or part of it, and restore the site to its former condition,

and any expenditure incurred by the Welsh Ministers in doing so is recoverable from the Commissioners.

Lights on tidal works during construction

47.—(1) The Commissioners must at or near a tidal work during the whole time of its construction, extension, enlargement, alteration, replacement or relaying, exhibit every night from sunset to sunrise such lights, if any, and take such other steps for the prevention of danger to navigation as the Welsh Ministers from time to time direct.

(2) If the Commissioners fail to comply with any direction given under paragraph (1), they are guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding the statutory maximum and on conviction on indictment to a fine.

Provision against danger to navigation

48.—(1) In the case of injury to, or destruction or decay of, a tidal work or any part of it, the Commissioners must as soon as reasonably practicable notify Trinity House and must lay down such buoys, exhibit such lights and take such other steps for preventing danger to navigation as Trinity House may from time to time direct.

(2) If the Commissioners fail to notify Trinity House as required by paragraph (1) or to comply with any requirement of a direction under it, the Commissioners are guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding the statutory maximum and on conviction on indictment to a fine.

Abatement of works abandoned or decayed

49.—(1) Where a tidal work is abandoned, or suffered to fall into decay, the Welsh Ministers may by notice in writing require the Commissioners at their

bod y Comisiynwyr, ar eu traul eu hunain, naill ai'n atgyweirio ac adfer y gwaith neu unrhyw ran ohono, neu'n symud ymaith y gwaith ac yn adfer y safle i'w gyflwr blaenorol, i'r cyfryw raddau ac o fewn y cyfryw derfynau a ystyrir yn briodol gan Weinidogion Cymru.

(2) Pan fo gwaith, a gyfansoddir yn rhannol o waith llanwol ac yn rhannol o weithiau ar dir sydd uwchlaw lefel y penllanw, neu dros dir o'r fath, wedi ei adael, neu os caniatwyd iddo ddirywio, ac os yw'r rhan honno o'r gwaith sydd ar dir neu dros dir uwchlaw lefel y penllanw yn y fath gyflwr sy'n ymyrryd, neu'n peri pryder rhesymol y gallai ymyrryd, â hawl mordwyo neu hawliau cyhoeddus eraill ar y blaendraeth, caiff Gweinidogion Cymru gynnwys y rhan honno o'r gwaith, neu unrhyw gyfran ohoni, mewn unrhyw hysbysiad o dan baragraff (1).

(3) Os bydd y Comisiynwyr, ar ddiwedd cyfnod o 30 diwrnod o'r dyddiad y cyflwynwyd hysbysiad i'r Comisiynwyr o dan yr erthygl hon, wedi peidio â chydymffurfio â gofynion yr hysbysiad, caiff Gweinidogion Cymru gyflawni'r gwaith a bennir yn yr hysbysiad, a cheir adennill oddi ar y Comisiynwyr unrhyw wariant a achosir i Weinidogion Cymru drwy wneud hynny.

Arolwg o weithiau llanwol

50. Os yw Gweinidogion Cymru o'r farn y byddai'n hwylus gwneud hynny, cânt orchymyn cynnal arolwg ac archwiliad o waith llanwol, neu o'r safle y bwriedir adeiladu'r gwaith arno, a cheir adennill oddi ar y Comisiynwyr unrhyw wariant a achosir i Weinidogion Cymru drwy gynnal unrhyw arolwg ac archwiliad o'r fath.

Goleuadau parhaol ar weithiau llanwol

51.—(1) Ar ôl cwblhau gwaith llanwol rhaid i'r Comisiynwyr, bob nos rhwng machlud a chodiad haul ym mhen allanol eithaf y gwaith, ddangos y cyfryw oleuadau, os oes rhai, a chymryd y cyfryw gamau eraill, os oes rhai, i osgoi perygl i fordwyaeth, fel a gyfarwyddir o bryd i'w gilydd gan Trinity House.

(2) Os bydd y Comisiynwyr, mewn unrhyw fodd, yn peidio â chydymffurfio â chyfarwyddyd a roddir o dan baragraff (1), byddant yn euog o dramgwydd ac yn agored, o'u collfarnu'n ddiannod, i ddirwy na fydd yn fwy na'r uchafswm statudol, ac o'u collfarnu ar ddiwad, i ddirwy.

own expense either to repair and restore the work or any part of it, or to remove the work and restore the site to its former condition, to such an extent and within such limits as the Welsh Ministers think proper.

(2) Where a work consisting partly of a tidal work and partly of works on or over land above the level of high water is abandoned or suffered to fall into decay and that part of the work on or over land above the level of high water is in such a condition as to interfere or to cause reasonable apprehension that it may interfere with the right of navigation or other public rights over the foreshore, the Welsh Ministers may include that part of the work, or any portion of it, in any notice under paragraph (1).

(3) If, on the expiration of 30 days from the date when a notice under this article is served upon the Commissioners, they have failed to comply with the requirements of the notice, the Welsh Ministers may execute the work specified in the notice and any expenditure incurred by them in doing so is recoverable from the Commissioners.

Survey of tidal works

50. If the Welsh Ministers deem it expedient to do so, they may order a survey and examination of a tidal work or of the site upon which it is proposed to construct the work, and any expenditure incurred by the Welsh Ministers in any such survey and examination is recoverable from the Commissioners.

Permanent lights on tidal works

51.—(1) After the completion of a tidal work the Commissioners must at its outer extremity exhibit every night from sunset to sunrise such lights, if any, and take such other steps, if any, for the prevention of danger to navigation as Trinity House may from time to time direct.

(2) If the Commissioners fail to comply in any respect with a direction given under paragraph (1) they are guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding the statutory maximum and on conviction on indictment to a fine.

Cyhoeddi datganiad cyfrifon blynyddol y Comisiynwyr

52. Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl paratoi eu datganiad cyfrifon blynyddol, rhaid i'r Comisiynwyr—

- (a) rhoi copi o'r datganiad ar gael yn swyddfeydd y Comisiynwyr am gyfnod o dri mis, i'w archwilio'n ddi-dâl gan aelodau'r cyhoedd, a rhaid i'r Comisiynwyr, os telir tâl rhesymol, gyflenwi copi o'r datganiad i unrhyw berson sy'n gofyn am gael ei gyflenwi â chopi; a
- (b) anfon copi o'r datganiad at Weinidogion Cymru a phob un o'r awdurdodau lleol.

Pwerau benthyca

53.—(1) Caiff y Comisiynwyr, o bryd i'w gilydd, fenthyca, ar sicrwydd y cyfan neu unrhyw rai o refeniwiau ac eiddo'r Comisiynwyr a thrwy unrhyw ddull neu ddulliau a ystyriant yn briodol, y cyfryw symiau o arian yr ystyriant yn angenrheidiol.

(2) Ond—

- (a) ni chaniateir i'r cyfanswm sydd heb ei ad-dalu o'r arian a fenthyciwyd o dan yr erthygl hon fod yn fwy na £5,000,000 ar unrhyw adeg;
- (b) wrth gyfrifo, at ddibenion yr erthygl hon, y cyfanswm sydd heb ei ad-dalu o'r arian a fenthyciwyd gan y Comisiynwyr, rhaid peidio â chynnwys unrhyw symiau a fenthyciwyd at y diben o ad-dalu, o fewn deuddeng mis o'r dyddiad benthyg, unrhyw swm o brifswm benthyciad blaenorol a oedd heb ei ad-dalu ar y pryd.

(3) Ni cheir defnyddio arian a fenthycir gan y Comisiynwyr o dan yr erthygl hon ac eithrio at ddibenion y mae'n briodol defnyddio arian cyfalaf ar eu cyfer.

(4) At ddibenion paragraff (3), ystyrir bod dibenion y mae'n briodol defnyddio arian cyfalaf ar eu cyfer yn cynnwys—

- (a) talu unrhyw log a ddaw'n daladwy o fewn y pum mlynedd sy'n dilyn yn union ar ôl dyddiad benthyca unrhyw swm o arian a fenthycir gan y Comisiynwyr o dan yr erthygl hon; a
- (b) ad-dalu, o fewn deuddeng mis o'r dyddiad benthyg, unrhyw swm o brifswm benthyciad blaenorol sydd heb ei ad-dalu ar y pryd.

Publication of Commissioners' annual statement of accounts

52. As soon as reasonably practicable after their annual statement of accounts is prepared, the Commissioners must—

- (a) make available a copy of the statement for a period of three months at the offices of the Commissioners for inspection free of charge by members of the public and must, subject to the payment of a reasonable charge, supply a copy of the statement to any person who requests to be supplied with a copy; and
- (b) send a copy of the statement to the Welsh Ministers and each of the local authorities.

Borrowing powers

53.—(1) The Commissioners may from time to time borrow upon the security of all or any of the revenues and property of the Commissioners and by any method or methods they see fit, such sums of money as they think necessary.

(2) But—

- (a) the amount outstanding in respect of monies borrowed under this article must not at any time exceed £5,000,000;
- (b) in calculating for the purpose of this article the amount outstanding in respect of monies borrowed by the Commissioners any sums borrowed for the purpose of repaying within twelve months of the date of borrowing any sum for the time being outstanding by way of principal on any amount previously borrowed must be excluded.

(3) Monies borrowed by the Commissioners under this article may be applied only to purposes to which capital money is properly applicable.

(4) For the purposes of paragraph (3), purposes to which capital money is properly applicable are deemed to include—

- (a) the payment of any interest falling due within the five years immediately following the date of the borrowing of any sum of money borrowed by the Commissioners under this article; and
- (b) the repayment within twelve months of the date of borrowing of any sum for the time being outstanding by way of principal on any amount previously borrowed.

Benthycia dros dro

54.—(1) Caiff y Comisiynwyr fenthycia dros dro, ar ffurf gorddrafht neu fel arall, y cyfryw symiau y bydd eu hangen ar y Comisiynwyr i gwrdd â'u hymrwymiaidau neu gyflawni eu swyddogaethau o dan, neu'n unol ag, unrhyw ddeddfiad.

(2) Ond ni chaniateir i'r cyfanswm sydd heb ei adalu o'r arian a fenthyciwyd o dan yr erthygl hon fod yn fwy na £100,000 ar unrhyw un adeg.

Addasu'r terfynau benthycia

55.—(1) Ar ben-blwydd dyddiad y cyfansoddiad newydd bob blwyddyn, rhaid addasu'r symiau a grybwyllir yn erthyglau 53 a 54 yn unol ag unrhyw symudiad (a gyfrifir i un lle degol) yn y mynegai a ddigwyddodd yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr yn union cyn y pen-blwydd dan sylw.

(2) Rhaid cofnodi unrhyw addasiad y cyfeirir ato ym mharagraff (1) yn y datganiad cyfrifon blynyddol dilynol nesaf a baratoir gan y Comisiynwyr.

Cronfa wrth gefn

56. Caiff y Comisiynwyr sefydlu a chynnal cronfa wrth gefn a chânt benderfynu pa arian sydd i'w gredydu i'r gronfa honno, sut y'i rheolir ac at ba rai o ddibenion y Comisiynwyr y defnyddir yr arian a gynhwysir ynddi.

Archwilio cyfrifon

57. Rhaid i gyfrifon y Comisiynwyr gael eu harchwilio'n flynyddol gan archwilydd neu gan gwmni o gyfrifwyr a benodir gan y Comisiynwyr, ac ni fydd person neu gwmni yn gymwys i'w benodi at y diben hwnnw oni fydd y person neu'r cwmni hwnnw yn gymwys am benodiad fel archwiliwr stadudol o dan Ran 42 o Ddeddf Cwmnïau 2006(1) .

RHAN 8

AMRYWIOL

Pwyllgor Cynghori

58.—(1) Rhaid i'r Comisiynwyr sefydlu pwyllgor a elwir yn Bwyllgor Cynghori Harbwr Saundersfoot, a rhaid iddynt ymgynghori â'r pwyllgor hwnnw (ac eithrio mewn achosion o frys arbennig) ynghylch pob mater sy'n effeithio'n sylweddol ar reoli, cynnal, gwella, cadwraeth, diogelu neu reoleiddio'r harbwr, a mordwyo o fewn yr harbwr.

(2) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r erthygl hon, rhaid i'r pwyllgor cynghori gynnwys dim llai na

(1) 2006 p.46.

Temporary borrowing

54.—(1) The Commissioners may borrow temporarily, by way of overdraft or otherwise, such sums as the Commissioners may require for meeting their obligations or discharging their functions under or in pursuance of any enactment.

(2) But the total amount outstanding at any one time of the money borrowed under this article must not exceed £100,000.

Adjustment of borrowing limits

55.—(1) On each anniversary of the new constitution date, the sums mentioned in articles 53 and 54 must be adjusted in line with any movement (calculated to one decimal place) in the index which occurred during the year ended on 31 December immediately preceding the anniversary in question.

(2) Any adjustment referred to in paragraph (1), must be recorded in the next following annual statement of accounts prepared by the Commissioners.

Reserve fund

56. The Commissioners may establish and maintain a reserve fund and may determine the monies to be carried to the credit of that fund, its management and the application for the purposes of the Commissioners of the monies comprised in it.

Audit of accounts

57. The accounts of the Commissioners must be audited annually by an auditor or firm of accountants appointed by the Commissioners and a person or firm is not qualified to be appointed for that purpose unless that person or firm is eligible for appointment as a statutory auditor under Part 42 of the Companies Act 2006(1).

PART 8

MISCELLANEOUS

Advisory Committee

58.—(1) The Commissioners must establish a committee to be known as the Saundersfoot Harbour Advisory Committee, which they must consult (except in cases of special urgency) on all matters substantially affecting the management, maintenance, improvement, conservation, protection or regulation of the harbour and its navigation.

(2) Subject to the provisions of this article, the advisory committee is to consist of not less than seven

(1) 2006, c46.

saith aelod a benodir gan y Comisiynwyr, ac o'r rheini—

- (a) rhaid penodi un a enwebir gan y Gymdeithas Hwyllo Frenhinol;
- (b) rhaid penodi un a enwebir gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Sir Benfro;
- (c) rhaid penodi un yn dilyn ymgynghori â phersonau sydd, ym marn y Comisiynwyr, yn cynrychioli buddiannau pysgota lleol yn yr harbwr;
- (ch) rhaid penodi un a enwebir gan Glwb Hwyllo Saundersfoot;
- (d) rhaid penodi un yn dilyn ymgynghori â phersonau sydd, ym marn y Comisiynwyr, yn cynrychioli buddiannau masnachol yn yr harbwr, ac eithrio cychod a physgota; a
- (dd) rhaid penodi o leiaf ddau i gynrychioli'r cyfryw bersonau sydd â diddordeb yn yr harbwr, ac eithrio'r rhai a grybwyllir yn is-baragraffau blaenorol y paragraff hwn, fel y gwêl y Comisiynwyr yn briodol o bryd i'w gilydd.

(3) Os yw'n ymddangos i'r Comisiynwyr, yn achos unrhyw rai o'r penodiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (2)—

- (a) bod y corff sydd i wneud yr enwebiad wedi gwrthod neu wedi methu ag enwebu aelod wedi i'r Comisiynwyr ofyn iddo wneud hynny, neu
- (b) bod y corff sydd i wneud unrhyw un o'r enwebiadau wedi peidio â bodoli mewn ffurf adnabyddadwy,

caiff y Comisiynwyr wneud y penodiad dan sylw fel yr ystyriant yn briodol, ar ôl ymgynghori â'r cyfryw bersonau (os oes rhai) y mae'n ymddangos i'r Comisiynwyr eu bod yn cynrychioli'r buddiannau a gynrychiolir, neu a gynrychiolir gynt, gan y corff enwebu a bennir yn yr is-baragraff perthnasol o baragraff (2).

(4) Rhaid i'r Comisiynwyr gymryd i ystyriaeth unrhyw fater, argymhelliad neu sylw a gyfeirir atynt neu a gyflëir wrthynt o bryd i'w gilydd gan y pwyllgor cynghori, pa un a fu'r Comisiynwyr yn ymgynghori â'r pwyllgor ar y mater, yr argymhelliad neu'r sylw a gyfeiriwyd neu a gyflëwyd felly ai peidio.

(5) Caiff y pwyllgor cynghori benderfynu ar ei gworwm a'i weithdrefn ei hunan, a rhaid iddo benodi cadeirydd.

(6) Caiff aelod unigol o'r pwyllgor cynghori, ar ôl hysbysu cadeirydd y pwyllgor mewn ysgrifen, anfon dirprwy yn ei le i unrhyw gyfarfod o'r corff.

(7) Mae aelod o'r pwyllgor cynghori yn dal y swydd

members appointed by the Commissioners, of whom—

- (a) one is to be appointed on the nomination of the Royal Yachting Association;
- (b) one is to be appointed on the nomination of the Pembrokeshire Coast National Park Authority;
- (c) one is to be appointed following consultation with persons who, in the opinion of the Commissioners, are representative of local fishing interests in the harbour;
- (d) one is to be appointed on the nomination of the Saundersfoot Sailing Club;
- (e) one is to be appointed following consultation with persons who, in the opinion of the Commissioners are representative of commercial interests in the harbour other than boating and fishing; and
- (f) at least two must be appointed to represent such persons interested in the harbour, other than those mentioned in the preceding subparagraphs of this paragraph, as the Commissioners from time to time think fit.

(3) If it appears to the Commissioners in the case of any of the appointments referred to in paragraph (2) that—

- (a) the body by whom the nomination is to be made has refused or failed to nominate a member after being requested by the Commissioners to do so, or
- (b) the body by whom any of the said nominations is to be made has ceased to have an identifiable existence,

the appointment in question may be made by the Commissioners after consultation with such persons (if any) appearing to the Commissioners to be representative of the interests represented, or formerly represented, by the nominating body specified in the relevant sub-paragraph of paragraph (2) as the Commissioners consider appropriate.

(4) The Commissioners must take into consideration any matter, recommendation or representation which may from time to time be referred or made to them by the advisory committee whether or not the committee has been consulted by the Commissioners on the matter, recommendation or representation so referred or made.

(5) The advisory committee may determine its own quorum and procedure and must appoint a chairman.

(6) An individual member of the advisory committee may, on giving notice in writing to the chairman of the committee, send a substitute to any meeting of the body.

(7) A member of the advisory committee holds office

honno am gyfnod o dair blynedd o'r dyddiad y'i penodir, ac ar ddiwedd y cyfnod hwnnw mae'n gymwys i'w ailbenodi.

(8) Caiff aelod o'r pwyllgor cynghori ymddiswyddo ar unrhyw adeg, drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i brif weithredwr y Comisiynwyr.

(9) Rhaid i'r Comisiynwyr ddarparu llety rhesymol ar gyfer cyfarfodydd o'r pwyllgor cynghori, a thalu pa bynnag dreuliau rhesymol a dynnir gan y pwyllgor cynghori mewn cysylltiad â darparu gwasanaethau ysgrifenyddol i'r pwyllgor cynghori.

(10) Caiff y Comisiynwyr dalu costau teithio a chynhaliath aelodau'r pwyllgor cynghori.

Amddiffyniad o ddiwydrwydd dyladwy

59.—(1) Mewn achosion ynglŷn â thrangwydd o dan unrhyw ddarpariaeth o'r Gorchymyn hwn a grybwyllir ym mharagraff (2), bydd yn amddiffyniad i'r Comisiynwyr os profant eu bod wedi cymryd pob rhagofal rhesymol ac wedi arfer pob diwydrwydd dyladwy er mwyn osgoi cyflawni tramgwydd o'r fath.

(2) Y darpariaethau y cyfeirir atynt ym mharagraff (1) yw—

- (a) erthygl 46;
- (b) erthygl 47;
- (c) erthygl 48; ac
- (d) erthygl 51.

(3) Mewn unrhyw achos, os yw'r amddiffyniad a ddarperir gan baragraff (1) yn cynnwys yr honiad bod cyflawni'r tramgwydd i'w briodoli i weithred neu ddiffyg gan berson arall, ni fydd hawl gan y Comisiynwyr, heb ganiatâd y llys, i ddibynnu ar yr amddiffyniad hwnnw oni fyddant, o fewn cyfnod o saith diwrnod clir o leiaf cyn y gwrandawriad, wedi cyflwyno hysbysiad ysgrifenedig i'r erlynydd gan roi pa bynnag wybodaeth a oedd yn eu meddiant bryd hynny ar gyfer adnabod, neu gynorthwyo i adnabod, y person arall hwnnw.

Mynd ar fwrdd llongau

60. Caiff swyddog awdurdodedig priodol y Comisiynwyr, ar ôl dangos awdurdod ysgrifenedig os gofynnir iddo, fynd i mewn i long yn yr harbwr a'i harchwilio—

- (a) at ddibenion unrhyw ddeddfiad sy'n ymwneud â'r harbwr (gan gynnwys unrhyw ddeddfiad o'r fath a gynhwysir mewn is-ddeddfwriaeth) neu ddibenion unrhyw un o is-ddeddfau'r Comisiynwyr sy'n ymwneud â'r harbwr, gan gynnwys gorfodi'r deddfiad neu'r is-ddeddf;
- (b) i atal neu ddiffodd tân;

ond, ac eithrio mewn argyfwng, ni cheir mynd i mewn o dan yr erthygl hon heb roi hysbysiad yn gyntaf

for the period of three years from the date of appointment and at the end of the period is eligible for re-appointment.

(8) A member of the advisory committee may resign office at any time by notice in writing given to the chief executive of the Commissioners.

(9) The Commissioners must provide reasonable accommodation for the meetings of the advisory committee and must defray such reasonable expenses as may be incurred by the advisory committee in connection with the provision of secretarial services for the advisory committee.

(10) The Commissioners may pay the travel and subsistence costs of advisory committee members.

Defence of due diligence

59.—(1) In proceedings for an offence under any provision of this Order mentioned in paragraph (2), it will be a defence for the Commissioners to prove that they took all reasonable precautions and exercised all due diligence to avoid the commission of such an offence.

(2) The provisions referred to in paragraph (1) are—

- (a) article 46;
- (b) article 47;
- (c) article 48; and
- (d) article 51.

(3) If in any case the defence provided by paragraph (1) involves the allegation that the commission of the offence was due to the act or default of another person, the Commissioners are not, without leave of the court, entitled to rely on that defence unless, within a period of at least seven clear days before the hearing, they have served on the prosecutor a notice in writing giving such information identifying, or assisting in the identification of, that other person as was then in their possession.

Boarding of vessels

60. A duly authorised officer of the Commissioners may, on producing written authority if so required, enter and inspect a vessel in the harbour—

- (a) for the purposes of any enactment relating to the harbour (including any enactment so relating contained in subordinate legislation) or of any byelaw of the Commissioners relating to the harbour, including its enforcement;
- (b) to prevent or extinguish fire;

but, except in an emergency, no entry is to be made under this article without notice first having been given

i'r perchennog neu'r person y mae'n ymddangos ei fod yn gyfrifol am y llong; a rhaid atodi copi o'r erthygl hon i'r hysbysiad hwnnw.

Rhwystro swyddogion

61.—(1) Mae unrhyw berson sydd—

- (a) yn fwriadol yn rhwystro swyddog y Comisiynwyr sy'n gweithredu'n unol â'r Gorchymyn hwn;
- (b) heb esgus rhesymol yn peidio â chydymffurfio â gofyniad a wnaed yn briodol gan swyddog o'r fath; neu
- (c) heb esgus rhesymol yn peidio â rhoi i swyddog o'r fath unrhyw wybodaeth y gofynnir amdani gan y swyddog hwnnw at y diben o gyflawni ei swyddogaethau;

yn euog o dramgwydd ac yn agored, o'i gollfarnu'n ddiannod, i ddirwy nad yw'n fwy na lefel 3 ar y raddfa safonol.

(2) Mae unrhyw berson sydd, wrth roi gwybodaeth o'r fath, yn gwneud datganiad y gŵyr y person hwnnw ei fod yn ffug, yn euog o dramgwydd ac yn agored, o'i gollfarnu'n ddiannod, i ddirwy nad yw'n fwy na lefel 4 ar y raddfa safonol.

Hawliau'r Goron

62.—(1) Nid oes dim yn y Gorchymyn hwn sy'n lleihau effaith unrhyw ystad, hawl, pŵer, braint, awdurdod neu esemptiad o eiddo'r Goron, ac yn benodol a heb leihau cyffredinolrwydd y blaenorol, nid oes dim yn y Gorchymyn hwn sy'n awdurdodi unrhyw berson i gymryd, defnyddio, mynd i mewn ar, neu ymyrryd mewn unrhyw fodd ag, unrhyw dir neu fuddiant mewn tir (gan gynnwys unrhyw gyfran o'r glannau neu o wely'r môr neu o unrhyw afon, sianel, cilfach, bae neu harbwr)—

- (a) sy'n eiddo i'w Mawrhydi drwy hawl Ei Choron ac o dan reolaeth Comisiynwyr Ystad y Goron, heb ganiatâd ysgrifenedig y Comisiynwyr hynny; neu
- (b) sy'n eiddo i adran o'r llywodraeth, neu a ddelir dan ymddiriedolaeth i'w Mawrhydi at ddibenion adran o'r llywodraeth, heb ganiatâd ysgrifenedig yr adran honno o'r llywodraeth.

(2) Ceir rhoi caniatâd o dan baragraff (1) naill ai'n ddiamod neu'n ddarostyngedig i delerau ac amodau.

(3) At ddibenion yr erthygl hon, mae "adran o'r llywodraeth" yn cynnwys Gweinidogion Cymru lle'n briodol.

Arbediad ar gyfer Trinity House

63. Nid oes dim yn y Gorchymyn hwn sy'n lleihau effaith nac yn rhanddirymu hawliau, dyletswyddau neu freintiau Trinity House.

to the owner or the person appearing to have charge of the vessel; and the notice must have annexed to it a copy of this article.

Obstruction of officers

61.—(1) Any person who—

- (a) intentionally obstructs an officer of the Commissioners acting in pursuance of this Order;
- (b) without reasonable excuse fails to comply with a requirement properly made by such an officer; or
- (c) without reasonable excuse fails to give such an officer any information which that officer may require for the purpose of the performance of his or her functions;

is guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding level 3 on the standard scale.

(2) Any person who in giving such information makes a statement which that person knows to be false is guilty of an offence and liable on summary conviction to a fine not exceeding level 4 on the standard scale.

Crown Rights

62.—(1) Nothing in this Order affects prejudicially any estate, right, power, privilege, authority or exemption of the Crown and, in particular and without prejudice to the generality of the foregoing, nothing in this Order authorises any person to take, use, enter upon or in any manner interfere with, any land or interest in land (including any portion of the shore or bed of the sea or of any river, channel, creek, bay or harbour)—

- (a) belonging to Her Majesty in right of Her Crown and under the management of the Crown Estate Commissioners, without the consent in writing of those Commissioners; or
- (b) belonging to a government department, or held in trust for Her Majesty for the purposes of a government department, without the consent in writing of that government department.

(2) A consent under paragraph (1) may be given unconditionally, or subject to terms and conditions.

(3) For the purposes of this article, "government department" includes the Welsh Ministers where appropriate.

Saving for Trinity House

63. Nothing in this Order prejudices or derogates from the rights, duties or privileges of Trinity House.

Dirymu

64. Dirymir Gorchymyn 1958.

Costau'r Gorchymyn

65. Rhaid i'r holl gostau, ffioedd a threuliau, am baratoi, cael a phasio'r Gorchymyn hwn, neu sy'n berthynol i'r Gorchymyn rywfodd arall, gan gynnwys y rhai rhagarweiniol a chysylltiedig, gael eu talu gan y Comisiynwyr.

Revocation

64. The 1958 Order is revoked.

Costs of Order

65. All costs, charges and expenses preliminary to, and of and incidental to, the preparing for, obtaining and passing of this Order, or otherwise in relation to it, must be paid by the Commissioners.

Alun Davies

Dirprwy Weinidog Amaethyddiaeth, Bwyd, Pysgodfeydd a Rhaglenni Ewropeaidd, o dan awdurdod Gweinidog Busnes, Menter, Technoleg a Gwyddoniaeth, un o Weinidogion Cymru

Deputy Minister for Agriculture, Food, Fisheries and European Programmes, under authority of the Minister for Business, Enterprise, Technology and Science, one of the Welsh Ministers

21 Mehefin 2011

21 June 2011

ATODLEN 1

SCHEDULE 1

Erthygl 12

Article 12

DATGANIAD DERBYN SWYDD GAN
GOMISIYNWYR

DECLARATION OF ACCEPTANCE OF OFFICE
BY COMMISSIONERS

COMISIYNWYR HARBWR SAUNDERSFOOT

SAUNDERSFOOT HARBOUR
COMMISSIONERS

Gorchymyn Grymuso Harbwr Saundersfoot 2011

Saundersfoot Harbour Empowerment Order 2011

Yr wyf i

I,

.....
.....

.....
.....

o

of

.....
.....

.....
.....

yn datgan yn ddifrifol:

do solemnly declare:

(1) y byddaf yn arfer yr holl bwerau ac awdurdodau a freinir ynof fel Comisiynydd Harbwr Saundersfoot, yn rhinwedd Gorchymyn Grymuso Harbwr Saundersfoot 2011, yn ffyddlon ac yn ddiuedd, hyd eithaf fy ngallu a'm barn;

(1) that I will faithfully and impartially, according to the best of my skill and judgement, execute all the powers and authorities vested in me as a Saundersfoot Harbour Commissioner by virtue of the Saundersfoot Harbour Empowerment Order 2011;

(2) wrth gyflawni fy swyddogaethau fel un o'r Comisiynwyr, rwyf yn addo dilyn arweiniad y canllawiau a ddyroddwyd ar y pryd gan y Comisiynwyr mewn perthynas â'u hymddygiad, ac yn benodol:

(2) that I undertake to be guided in the performance of my functions as one of the Commissioners by the guidance for the time being issued by the Commissioners concerning their conduct and in particular that:

- (a) fy mod wedi datgelu i'r Clerc fanylion pob buddiant ariannol neu fuddiant arall fel a grybwyllir ym mharagraff 16 o Atodlen 2 i Orchymyn Grymuso Harbwr Saundersfoot 2011; a
- (b) y byddaf, yn y dyfodol, yn hysbysu'r Clerc ynghylch unrhyw newid yn y buddiannau hynny, ac ynghylch unrhyw fuddiant newydd, fel a grybwyllir yng Ngorchymyn Grymuso Harbwr Saundersfoot 2011, a gaffaelir gennyf.

- (a) I have disclosed to the Clerk details of every financial or other interest such as is mentioned in paragraph 16 of Schedule 2 to the Saundersfoot Harbour Empowerment Order 2011; and
- (b) I will in future notify the Clerk of any alteration in those interests, and of any new interest, such as is mentioned in the Saundersfoot Harbour Empowerment Order 2011, which I may acquire.

Dyddiedig y   dydd hwn o

Dated this   day of

Llofnod:.....

Signature:.....

Tystiwyd:.....

Witnessed:.....

Erthygl 15

Article 15

DARPARIAETHAU CYSYLLTIEDIG MEWN
PERTHYNAS Â'R COMISIYNWYRINCIDENTAL PROVISIONS RELATING TO THE
COMMISSIONERS*Penodi cadeirydd ac is-gadeirydd y Comisiynwyr**Appointment of chairman and vice chairman of
Commissioners*

1. Yn ddarostyngedig i baragraff 8, rhaid i'r Comisiynwyr fod â chadeirydd, a rhaid ei benodi gan y Comisiynwyr o blith y Comisiynwyr a benodwyd o dan erthygl 5(1) neu 11.

2. Bydd y cadeirydd cyntaf a benodir o dan baragraff 1, yn ddarostyngedig i baragraff 8 ac oni fydd y cadeirydd yn ymddiswyddo fel cadeirydd neu'n peidio â bod yn Gomisiynydd, yn dal ei swydd hyd at ddiwedd cyfnod o dair blynedd ar ôl dyddiad y cyfansoddiad newydd.

3. Yn ddarostyngedig i baragraff 8, bydd pob cadeirydd a benodir o dan baragraff 1, oni fydd y cadeirydd yn ymddiswyddo fel cadeirydd neu'n peidio â bod yn Gomisiynydd, yn dal ei swydd am gyfnod o dair blynedd.

4. Rhaid i'r Comisiynwyr fod ag is-gadeirydd, a rhaid ei benodi gan y Comisiynwyr o blith y Comisiynwyr hynny a benodwyd o dan erthygl 5(1) neu 11.

5. Rhaid penodi'r is-gadeirydd cyntaf a fydd mewn swydd ar ôl dyddiad y cyfansoddiad newydd cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl y dyddiad hwnnw ac, yn ddarostyngedig i baragraff 8 ac oni fydd yr is-gadeirydd yn ymddiswyddo fel is-gadeirydd neu'n peidio â bod yn Gomisiynydd, bydd yn parhau mewn swydd fel is-gadeirydd am gyfnod o dair blynedd o ddyddiad ei benodiad yn is-gadeirydd.

6. Yn ddarostyngedig i baragraff 8, bydd pob is-gadeirydd a benodir o dan baragraff 4 oni fydd yr is-gadeirydd yn ymddiswyddo fel is-gadeirydd neu'n peidio â bod yn Gomisiynydd, yn dal ei swydd am gyfnod o dair blynedd.

7.—(1) Os digwydd i swydd cadeirydd neu is-gadeirydd y Comisiynwyr fynd yn wag dros dro, rhaid i'r Comisiynwyr lenwi'r swydd wag o blith y Comisiynwyr hynny a benodwyd o dan erthygl 5(1) neu 11 mewn cyfarfod a gynhelir cyn gynted ag y bo'n ymarferol wedi i'r swydd fynd yn wag.

(2) Rhaid i Gomisiynydd a benodir i lenwi lle gwag dros dro yn swydd y cadeirydd neu'r is-gadeirydd o dan y paragraff hwn, oni fydd y Comisiynydd yn ymddiswyddo o'r swydd honno neu'n peidio â bod yn Gomisiynydd, ddal y swydd honno yn ystod gweddill y tymor y penodwyd y cadeirydd neu'r is-gadeirydd y llenwir ei le ar ei gyfer.

1. Subject to paragraph 8, there must be a chair of Commissioners who must be appointed by the Commissioners from among those Commissioners appointed under article 5(1) or 11.

2. The first chair appointed under paragraph 1 will, subject to paragraph 8, and unless the chair resigns office as chair or ceases to be a Commissioner, hold office until the expiry of a period of three years following the new constitution date.

3. Subject to paragraph 8, every chair appointed under paragraph 1 will unless the chair resigns office as chair or ceases to be a Commissioner, hold office for a period of three years.

4. There must be a vice-chair of the Commissioners who must be appointed by the Commissioners from among those Commissioners appointed under article 5(1) or 11.

5. The first vice-chair holding office after the new constitution date must be appointed as soon as practicable after that date and, subject to paragraph 8, will, unless the vice-chair resigns office as vice-chair or ceases to be a Commissioner, continue in office as vice-chair for a period of three years from the date of appointment as vice-chair.

6. Subject to paragraph 8, every vice-chair appointed under paragraph 4 will, unless the vice-chair resigns office as vice-chair or ceases to be a Commissioner, hold office for a period of three years.

7.—(1) On a casual vacancy occurring in the office of chairman or vice-chairman of the Commissioners, the vacancy must be filled by the Commissioners from among those Commissioners appointed under article 5(1) or 11 at a meeting held as soon as practicable after the vacancy occurs.

(2) A Commissioner appointed under this paragraph to fill a casual vacancy in the office of chair or vice-chair must, unless the Commissioner resigns that office or ceases to be a Commissioner, hold that office during the remainder of the term for which the chair or vice-chair who is replaced was appointed.

8. Os bodlonir y Comisiynwyr y dylai'r cadeirydd neu'r is-gadeirydd beidio â dal swydd fel cadeirydd neu is-gadeirydd, cânt derfynu'r swydd honno a phenodi Comisiynydd arall yn gadeirydd neu'n is-gadeirydd yn ystod gweddill y tymor y penodwyd y cadeirydd neu'r is-gadeirydd blaenorol ar ei gyfer.

Cyfarfodydd o'r Comisiynwyr

9.—(1) Rhaid i gyfarfod cyntaf y Comisiynwyr ar ôl dyddiad y cyfansoddiad newydd gael ei gynnull cyn gynted ag y bo'n ymarferol gan y cadeirydd, ar ddyddiad y caiff y cadeirydd ei benderfynu; a rhaid i'r cadeirydd wneud trefniadau i anfon hysbysiad o'r cyfarfod hwnnw drwy'r post at y Comisiynwyr.

(2) Rhaid i'r Comisiynwyr gyfarfod wyth gwaith o leiaf bob blwyddyn.

Gadael swydd fel Comisiynydd

10. Caiff Comisiynydd ymddiswyddo ar unrhyw adeg drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i'r cadeirydd.

Ailbenodi Comisiynwyr

11.—(1) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Atodlen hon, mae Comisiynydd sy'n ymadael yn gymwys i'w ailbenodi fel Comisiynydd oni fydd wedi ei ddatgymhwyso rhag dal swydd o dan erthygl 13.

(2) Nid yw Comisiynydd yn gymwys i'w ailbenodi fel Comisiynydd os ydyw, yn union cyn y dyddiad dan sylw, wedi dal swydd am dri thymor yn olynol, oni bai ei fod yn gadeirydd y Comisiynwyr.

(3) Nid yw cadeirydd y Comisiynwyr yn gymwys i'w ailbenodi fel Comisiynydd os yw'r cadeirydd, yn union cyn y dyddiad dan sylw, wedi dal swydd fel Comisiynydd am bedwar tymor yn olynol.

(4) At ddibenion y paragraff hwn, nid yw "tymor" ("term") yn cynnwys—

- (a) tymor y cyfeirir ato yn erthygl 8(3);
- (b) gweddill tymor y penodwyd y Comisiynydd ynddo i lenwi swydd wag dros dro o dan erthygl 11; neu
- (c) unrhyw dymor o wasanaeth gan y Comisiynydd cyn dyddiad y cyfansoddiad newydd.

Ailbenodi cadeirydd

12.—(1) Nid yw cadeirydd y Comisiynwyr yn gymwys i'w ailbenodi fel cadeirydd os yw'r cadeirydd, yn union cyn y dyddiad dan sylw, wedi gwasanaethu

8. If the Commissioners are satisfied that the chair or vice-chair should cease to hold office as chair or vice-chair, they may terminate the office and appoint another Commissioner to be chair or vice-chair during the remainder of the term for which the former chair or vice-chair was appointed.

Meetings of Commissioners

9.—(1) The first meeting of the Commissioners after the new constitution date must be convened as soon as practicable by the chair for such date as the chair may fix; and the chair must make arrangements for notice of that meeting to be sent by post to the Commissioners.

(2) The Commissioners must meet at least eight times in every year.

Vacation of office by Commissioners

10. A Commissioner may resign office at any time by notice in writing given to the chair.

Reappointment of Commissioners

11.—(1) Subject to the provisions of this Schedule, a vacating Commissioner is eligible for reappointment as a Commissioner unless he or she has been disqualified from office under article 13.

(2) A vacating Commissioner is not eligible for reappointment as a Commissioner where, immediately before the date in question, the Commissioner has held office for three consecutive terms unless he or she is the chair of the Commissioners.

(3) A chair of the Commissioners is not eligible for reappointment as a Commissioner where, immediately before the date in question, the chair has held office as a Commissioner for four consecutive terms.

(4) For the purposes of this paragraph "term" ("tymor") does not include—

- (a) a term referred to in article 8(3);
- (b) the remainder of a term during which the Commissioner was appointed to fill a casual vacancy under article 11; or
- (c) any term served by the Commissioner prior to the new constitution date.

Reappointment of chair

12.—(1) A chair of the Commissioners is not eligible for reappointment as the chair where, immediately before the date in question, the chair has served as

fel cadeirydd am dri thymor yn olynol.

(2) At ddibenion y paragraff hwn, nid yw "tymor" ("term") yn cynnwys—

- (a) tymor y cyfeirir ato yn erthygl 8(3);
- (b) gweddill tymor y penodwyd y Comisiynydd ynddo i lenwi lle gwag dros dro yn swydd y cadeirydd o dan baragraff 7; neu
- (c) unrhyw dymor o wasanaeth gan y Comisiynydd fel cadeirydd cyn dyddiad y cyfansoddiad newydd.

Pwyllgorau

13. Caiff y Comisiynwyr, yn gyson â'u dyletswyddau ac yn ddarostyngedig i ba bynnag amodau y tybiant sy'n briodol, ddirprwyo unrhyw rai o'u swyddogaethau (ac eithrio'r swyddogaethau a bennir yn is-baragraffau (a) i (f) o baragraff 9B o Atodlen 2 i Ddeddf 1964) i bwyllgor o'r Comisiynwyr.

Trafodion y Comisiynwyr a phwyllgorau

14. Ni chaiff gweithredoedd a thrafodion y Comisiynwyr nac unrhyw bwyllgor o'r Comisiynwyr eu hannylsu gan unrhyw swydd wag yn eu mysg, na chan unrhyw ddiffyg ym mhenodiad, neu ddiffyg o ran cymhwystra ar gyfer penodiad, unrhyw berson fel Comisiynydd neu fel cadeirydd neu is-gadeirydd, y Comisiynwyr neu bwyllgor.

15. Y cworwm gofynnol ar gyfer cyfarfod o'r Comisiynwyr yw tri.

16.—(1) Os oes gan Gomisiynydd unrhyw fuddiant, uniongyrchol neu anuniongyrchol—

- (a) mewn unrhyw gontract neu gontract arfaethedig y mae, neu y byddai'r Comisiynwyr yn barti ynddo, neu os yw'n gyfarwyddwr y cwmni neu'r corff y gwneir, neu y bwriedir gwneud, y contract gydag ef; neu
- (b) mewn unrhyw fater arall y mae'r Comisiynwyr yn ymwneud ag ef,

rhaid i'r Comisiynydd ddatgan y buddiant hwnnw.

(2) Os yw Comisiynydd yn bresennol mewn cyfarfod o'r Comisiynwyr neu o unrhyw bwyllgor o'r Comisiynwyr lle y bwriedir ystyried contract neu fater arall y mae gan y Comisiynydd hwnnw fuddiant ynddo, rhaid i'r Comisiynydd—

- (a) cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl cychwyn y cyfarfod hwnnw, ddatgelu'r buddiant hwnnw;
- (b) peidio â phleidleisio ar unrhyw gwestiwn mewn perthynas â'r contract neu'r mater hwnnw; ac

chair for three consecutive terms.

(2) For the purposes of this paragraph "term" ("tymor") does not include—

- (a) a term referred to in article 8(3);
- (b) the remainder of a term during which the Commissioner was appointed to fill a casual vacancy in the office of chair under paragraph 7; or
- (c) any term served by the Commissioner as a chair prior to the new constitution date.

Committees

13. The Commissioners may, consistently with their duties and subject to such conditions as they think fit, delegate any of their functions (other than functions set out in sub-paragraphs (a) to (f) of paragraph 9B of Schedule 2 to the 1964 Act) to a committee of the Commissioners.

Proceedings of Commissioners and committees

14. The acts and proceedings of the Commissioners, or of any committee of the Commissioners, are not invalidated by any vacancy in their number or by any defect in the appointment, or the qualification for appointment, of any person as a Commissioner, or as chair or vice-chair, of the Commissioners or committee.

15. The quorum required for a meeting of the Commissioners is three.

16.—(1) If a Commissioner has any interest, direct or indirect—

- (a) in any contract or proposed contract to which the Commissioners are or would be a party or is a director of a company or body with which the contract or proposed contract is made or proposed to be made; or
- (b) in any other matter with which the Commissioners are concerned,

the Commissioner must declare that interest.

(2) If a Commissioner is present at a meeting of the Commissioners or of any committee of the Commissioners at which a contract or other matter in which the Commissioner has an interest is to be considered the Commissioner must—

- (a) as soon as is practicable after the commencement of that meeting disclose that interest;
- (b) not vote on any question with respect to that contract or matter; and

- (c) gadael y cyfarfod—
  - (i) ar unrhyw adeg, os yw'r Comisiynwyr sy'n bresennol, drwy benderfyniad, yn gofyn i'r Comisiynydd hwnnw wneud hynny; a
  - (ii) tra gwneir penderfyniad ar y contract neu'r mater hwnnw.

(3) Nid yw'r paragraff hwn yn gymwys i unrhyw fuddiant—

- (a) sydd gan Gomisiynydd mewn perthynas â thalu ffioedd harbwr i'r Comisiynwyr;
- (b) sy'n codi mewn perthynas â darparu gwasanaethau neu gyfleusterau harbwr sy'n effeithio ar y gymuned fasnachol yn gyffredinol;
- (c) sydd gan Gomisiynydd fel cyflogai ymgymeriad cyfleustod cyhoeddus, neu fel cyfranddaliwr, ond nid cyfarwyddwr cwmni, oni bai bod y Comisiynydd yn dal mwy na phump y cant o gyfalaf cyfranddaliadau dyroddedig y cwmni hwnnw; neu
- (ch) y mae'r Comisiynwyr sy'n bresennol yn y cyfarfod yn datgan drwy benderfyniad ei fod yn rhy bellennig.

17. Bydd gan y person sy'n dal swydd fel is-gadeirydd ar y pryd holl bwerau'r cadeirydd, a chaiff arfer y pwerau hynny yn absenoldeb neu anallu'r cadeirydd.

18. Mewn unrhyw gyfarfod o'r Comisiynwyr, os na fydd y cadeirydd na'r is-gadeirydd yn bresennol, rhaid i'r Comisiynwyr sy'n bresennol yn y cyfarfod ddewis un o'u nifer i fod yn gadeirydd y cyfarfod hwnnw.

19.—(1) Rhaid i bob cwestiwn mewn cyfarfod o'r Comisiynwyr, neu o bwyllgor o'r Comisiynwyr, gael ei benderfynu drwy fwyafrif pleidleisiau'r Comisiynwyr sydd yn bresennol ac yn pleidleisio.

(2) Os yw niferoedd y pleidleisiau'n gyfartal ar unrhyw gwestiwn mewn unrhyw gyfarfod o'r Comisiynwyr, neu o bwyllgor o'r Comisiynwyr, bydd gan gadeirydd y cyfarfod ail bleidlais neu bleidlais fwrw, y caiff y cadeirydd ei bwrw dros neu yn erbyn y status quo.

Dilysu'r sêl a dogfennau eraill

20.—(1) Pan osodir sêl y Comisiynwyr, rhaid dilysu hynny gyda llofnod cadeirydd y Comisiynwyr neu lofnod rhyw Gomisiynydd arall a awdurdodwyd gan y Comisiynwyr i ddilysu gosod y sêl, a llofnod unrhyw swyddog y Comisiynwyr a awdurdodwyd gan y Comisiynwyr i weithredu felly.

(2) Rhaid bod unrhyw hysbysiad, trwydded neu ddogfen arall a roddir neu a ddyroddir gan y

- (c) withdraw from the meeting—
  - (i) at any time if the Commissioners present by resolution require that Commissioner to do so; and
  - (ii) while a decision on that contract or matter is being made.

(3) This paragraph does not apply to any interest—

- (a) which a Commissioner has in respect of the payment to the Commissioners of harbour dues;
- (b) which arises in respect of the provision of harbour services or facilities affecting the trading community in general;
- (c) which a Commissioner has as an employee of a public utility undertaking or as a shareholder, not being a director of a company, unless the Commissioner possesses more than five per cent of the issued share capital of that company; or
- (d) which the Commissioners present at the meeting by resolution declare to be too remote.

17. The person for the time being holding office as vice-chair has and may exercise in the absence or incapacity of the chair all the powers of the chair.

18. If at any meeting of the Commissioners neither the chair nor the vice-chair is present the Commissioners present at the meeting must choose one of their number to be the chair of the meeting.

19.—(1) Every question at a meeting of the Commissioners or of a committee of the Commissioners must be decided by a majority vote of the Commissioners present and voting.

(2) If at any meeting of the Commissioners or of a committee of the Commissioners there is an equality of votes on any question the chair of the meeting has a second or casting vote which the chair may exercise for or against the status quo.

Authentication of seal and other documents

20.—(1) The application of the seal of the Commissioners must be authenticated by the signature of the chair of the Commissioners or some other Commissioner authorised by the Commissioners to authenticate the application of the seal, and of any officer of the Commissioners authorised by the Commissioners to act in that behalf.

(2) Any notice, licence or other document given or issued by the Commissioners must, unless the contrary

Comisiynwyr, oni fynegir bwriad i'r gwrthwyneb, wedi ei awdurdodi neu ei hawdurdodi'n ddigonol os llofnodwyd yr hysbysiad, trwydded neu ddogfen arall gan swyddog y Comisiynwyr a awdurdodwyd yn briodol.

Cydnabyddiaeth y Comisiynwyr a'r Cadeirydd

21.—(1) Caiff y Comisiynwyr dalu i bob Comisiynydd y cyfryw lwfansau a threuliau a benderfynir o bryd i'w gilydd gan y Comisiynwyr.

(2) Caiff y Comisiynwyr dalu i'r Cadeirydd pa bynnag gydnabyddiaeth resymol a benderfynant.

Cyffredinol

22. Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Atodlen hon, ceir rheoleiddio gweithdrefn a busnes y Comisiynwyr ac unrhyw bwyllgor o'r Comisiynwyr ym mha bynnag fodd a benderfynir o bryd i'w gilydd gan y Comisiynwyr.

23. Caiff y Comisiynwyr, o bryd i'w gilydd, benodi'r cyfryw bersonau yr ystyriant yn angenrheidiol neu'n ddymunol, ar gyfer ac mewn cysylltiad â chyflawni eu swyddogaethau, a thalu iddynt ba bynnag gydnabyddiaeth a ystyrir yn briodol gan y Comisiynwyr.

intention is expressed, be sufficiently authorised if signed by a duly authorised officer of the Commissioners.

Remuneration of the Commissioners and Chair

21.—(1) The Commissioners may pay to each Commissioner such allowances and expenses as the Commissioners may from time to time determine.

(2) The Commissioners may pay the Chair such reasonable remuneration as they may determine.

General

22. Subject to the provisions of this Schedule, the procedure and business of the Commissioners and of any committee of the Commissioners is to be regulated in such manner as the Commissioners may from time to time determine.

23. The Commissioners may appoint such persons as from time to time they think necessary or desirable for and incidental to the performance of their functions and pay to them such remuneration as the Commissioners think fit.

ATODLEN 3

Erthygl 16

Y TIR Y CAIFF Y COMISIYNWYR EI GAFFAEL DRWY ORFODAETH

<i>Rhify Plot</i>	<i>Arwynebedd, Disgrifiad a Lleoliad y Tir</i>	<i>Perchnogion neu Berchnogion Honedig</i>	<i>Prydleseion neu Brydleseion Honedig</i>	<i>Tenantiaid neu Denantiaid Honedig a Meddianwyr</i>
1	16806.17 Metr Sgwâr Maes parcio, tirlunio, coed, prysglwyni, ffordd breifat, wal harbwr a gwaith carreg ar osgo, Ffôn BT, peiriant ATM HSBC	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot	BT Group plc	Mrs Rosemary Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker Enterprise Inns plc BT Group plc Mr a Mrs A M Williams (ar brydles) mewn perthynas â Bwyty'r Marina a mynedfa fflat Ms Janet Hilary Field a Mr Robert Dan Field mewn perthynas â hawliau mynediad ar gyfer Clwb Hwyllo Saundersfoot Perchenogion Landfall Court mewn perthynas â hawliau mynediad ar gyfer Landfall Court, Mr a Mrs C James Ymddiriedolwyr Clwb Hwyllo Saundersfoot
2	566.2 Metr Sgwâr Wal Harbwr a gwaith carreg ar osgo	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot Comisiynwyr Ystad y Goron		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker

3	67.75 Metr Sgwâr Swyddfa harbwr, caban manwerthu a phalmant	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mr Clive Thomas a Mrs Jean Thomas Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
4	584.71 Metr Sgwâr Llawr caled a ddefnyddir i storio cychod ac i barcio ceir	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
5	869.43 Metr Sgwâr Llawr caled i barcio dingis (Clwb Hwyllo Saundersfoot)	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot	Ymddiriedolwyr Clwb Hwyllo Saundersfoot	Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker Ymddiriedolwyr Clwb Hwyllo Saundersfoot
6	477.23 Metr Sgwâr Llithrfa'r harbwr	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
7	1112.87 Metr Sgwâr Llawr caled a ddefnyddir i storio cychod ac i barcio ceir	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker

8	2267.91 Metr Sgwâr Llifddorau harbwr	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
9	16033 Metr Sgwâr Harbwr, waliau harbwr a gwaith carreg ar osgo	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
10	198.87 Metr Sgwâr Adeilad clwb a lle newydd i barcio ceir (Clwb Hwyllo Saundersfoot)	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot	Ymddiriedolwyr Clwb Hwyllo Saundersfoot	Ymddiriedolwyr Clwb Hwyllo Saundersfoot
11	71.66 Metr Sgwâr Toiledau cyhoeddus	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Cyngor Sir Penfro
12	2988.7 Metr Sgwâr Clogwyn, wal clogwyn, coed, prysglwyni a thir	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
13	252.1 Metr Sgwâr Llawr caled a ddefnyddir i storio cychod ac i barcio ceir	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
14	27.16 Metr Sgwâr Mangre, cyn-farchnad bysgod a ddefnyddir fel swyddfa docynnau ar gyfer cychod (pleser) masnachol	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mr P Parker

15	105.13 Metr Sgwâr Llawr caled a ddefnyddir i storio cychod ac i barcio ceir	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
16	299.55 Metr Sgwâr Llawr caled a ddefnyddir i storio cychod ac i barcio ceir	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
17	39.58 Metr Sgwâr Llawr caled a lle i barcio ceir	Comisiynwyr Harbwr Saundersfoot		Mr Graham Thomas (Jones & Teague) Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker

SCHEDULE 3

Article 16

LAND THAT MAY BE ACQUIRED COMPULSORILY BY THE COMMISSIONERS

<i>Plot Number</i>	<i>Extent, Description and Situation of the Land</i>	<i>Owners or Reputed Owners</i>	<i>Lessees or Reputed Lessees</i>	<i>Tenants or Reputed Tenants, and Occupiers</i>
1	16806.17 Square Metres Car park, landscaping, trees, shrubbery, private roadway, harbour wall and sloping masonry, BT Phone, HSBC ATM	Saundersfoot Harbour Commissioners	BT Group plc	Mrs Rosemary Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker Enterprise Inns plc BT Group plc Mr and Mrs A M Williams (on lease) in respect of Marina Restaurant and flat access Ms Janet Hilary Field and Mr Robert Dan Field in respect of rights of access for Saundersfoot Sailing Club The owners of Landfall Court, in respect of rights of access for Landfall Court Mr and Mrs C James Trustees of Saundersfoot Sailing Club
2	566.2 Square Metres Harbour Wall and sloping masonry	Saundersfoot Harbour Commissioners The Crown Estate Commissioners		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker

3	67.75 Square Metres Harbour office, retail kiosk and pavement	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mr Clive Thomas and Mrs Jean Thomas Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
4	584.71 Square Metres Hardstanding used for boat storage and car parking	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
5	869.43 Square Metres Hardstanding for dinghy park (Saundersfoot Sailing Club)	Saundersfoot Harbour Commissioners	Trustees of Saundersfoot Sailing Club	Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker Trustees of Saundersfoot Sailing Club
6	477.23 Square Metres Harbour slipway	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T C Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
7	1112.87 Square Metres Hardstanding used for boat storage and car parking	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker

8	2267.91 Square Metres Harbour sluices	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
9	16033 Square Metres Harbour, harbour walls and sloping masonry	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
10	198.87 Square Metres Clubhouse building and new car parking (Saundersfoot Sailing Club)	Saundersfoot Harbour Commissioners	Trustees of Saundersfoot Sailing Club	The Trustees of Saundersfoot Sailing Club
11	71.66 Square Metres Public toilets	Saundersfoot Harbour Commissioners		Pembrokeshire County Council
12	2988.7 Square Metres Cliff, cliff wall, trees, shrubbery and land	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
13	252.1 Square Metres Hardstanding used for boat storage and car parking	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
14	27.16 Square Metres Premises, former fish market used as a booking office for commercial (pleasure) boats	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mr P Parker

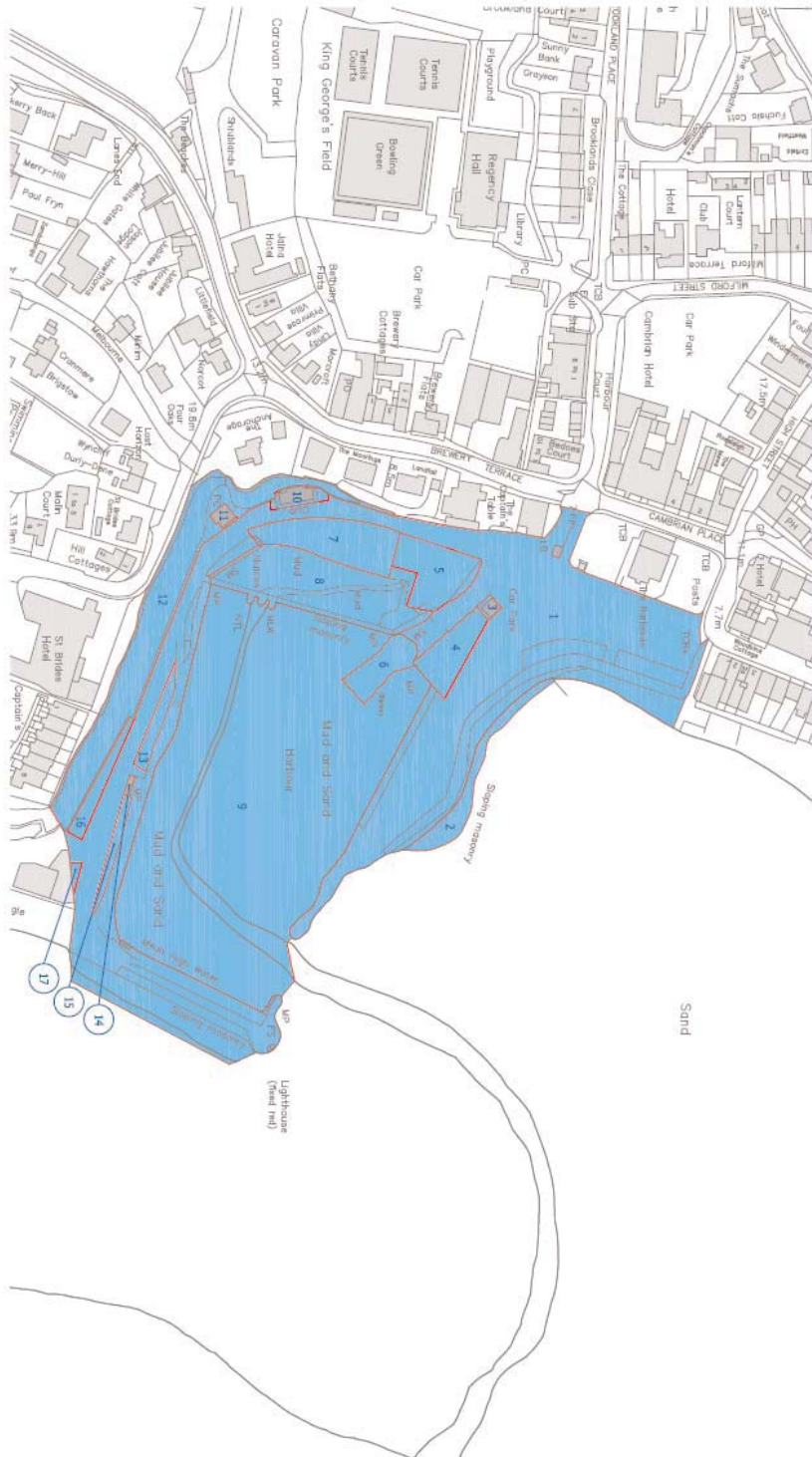
15	105.13 Square Metres Hardstanding used for boat storage and car parking	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
16	299.55 Square Metres Hardstanding used for boat storage and car parking	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mr David Ford Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker
17	39.58 Square Metres Hardstanding and car parking	Saundersfoot Harbour Commissioners		Mr Graham Thomas (Jones & Teague) Mrs Rosemary R Hayes Mr William T Cleevely Mr E J Codd Mr Phil Baker

PLAN O'R TIR Y CAIFF Y COMISIYNWYR EI GAFFAEL DRWY ORFODAETH

March 2010

Welsh Assembly Government
Saundersfoot Harbour Empowerment Order
Land to be Acquired Under the Order

Scale 1:1250 at A2

KEY: Land to be acquired under the Order

SCHEDULE 4

Article 16

PLAN OF LAND THAT MAY BE COMPULSORILY ACQUIRED BY THE COMMISSIONERS

March 2010

Welsh Assembly Government
Saundersfoot Harbour Empowerment Order
Land to be Acquired Under the Order

Scale 1:1250 at A2

KEY: Land to be Acquired Under the Order

MAP O DERFYNAU HARBWR SAUNDERSFOOT

© © Hawlfraint y Goron 2011

Argraffwyd a chyhoeddwyd yn y Deyrnas Unedig gan The Stationery Office Limited o dan awdurdod ac arolygiaeth Carol Tullio, Rheolwr Gwasg Ei Mawrhydi ac Argraffydd Deddfau Seneddol y Frenhines.

SCHEDULE 5

Article 22

MAP OF THE LIMITS OF SAUNDERSFOOT HARBOUR

© Crown copyright 2011

Printed and Published in the UK by the Stationery Office Limited under the authority and superintendence of Carol Tullo, Controller of Her Majesty's Stationery Office and Queen's Printer of Acts of Parliament.

